

FÖRSLAG TILL NY
ÖVERSIKTSPLAN
SAMRÅDSREDOGÖRELSE

2016-05-24
Tyresö kommun

INNEHÅLL

INNEHÅLL.....	2
SAMMANFATTNING & SLUTSATSER.....	3
SAMRÅDSPROCESS	4
TYCKT AV TYRESÖBOR.....	6
TYCKT AV FÖRENINGAR MFL.....	20
TYCKT AV KOMMUNALORGAN	47
TYCKT AV GRANNKOMMUNER.....	49
TYCKT AV REGIONALA ORGAN.....	50
TYCKT AV STATLIGA ORGAN	54
FÖRTECKNING ÖVER YTTRANDEN	69
SÄNDLISTA.....	71

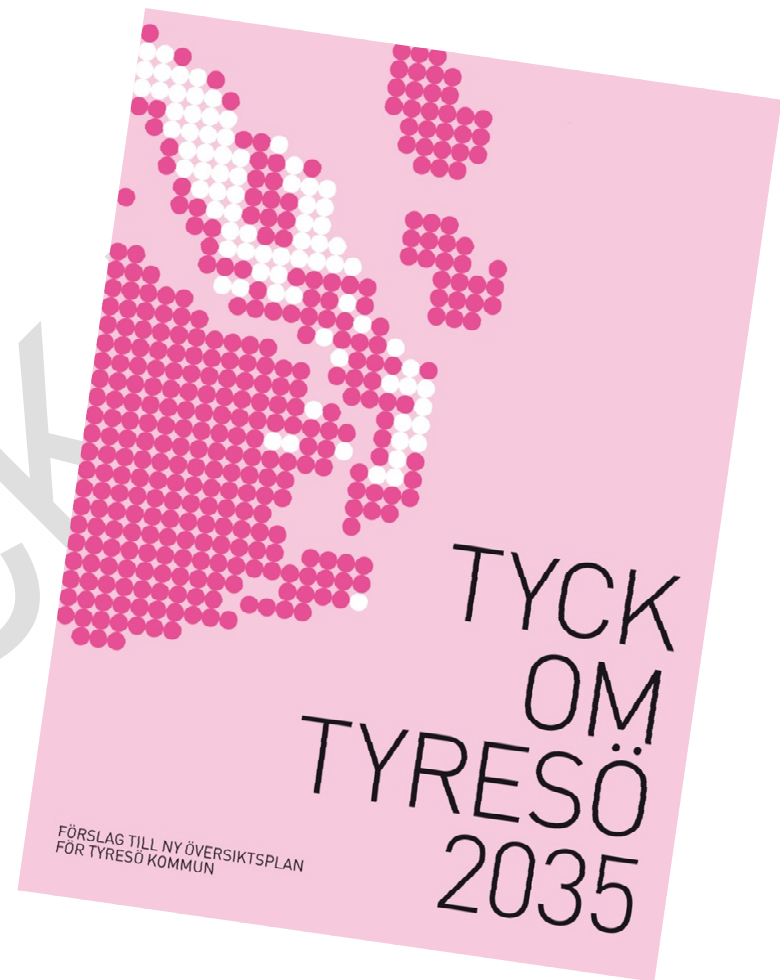
SAMMANFATTNING & SLUTSATSER

I denna samrådsredogörelse sammanfattas och kommenteras de synpunkter som lämnades in till kommunen under samrådet av ny översiktsplan. Cirka 1 000 yttranden har lämnats in under samrådstiden. Samrådet pågick 20 februari - 20 april 2015.

Synpunkterna visar att det finns många engagerade Tyresöbor som vill vara med och påverka framtidens Tyresö kommun. Den föreslagna identiteten har fått ett starkt stöd och följer med till utställningsförslaget.

Det utvecklade förslaget (utställning för granskning) förtydligas genom att nulägesbeskrivning och planeringsstrategier skiljs åt. Planeringsstrategierna och ambitionsnivån har förtydligats.

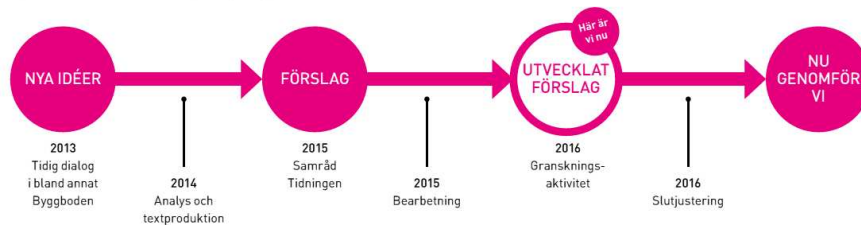
I och med de synpunkter som kommit in är slutsatsen att förslaget har stöd för att utvecklas som en kombination av det första förslaget (samrådets) två framtidsbilder men med tyngdpunkt mot bilden Sammanhållet. I det utvecklade förslaget har nu markanvändningen konkretiserats ytterligare.

SAMRÅDSPROCESS

Samrådet pågick 20 februari - 20 april 2015. Inkomna synpunkter har bidragit till att utveckla förslaget till ny översiktsplan.

DEN HÄR PROCESSPILEN VISAR HUR VI ARBETAR FÖR ATT TA FRAM EN NY ÖVERSIKTSPLAN:

Ett av kommunens strategiska målområden är Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum. Det har dialogen om den nya översiktsplanen tagit fasta på och har på flera innovativa sätt nått ut till många fler kommuninvånare än vad som är vanligt i jämförbara processer i andra kommuner.

Arbetet med översiktsplanen inleddes 2013 med en tidig dialog, bland annat med en rosa byggbod som turnerade i alla kommundelar. Detta skede är inget lagkrav, så som samråd och utställning för granskning, utan genomfördes för att stärka Tyresöbornas möjlighet att påverka översiktsplanens inriktning. I den tidiga medborgardialogen deltog cirka 2 000 Tyresöbor. Vad de tyckte under dialogen finns sammanfattat i rapporten *Tyckt om Tyresö 2035 - sammanfattning av tidig dialog* som finns att läsa på hemsidan tyreso.se/2035.

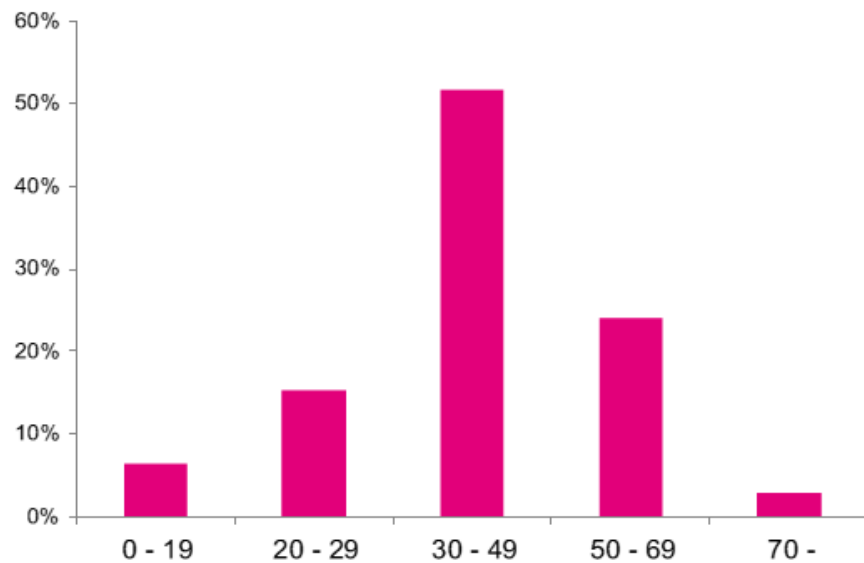
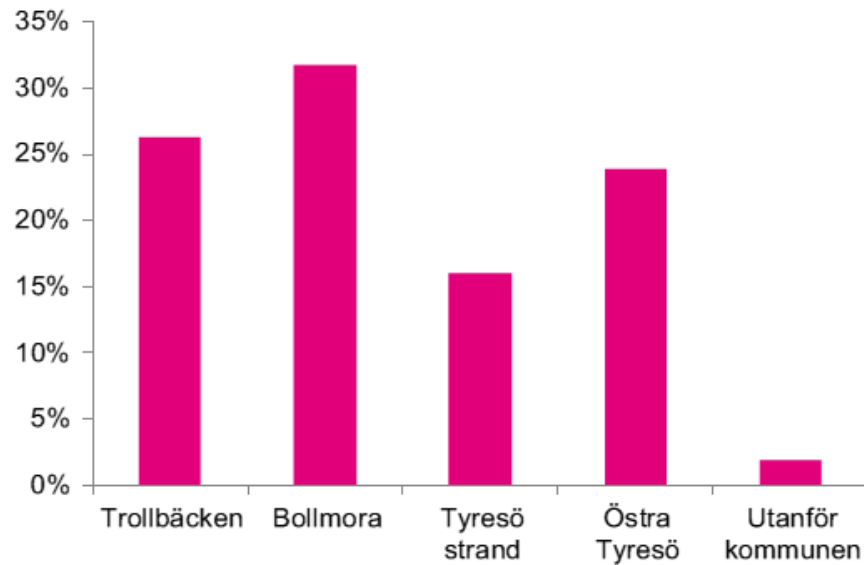
Därefter togs ett samrådsförslag fram, den rosa tidningen, som skickades ut till alla hushåll i kommunen. Förslaget till ny översiktsplan bestod av två olika framtidsbilder och ett jämförelsealternativ.

Under två månader hade man möjlighet att läsa förslaget och lämna synpunkter.

Under samrådet genomförde kommunen olika aktiviteter för att göra det enklare att förstå förslaget och lämna synpunkter på det. Det fanns många möjligheter att träffa kommunen, genom att; boka in översiktsplaneraren, Ring så kommer vi, besöka öppet hus en hel helg i kommunens centrum eller till exempel gå promenadfestival på temat framtidens Tyresö.

Många Tyresöbor, myndigheter och andra remissinstanser tog chansen att tycka till och berätta vad de tycker är bra respektive mindre bra i de olika alternativen.

- 1 000 inkomna yttranden
- 130 besökare på öppet hus i centrum
- 40 barn bytte leksaker, skapade nya och några var med i en barnfokusgrupp
- 18 000 Facebook-vänner till kommunen såg påminnelsen om samrådets sista vecka (ca 85 kommenterade)
- 9 parti- och föreningsbesök genomfördes (Ring så kommer vi)

De flesta som valde att besvara webenkäten var kvinnor med svenska som modersmål boendes i Bollmora och mellan 30-49 år. Se tabellerna nedan. Vill du veta mer om vad Tyresöborna tycker tidigare under processen med att ta fram en ny översiktsplan finns rapporten *Tycktt om Tyresö 2035 - sammanfattning av tidig dialog* på hemsidan tyreso.se/2035

**TACK ALLA SOM ENGAGERAT SIG
OCH TYCKT OM TYRESÖ UNDER
MEDBORGARDIALOGEN OM DEN
NYA ÖVERSIKTSPLANEN!**

TYCKT AV TYRESÖBOR

Tyresöbornas synpunkter, som inkommit under samrådet via webenkät, mail och brev, har sammanfattats nedan.

PROCESS OCH DIALOG

Flera Tyresöbor har skrivit om samråds- och dialogprocessen.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Många har framfört att underlaget för översiktsplanens samråd visar på vilja och ambition hos kommunen att göra ett grundligt arbete. Beröm har framförts för kommunens strävan att nå ut till en bredare krets och det ambitiösa arbete som lagts ner på underlagsmaterial till samrådet. Dock framför många att det var för omfattande att sätta sig in i, för diffust och ibland svårtolkat.

En del Tyresöbor lyfter att de anser att samrådstiden varit för kort och att fler möten med kommunens tjänstemän och politiker hade önskats. Kritik har även framförts om frågornas karaktär i den webbaserade flervalenkäten.

Flera Tyresöbor uppmärksammar kommunen på att det smugit sig in fel i underlagsmaterialet. Framst rör det sig om markering av stadsdelar och platser i kartor, exempelvis att hamnar och båtklubbar hamnat fel.

Några invånare uttrycker att de anser att tidsredovisningen i översiktsplanen ska utvecklas. De anser att 2035 är ett för kort tidsspann.

Ytterligare en synpunkt som några Tyresöbor framför är att kommunen på ett bättre sätt borde redogöra för hur det planeras specifikt för de äldre med bakgrund i att en stor andel av Tyresö kommuns invånare tillhör den kategorin. I samband med dessa uttalanden framhålls att kommunen fokuserar för mycket på en väntad befolkningssammansättning med större andel unga istället för att skapa lösningar för befintliga invånare.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Det är väldigt roligt att så många Tyresöbor engagerat sig och berömt dialogprocessen. Vi tackar för alla skarpa ögon som hjälpt oss att uppmärksamma fel i materialet.

Översiktsplanering är omfattande och komplext. För att göra det lättare att sätta sig in i materialet under samrådet delades tidningen upp två delar; en rosa del med framtidsbilderna och en vit del för den som ville fördjupa sig mer i underlagen. För att göra processen än mer transparent lades planeringsunderlag ut på hemsidan.

Tidsperspektivet fram till år 2035 har till granskningen kompletterats med en utblick till och med 2055. Samtidigt har vi även förtydligat vad som ingår i pågående detaljplaner och program. De förändringsområden där ny bebyggelse föreslås innehåller olika typer av bostäder, även för äldre, och den service som behövs i form av ex förskolor.

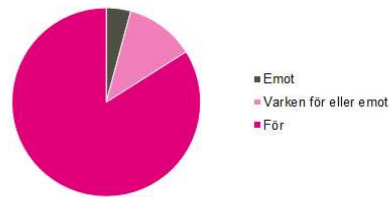
Längden på samrådstiden regleras inte i Plan- och bygglagen. Det gör däremot granskningstiden som ska vara minst 2 månader (så lång tid som samrådet varade). Remisstiden förlängs till 3 månader till granskningen.

*För att lämna synpunkter under samrådet hänvisades till en webenkät eller brev. Webenkäten som fått en del kritik var alltså **ett** av flera sätt att lämna synpunkter på under samrådet och det fanns även utrymme för fritextsvar via den.*

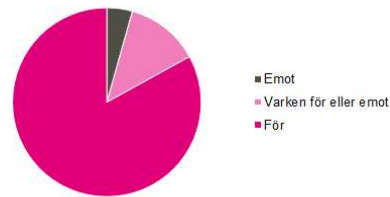
FRAMTIDSBILDER OCH IDENTITET

I webbenkäten gav en majoritet av Tyresöborna sitt stöd till den föreslagna identiteten, många var positiva till att bygga ihop kommunens olika delar samt fördjupade sig i vilka stråk som kan få en sammanlänkande effekt.

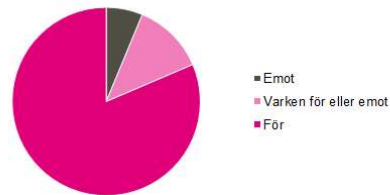
MÄNSKLIGT

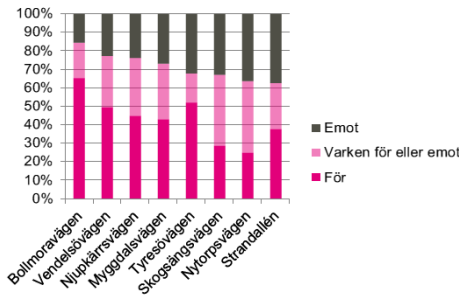
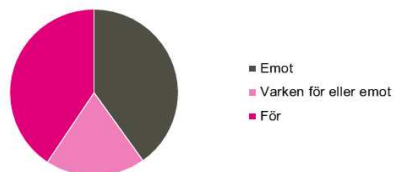
HÅLLBART

GRÖNT OCH BLÅTT

..att bygga ihop kommunens olika delar.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Gällande Tyresö kommuns identitet och karaktär så spelar åter igen naturen en viktig roll för Tyresöborna. En allmän åsikt är att Tyresö ska behålla sin naturnära och gröna karaktär där invånarna alltid har tillgång och närhet till grönska, avskildhet och orörd natur. Detta är det som de flesta uppger är Tyresös attraktionskraft och anledningen till att de flyttat till kommunen. Kopplat till detta anser majoriteten av de som yttrat sig att den mänskliga skalan också är värd att värna om och bevara.

Många anser att en viss utbyggnad och mer stadslig bebyggelse är godtagbar så länge den koncentreras till Tyresö centrum eller kommunalscentrumen. En allmän åsikt är att en viss förtätning och utbyggnad är accepterad för att upprätthålla serviceunderlag och minska bostadsbristen, men att denna utveckling ska vara varsam och inte påverka naturområden negativt. Samtidigt uttrycker vissa en motvilja till att det föreslås bli stadsbebyggelse i Tyresö.

Många yttranden gällande de tre framtidsbilder som kommunen presenterade i förslaget till översiktsplanen. Det finns generellt ett starkt stöd för alternativet *Stad och land* och ett relativt starkt motstånd till alternativet *Sammanhållet*. Anledningar som anges till att alternativet *Stad och land* ses som det bästa alternativet kretsar mycket kring att naturen i kommunen är viktig att värna om, att det alternativet är mest hållbart och att tydligheten mellan stadsbebyggelse och mindre bebyggelseskala bibehålls. Dessa anledningar speglas också i de angivna orsakerna till att alternativet *Sammanhållet* betraktas som sämre genom att kommunens grönska och karaktär anses bli negativt påverkad om alternativet skulle förverkligas. Samtidigt ställer sig några Tyresöbor väldigt positiva till alternativet *Sammanhållet* med anledning av förtätningen som föreslås och att alternativet känns genomtänkt. Många synpunkter uttrycker sitt missnöje kring hur *Jämförelsealternativet* framställts. De menar att det framställts som ett icke-alternativ.

Flera invånare tycker att samtliga tre Framtidsbilder var för grovt beskrivna i samrådshandlingen och att förslagen hade behövt vidareutvecklas. Kopplat

till förslagets otydlighet lyfts även att kartbilderna som presenterats varit för otydliga och inte gått att utläsa gällande exempelvis hur vardera kommundel kan komma att påverkas i praktiken.

Bebyggelseutveckling och karaktär

Den klart vanligast förekommande åsikten gällande bebyggelseutvecklingen i Tyresö är den att naturen ska värnas. Tyresöborna betonar hur viktig de anser närheten till grönområden och orörd natur är och hur ny bebyggelse i så liten utsträckning som möjligt ska inverka på denna.

Andra anser att Tyresö ska byggas ut försiktigt eller inte alls. Den vanligast förekommande orsaken till den negativa inställningen till en befolkningsökning är att det blir på bekostnad av grönområden och natur, att service i form av kollektivtrafik, skolverksamhet och äldreomsorg inte hinner med, att kommunens småskaliga karaktär skulle förstöras och att andra kommuner i länet istället borde ta ett större ansvar.

Ska det förtätas så tycker majoriteten av de som yttrat sig att ny bebyggelse ska uppföras kring Tyresö centrum och Bollmora eller i stadsdelscentrum som redan idag har en högre exploatering och bättre koppling till kollektivtrafiken. Synpunkter finns även på att den tydliga skillnad som finns mellan områden med småskalig bebyggelsestruktur och områden med tätare, mer stadslig bebyggelse kring Tyresö centrum och andra centrumbildningar ska finnas kvar.

Ungefär lika många tycker att kommunens olika delar ska byggas ihop – som tycker att de inte ska det.

Flera Tyresöbor uttrycker att de saknar en framtidsvision där tillväxt inte ses som ett mål i sig självt. Dessa eftersträvar istället en framtidsbild där en liten till måttlig befolkningsökning eftersträvas och där kommunen inte bygger i den takt som angetts i förslagen.

Några yttranden ställer sig frågande till varför kommunen eftersträvar att bygga så mycket nytt och anser istället att det är viktigare att rusta upp befintlig bebyggelse, både ur miljöhänsyn men även för att främja en variation i bebyggelsen med blandade åldrar och utformning. Flera yttrar sig om att bostadsformer måste varieras och att framförallt fler hyresrätter, gärna mindre och billiga, måste byggas för att äldre och unga ska kunna få eget boende i kommunen.

Det finns ett flertal inkomna synpunkter som lyfter behovet av olika skyddsåtgärder för natur och strandskydd för att stå emot exploateringstrycket som råder i kommunen.

När det gäller Tyresöbornas synpunkter på bebyggelsens typ och karaktär så var det många som efterfrågade att kommunen ska satsa mer på hyresrätter. Framförallt billiga boenden för unga och äldre. Flera synpunkter går att koppla till bostadsförsörjning och boendeformer. Några önskar fler kollektivhus eller grupphus, ekobebyggelse och fler små bostadsrätter.

En annan vanligt förekommande synpunkt är att det ska byggas tätare och högre i framförallt Tyresö Centrum, men även i kommundelscentrum som centrala Trollbäcken där det i dagsläget redan är tätare bebyggelse. Därmed är en övervägande del av de invånare som yttrat sig kring Tyresös utveckling att förtätning i större skala ses som positivt i de områden som idag redan har en tätare bebyggelsestruktur. Några Tyresöbor påpekar att de inte vill att kommunen planerar för höghus alls och att utbyggnaden ska vara småskalig för att bevara småstadskaraktären med exempelvis stora tomter och glesare bebyggelse.

Flera inlämnade synpunkter lyfter att det är viktigt att grönskan integreras i bebyggelsen och att inte de små grönytorna byggs bort.

Bollmora

Ett fåtal synpunkter kom in som specifikt rörde Bollmora. Det framgår dock att det generellt är accepterat och kanske även önskvärt att förtäta i kommundelen. Hur denna förtätning ska ta sig uttryck finns blandade åsikter om, men över lag anses att en mer storskalig förtätning, utbyggnad och koncentration av bebyggelse och service är passande.

Trollbäcken

Tyresöbornas synpunkter kopplade till Trollbäckens utveckling visar på stor variation av åsikter. En vanligt förekommande synpunkt är att det är positivt med utvecklingen kring Alléplan och att detta område tål en högre förtättningsgrad. Här ställer sig många positivt till flerbostadshus och funktionsblandning.

Specifika förslag som ges för området handlar om att bygga fler hyresrätter och ny bebyggelse ovanpå befintlig lägre bebyggelse. Några aktörer lyfter också hur vissa verksamheter i Trollbäcken centrum som inte vänder sig direkt mot konsumenter, så som brädtillverkning och däckfirma, borde omlokaliseras. Då skulle de platserna kunna användas till ny bebyggelse och en trevligare atmosfär kring centrum möjliggöras.

Några uttrycker oro gällande inköp och rivning av befintliga villor för att skapa den moderna bygata som beskrivs i samrådsmaterialet, längs exempelvis Vendelsövägen och Fornuddsvägen. Flera Tyresöbor framför att inga höga hus borde byggas i Trollbäcken då detta skulle kunna förstöra områdets karaktär.

Tyresö Strand

Av de synpunkter som kommunen mottagit rörande Tyresö Strand så uttrycker majoriteten av dessa att området kring Strandtorget är väldigt lyckat och att där är trivsamt och attraktivt att bosätta sig.

Östra Tyresö

Flertalet invånare lyfter att bebyggelsens karaktär och naturen i Östra Tyresö ska bevaras som det är idag. Likaså benämns strandskyddet som något som tydligt måste respekteras, särskilt i Östra Tyresö där mycket redan är bebyggt vid vattnet. Andra framför att det inte ska planeras för och byggas flerfamiljs- och höghus i den här delen av kommunen.

Samtidigt finns flera synpunkter som uttrycker raka motsatsen till ovan nämnda. Dessa synpunkter lyfter istället att det borde byggas mer i Östra Tyresö, framförallt genom att tillåta styckning av fastigheter. Flera uttrycker att det inte borde planläggas för bebyggelse på Orrnätsberget.

En del synpunkter berör samhällsservice av olika slag. Här är den vanligaste kommentaren att VA- och elnätetsförsörjningen måste förbättras men att det är beklagligt att denna kostnad läggs på de boende. Rörande VA så anser några få att lokala lösningar borde tillåtas. Ett par Tyresöbor anser även att kommunen borde ordna bättre belysning på Östra Tyresö.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Framtidsbilderna beskrev olika strategiska inriktningar för framtidens Tyresö. Det är ett första steg i att ta fram ett markanvändningsförslag och kommunen bjöd in Tyresöborna att redan i detta skede vara med och påverka. Till granskningen har förslagen konkretiserats och hållbarhetsbedömts per kommundel. Tyresöborna och remissinstanserna har nu åter möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Planförslaget bygger vidare på den identitet som Tyresöborna varit med och tagit fram genom sitt deltagande i medborgardialogen. Identiteten ska bidra till att det vi planerar sker på ett sätt så att såväl befintliga som nya Tyresöbor ska tycka om Tyresö. Där är de tre främsta värdena som ska känneteckna kommunen; hållbart, mänskligt, grönt och blått. Detta syns i förslaget bl.a. i riktlinjer, i de gröna och rekreativa stråk som identifierats samt i planerna på att ta fram en strategi/program för parker och offentliga miljöer samt på de mål som redan idag är antagna för att ta fram två nya naturreservat.

Att naturen och vattnet (de gröna och blå värdena i identitet) är viktiga att värna har framkommit genom hela medborgardialogen och finns med i granskningsförslaget. Där värnas både den regionala och lokala grönstrukturen. Kommunen planerar även att ta fram en strategi/program för parker och offentliga miljöer. Dessutom ingår redan idag i kommunens mål (i Kommunplanen) att inrätta två nya naturreservat.

Föreslagen ny bebyggelse är främst i de så kallade kärnorna och stråken nära kollektivtrafik. Det gör att förutsättningarna för service förbättras då fler människor rör sig i dessa områden.

Befolkningsmålet är ett av flera mål som redovisas i Kommunplanens Vision 2030 – och som översiktsplanen ska utgå ifrån. Kommunen är en del av en växande storstadsregion och har ett ansvar och som målsättning att bidra till bostadsmarknaden. Kommunen planerar och möjliggöra för fler bostäder att byggas - men det är främst byggare som bygger bostäderna och hur många beror bland annat på konjunkturen.

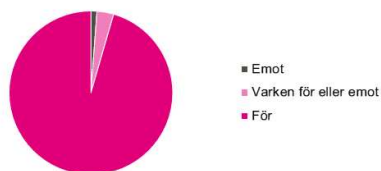
Översiktsplanen är inte juridiskt bindande utan visar på en för kommunen önskad utveckling – oavsett ägarförhållanden. Genomförandet av översiktsplanen är därför till stor del beroende av samarbete och initiativ från privata fastighetsägare och byggare. Läs mer om genomförande av översiktsplanen på sidan 96 ff i granskningshandlingen.

RESOR OCH TRANSPORTER

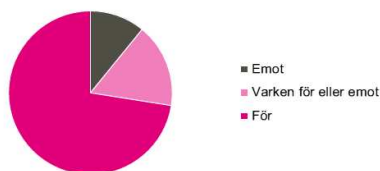
I webenkäten framkom att kommunen ska arbeta för att både skapa pålitliga och snabba kollektivtrafik- och bilresor. Samtidigt ska kommunen arbeta för att minska bilberoendet men det är få som tycker att det ska göras genom att börja ta betalt för parkering i centrala Tyresö.

Kommunen ska arbeta för att...

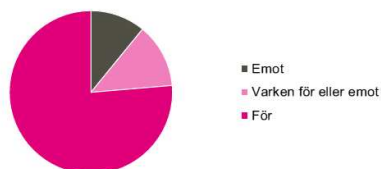
..kollektivtrafikresorna till och från kommunen blir pålitliga och snabba.

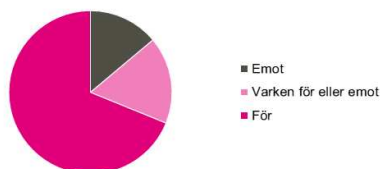
..bilresorna till och från kommunen går snabbt och är pålitliga.

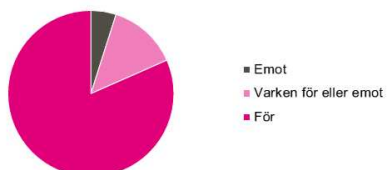
..det ska finns gratis bilparkering i centrala Tyresö.

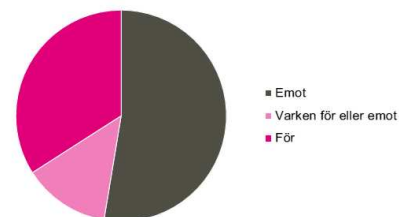
..försöka minska bilberoendet.

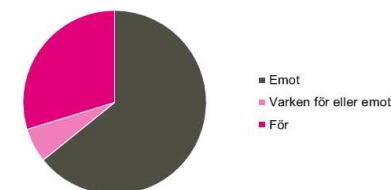
..förbättra gång, cykel och busstrafik mellan kommundelarna.

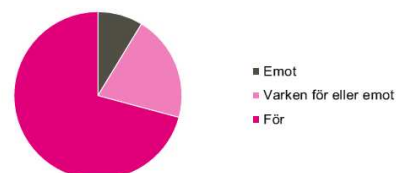
..få spårväg till kommunen.

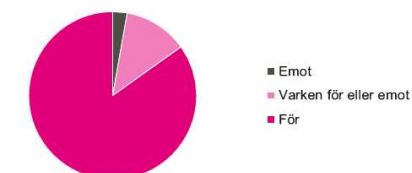
..få tunnelbana till kommunen.

..bygga olika cykelvägar för pendlingsbehov och rekreationscykling.

..cykelvägarna ska vara gena och sammankopplade med grannkommunernas.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Flera Tyresöbor påpekar att kommunen är attraktiv och att de trivs bra här. En avgörande orsak för invånarnas fortsatta positiva bild av kommunen är att pendlingsmöjligheterna till och från arbete är rimliga. Annars uppger många att det finns risk för att de behöver söka sig någon annanstans.

Framkomlighet, trafiksäkerhet och buller

Den annars vanligast förekommande synpunkter berör Tyresövägen och att den anses överbelastad och underdimensionerad. Relaterat till detta poängteras att vägen behöver breddas, att det anses mindre bra med ett ökat bostadsbyggande, framförallt i Tyresö Strand, innan trafikproblematiken är löst och fler filer byggts. Flera yttranden belyser särskilt hur infrastrukturen behöver utvecklas i samma takt som bostadsbyggandet för att motverka den

trängsel som ofta uppstår i dagsläget. Ett fåtal Tyresöbor anser i motsats till majoriteten att Tyresövägen inte borde breddas alls då detta uppmuntrar till ett ökat byggande och bilanvändande.

Flera Tyresöbor tar upp problem med trafikbuller. Framförallt är det från Tyresövägen, men även längs Gudöbroleden och genom Trollbäcken beskrivs bullerproblem. Längs dessa vägar vill Tyresöborna se att bullerförebyggande åtgärder.

Några Tyresöbor framför att vägarna ut till Brevik behöver förbättras med framförallt belysning och bättre gång- och cykelvägar, men även en breddning av vägen när fler bosätter sig i Brevik. Hastighetsbegränsningar och andra frågor kopplade till trafiksäkerhet lyfts av några.

Gång och cykel

När det gäller synpunkter kopplade till gång- och cykeltrafiken i kommunen är det tydligt att dessa är mer fokuserade på Tyresöbornas respektive närmiljö och generella synpunkter är svårare att hitta. En allmän ståndpunkt verkar dock vara att det ses som positivt att kommunen vill förbättra möjligheterna för miljövänligt resande genom exempelvis bättre gång- och cykelvägar. Här lyfts bland annat behovet av att förbättra kvaliteten och genheten på cykelvägarna för att kunna använda cykeln för pendling. Även bättre och mer välutbyggda spår, slingor och stråk för gång och cykel efterfrågas för rekreativa aktiviteter, gärna vid vatten och med god belysning.

Trafiksäkerhetsåtgärder efterfrågas, så som bättre belysning, blinkande ljus vid övergångsställen i utsatta lägen, fler övergångsställen och bättre underhåll av befintliga gång- och cykelvägar framförallt under vintertid.

Gällande kopplingar mellan olika målpunkter och över vissa vattenområden så går invånarnas åsikter isär. Det ungefär lika många som är för som emot en bro över Drevviken.

Kollektivtrafik

Många Tyresöbor tycker att de kollektiva kommunikationerna fungerar bra i dagsläget. Att försörjningen med bussar framförallt till och från Stockholm fungerar förhållandevis bra och att de ser det som positivt att resa med just buss. Däremot så anser de flesta att förbättringsmöjligheter finns. Framförallt rör det bussarna turtäthet på kvällar och helger, där flera av busslinjerna anses gå för sällan. Det gäller även önskemål om direktbussar in till Stockholm från fler platser i kommunen och bättre förbindelser till grannkommunerna, framförallt Haninge. Många kommenterar även att de trivs i Tyresö men att arbetspendlingen måste fungera bra och vara pålitlig för att de ska kunna bo kvar i kommunen. Detta uppges vara särskilt viktigt när mycket av arbetsplatserna i regionen koncentreras mer till de norra delarna av Stockholm.

Tyresöborna ställer sig positiva till att kommunen arbetar för att minska bilberoendet, där kollektivtrafiken är en stor del i detta. Detta syns både i enkätsvaren och i de fritt formulerade svaren i sin helhet. Men bland fritextsvaren uppkommer önskemål som direkt går att koppla till denna fråga. Dessa rör exempelvis att fler bussfiler ska byggas och att bussfiler prioriteras vid en eventuell breddning av Tyresövägen, att fler pendlings- eller infartsparkeringar ska anläggas samt att kostnaderna för att åka kollektivt drastiskt minskas eller blir gratis för att kunna konkurrera bättre mot bilanvändandet.

Den hetaste frågan för Tyresöborna gällande kollektivtrafiken är dock den om tunnelbanans vara eller icke vara i kommunen. Av både webbenkäten och fritextsvaren att döma så är majoriteten av kommunens invånare emot en etablering av tunnelbana i Tyresö. Några av de anledningar som anges är en oro för negativa sociala konsekvenser, dåliga erfarenheter från andra ändhållplatser, de stora kostnaderna som anses kunna investeras bättre, att buss är bättre lämpat sett till befolkningsunderlag och bebyggelsens utspridning, att avståndet till hållplatser skulle bli längre samt att det ligger för långt in i framtiden. Fortfarande är dock många positivt inställda till en

etablering av tunnelbana, om än inte lika många. De som är positiva till det anger anledningar så som att det breddar utbudet av kollektivtrafikmöjligheter, blir ett bra underlag för kommande befolknings- och bebyggelseutveckling samt att det minskar trängseln på vägarna som råder idag och som tros bli värre i takt med en ökad befolkning.

En annan fråga som engagerar Tyresöborna är den om förbättrad kollektivtrafik inom kommunen mellan kommundelarna. Här höjs röster angående att det i dagsläget är svårt att ta sig från vissa kommundelar till andra på ett smidigt sätt. Förslag ges på att bland annat införa minibussar som kan trafikera vissa kommundelar för att minska behovet av utbyggda vägar och befolkningsunderlag för kollektivtrafik. I fritextsvaren är det framförallt Östra Tyresö som uttrycks vara i behov av förbättrad kollektivtrafikförsörjning med bland annat direktbussar till Stockholm och bussar som går kvällar och nätter.

Båttrafik

Några synpunkter inkom gällande att kommunen borde utreda möjligheten för båtpendling mellan Tyresö och Stockholm stad. Detta anses kunna stärka framförallt Östra Tyresös tillgänglighet, men även kommunen i stort. Även några invånare efterfrågade en färjelinje mellan Tyresö och Nacka.

Biltrafik

Ytterligare en positiv aspekt är att många Tyresöbor verkar måna om miljöaspekterna och gärna skulle vilja se att en ny mack anläggs där biogasbränsle kan erbjudas samt att bilpool i kommunen hade varit önskvärd. Det uttrycks även som positivt att kommunen strävar efter att minska mängden trafik som går genom centrum genom exempelvis nya på- och avfarter vid Hedvigslund och Masten.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Framkomligheten på Tyresövägen, trafiksäkerhet och buller är frågor som kommunen arbetar med både löpande och i olika pågående projekt. Det är viktiga frågor att lösa både nu och i takt med att kommunen växer. Granskningsförslaget anger riktlinjer för hur buller ska hanteras när bostäder planeras och bygglovprövas. Läs mer om pågående arbete på kommunens hemsida.

Förbättrade vägar och stråk för gående och cyklister finns med i granskningsförslaget. Bland annat föreslås ett rekreativt stråk från Hamviksviken till Alby längs med Drevviken och Gudö å. Dessutom finns förslag att ta fram en trafikstrategi där det ingår att uppdatera och förbättra den nuvarande cykelplanen som identifierat saknade länkar vilka åtgärdas löpande.

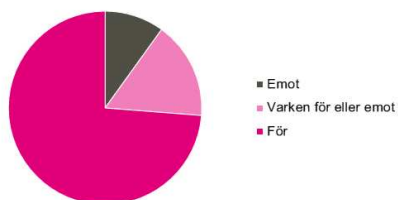
Kollektivtrafiken ansvarar Stockholms läns landsting för och kommunen samarbetar med dem både på kort och lång sikt för att kollektivtrafiken ska fungera så bra som möjligt. Exempelvis tar landstinget i ett tidigt skede del av nya bebyggelseplaner för att vid behov kunna ändra trafikeringen genom att exempelvis öka turtätheten. Kommunen har ett etablerat samarbete med landstinget och bygger om och anpassar kommunala vägar för att öka framkomligheten för busstrafiken.

Båtpendling är attraktivt men bedömningen är att för Tyresös del skulle det innebära en allt för lång restid för att arbetspendla till centrala Stockholm.

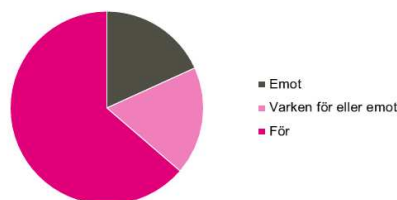
OFFENTLIGA PLATSER OCH NATUR

I webenkäten framkommer att Tyresöborna önskar bevara grönytor och stränder precis som de är samtidigt som stigar och skyltar ska göra stränderna mer tillgängliga. Detta tolkar kommunen som att det finns områden som ska bevaras samtidigt som det finns miljöer som kan göras mer tillgängliga.

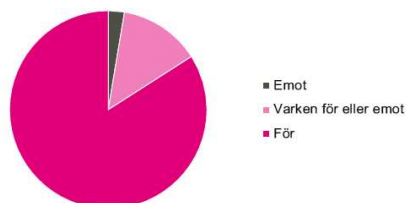
..bevara grönytor och stränder precis som de är.

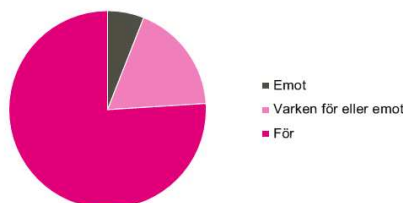
..göra stigar och skylta så att stränder blir mer tillgängliga.

..det ska blir grönare i kommunens stadsmiljöer.

..fler parker med olika aktiviteter och blommar.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Det framgår tydligt att Tyresöborna är stolta och nöjda över den grönska och de naturområden som finns i kommunen. En allmän uppfattning är att det främst är naturvärdena och närheten till den orörda naturen som bidrar till kommunens attraktivitet och att kommunen därmed bör värna extra mycket

om denna kvalitet. Kopplat till detta framkommer yttranden om att grönområden och naturmark inte ska tas i anspråk för exploatering utan att den natur som finns ska värnas och bevaras så att invånarna kan fortsätta leva i samklang med naturen och ha nära till ett aktivt friluftsliv.

Både naturreservaten och vattenkontakten benämns som saker som måste bevara och arbetas vidare med. Flera Tyresöbor ser positivt på förslag till nya naturreservat och skulle gärna se att kommunen arbetar mer aktivt för att främja allmänhetens tillgänglighet till vattnet genom ökad restriktivitet med upphävande av strandskydd samt fler strandpromenader och badplatser. Gällande vatten så efterfrågas av somliga också ett utökat arbete för att förbättra vattenkvaliteten inom och kring kommunens sjöar, vikar och vattendrag.

Generellt så nämns natur och grönområden. Wättinge gårdsväg är väldigt uppskattat många närboende som yttrat sig i samrådet. Både gällande Wättinge gårdsväg och grönstråk i allmänhet så önskas fler och bättre sammankopplade sådana. Flera synpunkter från Tyresöborna berör avsaknaden av bra och väl utformade motions- och rekreationsstråk med god belysning och bra skötsel.

Flera Tyresöbor lyfter också kulturvärden och kulturlandskap som viktiga att bevara, där en viss skärgårdskaraktär och lantlighet önskas få vara kvar.

Natur och grönska

Merparten av yttrandena från Tyresöborna gällande natur och grönska handlar om att det gröna ska bevaras. Så även gällande ett mer övergripligt perspektiv. Att kommunen i stort ses som en naturnära och grön kommun är positivt och en stark dragningskraft för folk att flytta hit. Många anser därmed att exploateringen bör begränsas för att inte mista det attraktiva som naturen medför. Gällande grönska på ett mer övergripande plan så lyfter Tyresöborna

att den mellankommunala och regionala dialogen om genomgående grönområden, stråk, kilar och miljöarbete måste förbättras, att fler naturreservat borde instiftas och att tillgängligheten till vattnet borde möjliggöras bättre för allmänheten.

En önskan från några Tyresöbor är att naturen i stort görs mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar. Det föreslås bland annat att vissa slingor görs helt anpassade för manuella rullstolar medan andra kan göras delvis anpassade och framkomliga med hjälp av eldrivna rullstolar som blir allt vanligare.

Närnatur och anlagd grönska

En övervägande del av synpunkterna från Tyresöborna som berör närnatur och anlagd grönska kretsar kring parker. En generell ståndpunkt är att det behövs fler, då många upplever att de har långt till närmsta park med lekplats och möjlighet att möta andra och knyta kontakter i närområdet. Det ses som positivt att ha tillgång till en park i närområdet som variation till den naturliga grönskan som finns i naturreservaten. Framförallt framkommer att det i de mer tätbebyggda bostadsområdena önskas att det gröna som finns kvar bevaras och gärna att fler parker byggs. En särskilt populär park och en park som många är oroliga över ska exploateras eller förstöras är Fornuddsparken. Här anser många att det är trivsamt under dygnets alla timmar och att det finns aktiviteter för invånare i alla åldrar.

Kultur och fritid

Många Tyresöbor tycker att föreningslivet och möjligheterna för att kunna motionera och röra sig i naturen är relativt god, däremot anser många att kommunen är sämre på att satsa på kultur. Några yttranden menar dock att det inte nödvändigtvis behövs byggas nytt utan det handlar mer om innehåll,

utbud och effektivt utnyttjande av lokaler som redan finns, så som skolbyggnader och liknande.

Det framgår av yttrandena att det är väldigt viktigt för Tyresöborna att Alby och Uddby Gård med dess gårdscafé och omgivningen omkring dessa är mycket uppskattad och ska värnas om. Tyresöborna vill också att det småskaliga lantbruket som bedrivs i kommunen är värdefullt och bidrar till både ett vackrare landskap, mer mångfald och utgör ett trevligt besöksmål. Likaså benämns Tyresö slott och området däromkring, Vissvass by och Kumla Herrgård som viktigt att bevara och ta hänsyn till. Flera yttranden berör detta i ett mer övergripande plan genom att poängtera behovet av att bevara, skydda men också synliggöra fler kulturarv och kulturminnen.

En annan tydlig synpunkt från Tyresöborna är att ett större kulturhus byggs med samlingslokaler och flexibilitet för att möjliggöra för många olika kulturaktiviteter. Många lyfter i samband med detta även hur kommunen borde satsa mer på ungdomsaktiviteter och fritidsgårdar, något som skulle kunna utvecklas i samband med kulturhuset.

Fler fritidsanläggningar i allmänhet efterfrågas av många. Här rör det sig om allt ifrån ridlingor och ridhus, generella idrottsanläggningar och fotbollsplaner, badplatser, utomhusbad, fler möjligheter för allmänheten att utnyttja ishallen, fler platser att spela boule, fler upplysta motionsspår, hundrastgårdar, fler utomhusgym, en pulkabacke, bättre skidmöjligheter, kanotuthyrning och fler serviceanläggningar för båtar. Något som önskas av många är fler möjligheter till gemensam odling och att biografen ska få vara kvar. Detta går hand i hand med att Tyresöborna efterfrågar fler samlingsplatser att kunna möta andra kommuninvånare.

Där märks även att båtlivet är viktigt för många. Några Tyresöbor har skickat in utförliga yttranden gällande detta, främst om hur det kan utökas och utvecklas, men även en del om att det borde begränsas för allmänhetens möjlighet att nyttja vattnet och för miljöns skull.

Skötsel

Angående skötsel har vissa synpunkter lyfts i samband med andra frågor under natur och kultur. Därutöver framkommer kritiska synpunkter kring hur cykelbanor underhålls under vinter och vår, hur vass borde röjas undan så att bad och kanotpaddling underlättas, att kommunen borde ge bidrag för skötseln av Alby och Uddby gård samt att vatten och avlopp i Östra Tyresö borde byggas ut i snabbare takt och bekostas av kommunen.

Kommunen arbetar på flera sätt med att göra naturen mer tillgänglig. En del i det är information om vilka miljöer som finns och om de är anpassade efter olika funktionsnedsättningar. För att förbättra informationen har kommunen tagit fram den nya appen Tyresö naturkarta som kommunen fyllt med vandringsleder, badplatser, utegym, naturreservat och andra spännande och vackra platser i Tyresös härliga natur. Även utvecklingsplanen för Alby naturreservat innehåller flera förslag till åtgärder som ska göra naturen mer tillgänglig på olika sätt.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

I granskningsförslaget lyfts natur- och kulturvärden fram som värden att lyfta fram och värna i den fortsatta utvecklingen av kommunen.

Ett flertal gröna samband (kommunalt såväl som regionalt viktiga) pekas ut för att stärkas och utvecklas. Som komplement till de gröna sambanden som främst har ett ekologiskt värde föreslås även utveckling av främst rekreativa stråke. Där ingår att lyfta fram även natur- och kulturvärden. I granskningsförslaget föreslås bland annat ett rekreativt stråke från Hamviksviken till Barnsjöområdet. Det är ett sätt att göra stränderna mer tillgängliga. Samtidigt finns strandskyddet som ger skydd till de flesta stränder och vattendom krävs för att göra vissa åtgärder.

Arbetet med Wättingestråket är ett pågående planprogram och samråds inom ramen för det projektet. Även arbete med att inrätta fler naturreservat pågår. Läs mer på kommunens hemsida.

Kommunen planerar att ta fram ett program för parker/ offentliga miljöer som finns främst i de bebyggda områdena för att lyfta fram och utveckla de gröna miljöerna som finns bostadsnära. Det finns med i granskningsförslaget.

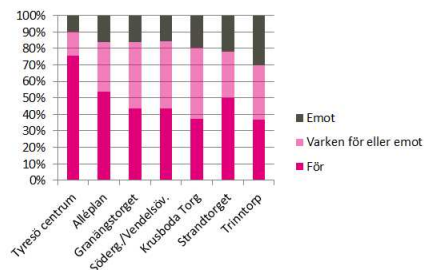
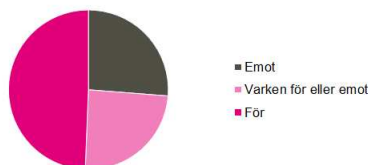
En anläggningsförsörjningsplan tas fram parallellt med att översiktsplanen tas fram för att se över utvecklingsbehovet av fritidsanläggningar i kommunen.

NÄRINGSLIV OCH SERVICE

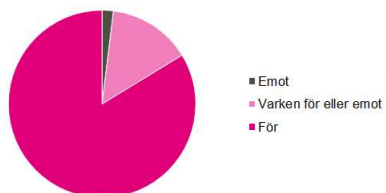
I webenkäten framkom stöd för stadsdelscentrum och verksamhetslokaler i strategiska lägen.

Det är bra att...

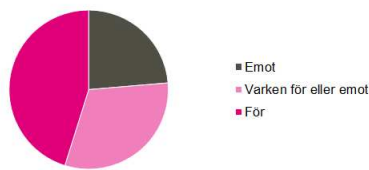
..det finns flera stadsdelscentrum.

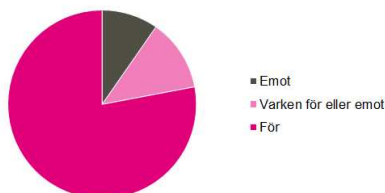
..marken i industriområdena används mer effektivt.

..det finns verksamhetslokaler i strategiska lägen blandat med bostäder i alla kommunalder.

..störande verksamheter nära bostäder får flytta.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Majoriteten av de yttranden som inkommit rörande näringsliv och service i allmänhet är kritiska till hur samhällsservice i form av exempelvis skolverksamhet, äldreomsorg, vård och vatten och avlopp inte anses lösas i den takt som krävs i förhållande till utbyggnaden och befolkningsökningen i kommunen.

Centrum och handel

Några Tyresöbor lyfter hur de uppskattar att det mesta som behövs i vardagen går att hitta i Tyresö och att centrum är bra i storlek och utbud, men att vissa förbättringar skulle kunna göras.

Det framgår av de inlämnade yttrandena att det generellt finns ett starkt stöd för en utveckling, utbyggnad och upprustning av Tyresö centrum. Även fler parkeringsplatser kring centrum efterfrågades av ett flertal Tyresöbor. En vanlig åsikt är att handelsutbudet borde förbättras för att kunna konkurrera med närliggande centrum i exempelvis Sickla och Farsta. Där framkommer önskemål om ett förbättrat busutbud, såväl som fler specialiserade och nischade butiker. En generell mening är även att handel i bred bemärkelse borde koncentreras till Bollmora och Tyresö centrum och att mindre etableringar och lokalservice gärna får uppmuntras och finnas i övriga stadsdelar i kommunen. Relaterat till detta inkom flera yttranden med önskemål om etablering av en kommersiell hamn med plats för besökare, någon mindre verksamhet och restaurang eller kafé vid vattnet.

Många yttranden behandlade utbudet av restauranger och kaféer där det önskades fler och mer varierade sådana och i fler delar i kommunen. Tyresöborna ville här att kommunen skulle ta detta i beaktande vid planläggning i både nya och befintliga projekt.

Skola

Majoriteten av Tyresöborna som yttrat sig skriftligen angående skolan är samstämmiga kring att det är fel att satsa på större skolor och större enheter. Det finns även ett starkt stöd för att förskolor ska vara mindre och lokaliseras mer utspritt i olika bostadsområden i kommunen. I båda dessa frågor anges anledningar så som ökad trygghet, bättre möjlighet till hjälp och stödinsatser och en ökad valfrihet gällande skolgång om skolorna och förskolorna är fler men mindre. I områden som Skälsätra och Raksta uppges även att det finns behov av fler förskolor.

Gällande skolverksamheten i allmänhet uppger många Tyresöbor att de vill att kommunen satsar mer på en höjd kvalitet i kommunen generellt. När det kommer till specifika skolor så lyfter även flera Tyresöbor att Fornuddens skola är i behov av upprustning och ombyggnad, men att detta inte får ske på bekostnad av parkmark.

En del yttranden berörde även gymnasieskola. Där uttryckte några att de skulle önska att kommunen satsar mer på att locka till sig ungdomar som vill gå i skolan i Tyresö. Här lyfter flera invånare att de tror en mer centrumnära lokalisering skulle gynna detta. Andra invånare uttrycker istället att de inte anser att gymnasiet borde flytta till centrum. Där framkommer en anledning till detta att det ses som negativt att separera de praktiska och teoretiska programmen.

Vård

Angående vård så var den vanligaste synpunkten från Tyresöborna att fler vårdcentraler behövs i kommunen då köerna anses för långa och att det finns en överbeläggning som medför att vård måste sökas på annat håll. Några invånare belyste även behovet av fler äldreboenden med full service, bättre tillgång till vårdmöjligheter för livets alla skeden och en större satsning på vården i stort inom kommunen.

Säkerhet

Av de yttranden som berörde säkerhet så var samtliga kopplade till polisens närvaro i kommunen. Några invånare efterlyser att polisen ska vara mer närvarande generellt och samarbeta med skolor, fritidsverksamheter och socialtjänsten för att arbeta brottsförebyggande. Någon enstaka önskar att en polisstation placeras i Tyresö igen.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

I granskningsförslaget till ny översiktsplan föreslås fortsatt utveckling av centrala Tyresö som kommuncentrum samt kommundelscentrum och fler närcentrum. Utveckling av Norra Tyresö Centrum pågår. Läs mer om det på kommunens hemsida.

Lokaliseringen av fler förskole- och skolplatser ses över parallellt med att översiktsplanen tas fram. Även inom skolområdet pågår flera projekt, exempelvis för Fornuddens skola och för ett nytt gymnasium. Läs mer om det på kommunens hemsida.

Kommunen möjliggör en ny vårdcentral vid Tyresö Strand genom att ta fram en ny detaljplan som innehåller förslag till bland annat vårdcentral vid Apelvägen i Tyresö Strand. Se kommunens hemsida.

Kommunen arbetar med brottsförebyggande arbete tillsammans med polisen. Se kommunens hemsida.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Energi och uppvärmning

Flera Tyresöbor framför önskemål om att kommunen ska gräva ner starka kraftledningar för att säkerställa hälsan för närboende och frigöra ytor för mer byggande där kraftledningar idag hindrar möjligheterna till detta.

Vatten och avlopp

Ett flertal Tyresöbor uttrycker att de anser det orimligt att kostnaden för stora delar av VA-utbyggnaden på Östra Tyresö ska falla på fastighetsägarna då detta uppges medföra att flera måste flytta för att de inte har råd med denna kostnad.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Kommunen planerar för nya bostäder så att de håller sig inom de riktvärden som ges av Strålsäkerhetsmyndigheten. I samband med det pågående projektet Tyresövägen kommer en kraftledning att grävas ner i höjd med Petterboda.

I takt med att permanentningsgraden ökar förändras förväntningarna på de olika delarna av Östra Tyresö när det gäller trafiksäkerhet, VA-funktion mm. Det frestar även på de naturgivna förutsättningarna i form av hur väl enskilda lösningar kan hantera mängden avlopp och hur mycket vatten det finns. De olika aspekterna av utbyggnaden och kostnaderna för densamma regleras i flera lagar, exempelvis Lagen om allmänna vattentjänster, Miljöbalken och Plan- och bygglagen.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Några enstaka yttranden rör sig om mellankommunala samarbeten. Här lyfts bland annat att kommunerna i regionen borde samarbeta mer gällande framförallt kommunikationer och kollektivtrafik så att det optimeras utifrån kommunernas respektive arbetsplats- och bostadsområden. Även vilken efterfrågan det finns på bostäder i Tyresö bör undersökas i relation till hur många och vilka som flyttar till Stockholm för jobb. Exempelvis fler små bostäder för att fler ensamstående och unga flyttar för karriärmöjligheter och i större utsträckning bor ensamma.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

I granskningsförslaget visar kommunen på flera förslag kräver samarbete med grannkommunerna. Det är exempelvis utbyggnaden av det regionala cykelvägnätet och andra kopplingar till grannkommuner. Förslaget visar även på en vilja att flytta köpa mark av Stockholms stad i Skrubba och flytta kommungränsen. Kommunen arbetar med omvärldsanalys i förhållande till vilka som bor och arbetar, pendlar med mera.

TYCKT AV FÖRENINGAR MFL

Föreningslivet i kommunen bjöds in att lämna synpunkter under samrådet. Följande föreningar, organisation och politiska partier framförde synpunkter.

SVENSKA KYRKAN TYRESÖ FÖRSAMLING

Tyresö församling har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Tyresös nya översiktsplan "Tyck till om Tyresö 2035" (Dr 2011 KSM 0429) och vill efter beslut i kyrkorådet den 22 april 2015 anföra följande.

Vi gillar expansion

Tyresö kommun kommer enligt översiktsplanen att expandera under planperioden. Det gläder oss eftersom vi- som är den största medlemsorganisationen som verkar inom kommunens geografiska gränser direkt kopplar vårt medlemsantal till antalet innevånare. Får kommunen fler invånare får vi troligen fler medlemmar, även om antalet medlemmar i förhållande till befolkningen sjunkit sedan år 2000. Ett fortsatt högt medlemstal innebär att vi kan fortsätta att utföra vår grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Ett sammanhållet samhälle

Av de två framtidsbilder som materialet från kommunen presenterar förordar kyrkorådet i Tyresö församling det som kallas "Sammanhållet". Bakgrunden till varför vi förordar just den framtidsbilden är följande.

Den 7 maj är det val till parlamentet i Storbritannien. Med anledning av valet sände biskoparna i Engelska kyrkan (Church of England) ut ett brev med titeln "Who is my neighbour?" i februari. Brevet är laddat med politiskt innehåll. Den engelska kyrkan är en kyrka som står mycket nära Svenska kyrkan. Därför hämtar vi gärna inspiration därifrån, också vad gäller översiktsplanen i Tyresö kommun!

De engelska biskoparna beskriver ett samhälle som håller på att dras isär med allt större sociala klyftor. Det skapar orimliga villkor för alltför många som inte klarar sig i den hårdnande konkurrensen. I det nya informationssamhället riskerar också människor att isoleras allt mer från varandra. Vi sitter var och en på sin kant och umgås via sociala medier, sköter både arbete och våra personliga angelägenheter utan att behöva träffa andra. Vi riskerar, skriver biskoparna, att få ett samhälle av främlingar (A Society of Strangers). Det blir inte bra!

Biskoparna skriver att vi i stället behöver ett samhälle av samhällen (Community of Communities). Det vill säga; Vi måste bygga upp och underhålla lokala relationer mellan det offentliga samhället (stat och kommun) och civilsamhället (kyrkor, frivilligorganisationer, idrottsrörelsen med flera). Bara i samhällen där människor verkligen träffas och gör saker tillsammans kan en gemensam trygghet skapas. I ett sådant samhälle av samhällen kan rimliga villkor för fler erbjudas.

Framtidsbilden "Sammanhållet" i materialet tycker vi ger bästa förutsättningarna för att konsekvensen blir just ett samhälle av samhällen. För att uppnå en god konsekvens är det förstas viktigt att bostadsbyggandet bland annat erbjuder olika boendalternativ, både villor och radhus, både

bostadsrätter och hyresrätter. Inte minst mindre bostäder rör unga människor i hyresrätter anser vi vara av stor vikt.

Konsekvenser

Förutom översiktsplaneringen vill vi ytterligare poängtera följande för att åstadkomma ett sammanhållet samhälle, ett samhälle av samhällen.

På sidan 8 i "Tyck till om Tyresö 2035" finns en redovisning av vilka värden Tyresöborna vill stärka i kommunen. Vi skulle önska att kommunen i det fortsatta arbetet med översiktsplanen tydligt skriver fram vision av hur kommunen och civilsamhället ska interagera för att stärka dessa värden. Vi skulle gärna se att kommunen håller samman och erbjuder olika typer av plattformar för det arbete som idéburna organisationer utför med och för Tyresös innevånare. I ett allt mer mångreligiöst och mångkulturellt samhälle måste inte minst stärkandet av mänskliga rättigheter och demokrati vara en gemensam angelägenhet för kommunen och medlemsorganisationer av olika slag.

Regeringen har genom sitt beslut om Överenskommelsen möjliggjort en tydlig samverkan mellan staten, landstingen och kommunerna och idéburna organisationer.

Överenskommelsen mellan regeringen, de idéburna organisationerna inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting bygger på sex principer om samverkan: självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn samt mångfald. Samverkan kommer att utvecklas utifrån parternas egna och gemensamma åtaganden och åtgärder, vilket sker inom en gemensam arbetsgrupp och med stöd av ett kansli.

Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting beslutades av regeringen den 23 oktober 2008, efter en dialog med ett 90-tal inbjudna organisationer.

Det viktigaste målet med Överenskommelsen är att stärka de idéburna organisationernas självständiga och oberoende roll som röstbärare och opinionsbildare. Syftet är också att utveckla en större mångfald av utförare och leverantörer av hälso- och sjukvård samt omsorg. (Överenskommelsens hemsida, 2015-03-06)

Vi skulle önska att Tyresö kommun i sina framtidsplaner ställer sig beredd att ingå en lokal överenskommelse.

Vad gäller trossamfund och andra religiösa organisationer så finns det inte så många inom kommunen. Tyresö församling har i skrivande stund 29 003 medlemmar och är avgjort störst, som tidigare anförts. Men religionens roll i samhället kommer troligen på olika sätt att öka.

Det kan innebära problem: fundamentalism och religiöst motiverat våld. Det kan också innebära möjligheter; som frigörare av goda värderingar, tro och tradition och inte minst de viktiga byggnader som Tyresö församling förvaltar och använder för att fira gudstjänst; Tyresö kyrka, Bollmoradalens kyrka och Trollbäckens kyrka. Våra kyrkobyggnader är landmärken i kommunens gemensamma identitet vars betydelse inte ska underskattas.

Vi tror att ett sammanhållet samhälle kräver samverkan mellan kommunen och idéburna organisationer enligt de riktlinjer som Överenskommelser ger. Här vill vi se att Tyresö kommun intar en mer aktiv roll, på olika sätt, i samverkan med oss och andra organisationer som verkar inom kommunens geografiska gränser.

Barnkonsekvensanalys

I Svenska kyrkan genomförs numera barnkonsekvensanalyser inför strategiska beslut i församlingar, stift och på nationell nivå. En barnkonsekvensanalys säkerställer att barns perspektiv kommer fram i beredningen av strategiska

ärenden. Meningen är att man i beslutsfattandet ska leva upp till Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Tyresö församling ser gärna att Tyresö kommun genomför en ordentlig barnkonsekvensanalys av översiktsplanen och att kommunen även i andra frågor i beslutsfattandet alltid ser till barns bästa.

Ett litet påpekande

Till sist vill vi komma med ett litet påpekande.

1 "Tyck till om Tyresö 2035" talas det på sidan 6, om före och efter Kristus. Det är numera ett sätt att definiera tid som vi i ett mångkulturellt och mångreligiöst samhälle har anledning att ifrågasätta. Hellre då att vi använder begreppen före eller efter vår tideräkning.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Till granskningsförslaget har kommunen utvecklat hur översiktsplanen kan genomföras i ett helt eget kapitel. Där framhålls vikten av samarbete med bland andra föreningar.

FRILUFTSFRÄMJANDET TYRESÖ

Här följer några synpunkter på översiktsplanen från Friluftsförbundet, som har tittat på detta med "friluftsglasögonen" på.

Förslaget Stad och Land förordas av Friluftsförbundet då det är det mest ekologiskt hållbara förslaget. Vi vill poängtera att det är viktigt att spara

"mulledungar" även i tät bebyggelse så att barn har möjlighet att nå natur lätt utan att behöva bli ledsagade och skjutsade av vuxna.

Det gäller att bevara strandskyddet så att kustlinjen förblir tillgänglig för alla både från land- och vattenhållet. Det ska gå att bada eller lägga till med båt eller kanot. Bebyggelsen i närheten av vatten ska hållas låg.

Vi tycker om förslaget med GC-bro över till Huddinge för att nå pendeltåg. Vi önskar också en GC-bro mellan Alby och Tyresta över Albysjön (viken in mot Nyfors) för att underlätta åtkomst till nationalparken från Tyresö-hållet under alla årstider.

Kollektivtrafiken måste förbättras inom kommunen. Viktigt att tvärförbindelserna i kommunen förbättras så att man inte blir beroende av bil för att röra sig inom kommunen.

Fler invånare i kommunen kommer ge större påfrestningar på grönområden då fler kommer nyttja dem och det gör att det förmodligen kommer krävas mer resurser för att underhålla och renhålla grönområdena. Om man inte gör det så blir grönområdena inte trevliga att vistas i och förlorar sitt värde.

Det är bra att det är planerad samhällsbyggnad och inte reaktiv som i jämförelseförslaget.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! De rekreativa och gröna värdena är en viktig del av kommunens identitet och något som kan utvecklas mer även den bostadsnära naturen.

TYRESÖ DYVIKSUDDS TOMTÄGARFÖRENING

Styrelsen för Dyviksudds Tomtägareförening i Föreningen vill genom detta brev annonsera sitt deltagande i debatten om Tyresös framtid, samt att Föreningen genom styrelsen har tagit del av det av Tyresö Kommun (Kommunen utsända materialet.

Vidare vill Styrelsen uttrycka sitt gillande till ambitionen att utveckla kommunen och har diskuterat innehållet i det omfattande material som har sänts ut. I detta brev följer en del kommentarer till förslagen och idéerna.

Bland medlemmarna i Föreningen har ej samtliga mottagit urskicket. Det förefaller endast vara de medlemmar som också är skrivna i Tyresö Kommun som har rattat det. Då flertalet medlemmar är skrivna i andra kommuner har det omfattande utskicket ej nått dessa, vilket är mycket synd. Det vore oerhört tråkigt om detta gäller för hela kommunen då alla berörda måste få chansen att uttrycka sin mening i ett så viktigt ärende. Föreningen ser fram emot en fördjupad dialog och ett gott samarbete vad gäller att på bästa vis föra kommunen in i framtiden.

Tyresö är en speciell kommun. Så nära storstaden, men ändå med en så fantastisk natur bevarad utgör den ett unikum. För Föreningens medlemmar har kommunen sedan 50-talet stått för fantastiska värden och gett möjlighet till ett härligt liv. Vad som utgör det enskilt viktigaste har alltid varit att bevara den känsla av frihet och möjlighet som den omgivande naturen och havet har inneburit och Föreningen genom Styrelsen anser att är det är av yttersta vikt att upprätthålla, underhålla och utveckla dessa värden och nyckelfaktorer. Det finns sannolikt relativt få storstadsregioner i världen där en kommuns medborgare om morgonen kan ta ett dopp i havet, ta en promenad i orörd skog och se havsörn och lo, för att sedan bege sig till sin arbetsplats i centrum eller kanske inne i Stockholm.

Många av de förslag som ges i översiktsplanen utvecklar dessa möjligheter och är således till det bättre, men inte alla. Detta vill vi diskutera vidare. Prognosen är 65 000 Tyresöbor år 2035 och vad som tydligt framkommer är att den stora och avgörande frågan är hur kommunen skall handskas med den ökande befolkningen. Översiktsbilden på sidan nio kan sammanfattas med att medborgarna önskar för vardagslivet underlättande åtgärder utan att göra avkall på de värden som är listade ovan: En av de mest frekvent uttryckta åsikterna jämte tätare busstrafik är att naturen skall bevaras. Det är sålunda ej endast de Tyresöbor som har en stark relation till Dyviksudd som anser att detta är viktigt.

Utan en tydlig profil riskerar Tyresö att bli en kommun som vilken som helst. Nog för att Tyresö - vilket också förtjänstfullt konstateras på flertalet ställen i utskicket - har ett sällsynt gott företagsklimat och ett mycket omfattande och aktivt föreningsliv, men det är med absolut största sannolikhet ett bevis på någonting mer: Dels vill och vågar man satsa på lokalt företagande, men man vill också ha en meningsfull fritid i sitt närområde. Att medborgarna önskar tätare busstrafik och möjligheter att effektivare och enklare resa kommunalt är inte för att lämna kommunen - utan för att enkelt kunna ta sig tillbaka dit man känner att man hör hemma.

Det konstateras också att en betydande andel ungdomar i ett något senare skede i livet väljer att flytta tillbaka till sin hemkommun. En delförklaring är förstås att man då gärna vill ha nära till sin familj, men också för att man trivs med vad man har vuxit upp med. Vi - oavsett var i kommunen man är uppvuxen - har alla härliga barndomsminnen från strövtåg i skogarna, nattliga dopp i tillmora Träsk, doften av tång och hav, eller skymten av en älg mellan knotiga tallar. Det är vad som skiljer betydande delar av Tyresö från långt mer exploaterade områden, vilka också återfinns lika nära storstaden och i skärgårdsmiljö.

En grundförutsättning för att röra sig mot en lyckad framtid är utveckling och ej bakåtsträvan. Tomtägareföreningen har alltid månat om detta: Det skrevs tidigt ett avtal med Kommunen för att på bästa vis lokalt kunna förvalta de unika värden som finns på halvön, Föreningen skrev helt naturligt ett annat avtal med ansvarig förening i Breviksmaren om att medlemmarna skall få begagna sig av båtrampen för att få skalfördelar och minska miljöpåverkan, medlemmarna har engagerat sig i miljöfrågor såsom lokala avloppslösningar (varav ett minireningsverk precis blivit godkänt av Kommunen), Föreningen har stiftat avtal med samtliga bryggföreningar för att effektivisera anläggningarna och ej få dessa utspridda, man arrangerar frekvent städdagar för att värna närmiljön, liksom att många av föreningens medlemmar engagerar sig i Dyviks Lövängar - listan kan göras lång, men det har alltid strävats eller att samarbete, omhändertagande och vårdande skall vara ledord - oavsett hur många människor som har tillkommit på halvön.

Med detta sagt vill Styrelsen papeka att den är fullt medveten om vilka utmaningar som en ökad befolkning innebär, men vid det vägval som kommunen nu befinner sig måste ett viktigt val göras: Skall kommunen vara en geografisk plats som i praktiken bara servar Stockholm med boende och infrastruktur, eller skall den ha en egen identitet? Brevikshalvön utgör en tydlig del av kommunens nuvarande identitet - en natur tillgänglig för alla. Att bygga bort denna hell unika del av Tyresö vore att beröva kommunen vad som är unikt med den. Risken är att uppfattningen grumlas om vad kommunen så att säga är. Exempelvis kommer kanske de ungdomar som idag så självklart flyttar tillbaka inte följas av framtida generationer. Att modernisera och utveckla behöver inte strida mot att bevara!

Mot bakgrund av ovanstående förefaller det självklart att alternativet att förtäta befintlig bebyggelse och lata Brevikshalvön fortsätta vara landsbygd med bevarade värden tillgängliga för alla, det vill säga det gröna alternativet, nummer två, är det naturliga och alltså vad Dyviksudds Tomtägareförening

anser vara rätt väg framåt. Ett levande centrum, modern infrastruktur, ett fortsatt rikt föreningsliv som värnar om kommunen och värdefull tid i denna, jämsides med fortsatt mycket god företaganda och god gransämja borgar för en bra balans. På så vis får alla intressen utrymme att samsas och utvecklas.

De satsningar på infrastruktur som presenteras i det förslaget är mycket goda och Föreningen ser fram emot vidare, detaljerade diskussioner i frågor som rör dess intresseområden. Föreningen antar att sådana diskussioner, exempelvis om VA, vägar och fibernät, skall föras efter 2016 då ett vidare framarbetat förslag skall finnas. Föreningen ser fram emot dessa diskussioner och dess starka övertygelse är att de bäst förs inom ramen för det alternativ som ger flest möjligheter och bevarar kommunens själ bäst - det som främjar naturvärden. Det är förtätningsalternativet.

Vänliga hälsningar och med hopp om fortsatt god kontakt.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack – det är glädjande att föreningen gillar ambitionsnivån! Det är mycket beklagligt att samrådstidningen inte nådde allas brevlådor så som tanken var. Vanligtvis skickas aldrig översiktsplanehandlingar ut – utan tillgängliggörs på kommuners hemsidor samt finns att hämta på bibliotek och liknande. Att Tyresö valde att göra ett utskick till alla hushåll är unikt.

Arbetet med att formulera Tyresö kommuns identitet är ett led i att även framtidens Tyresö ska präglas av de värden som Tyresöborna tycker om. I det utvecklade förslaget till granskningen föreslås att ny bebyggelse koncentreras till de mer centrala delarna av kommunen. Mer dialog om infrastruktur, så som VA och gator, kommer att ske under granskningen.

TROLLBÄCKENS EGNAHEMSFÖRENING

Föreningen har i juni förra året redovisat sina samlade synpunkter på Trollbäckens framtida utveckling inför översiktsplaneringen. På föreningens uppdrag har arbetsgruppen för planfrågor genom Svante Berg, Kjell Fridlund, Henrietta Palmer, Bengt Svensson och Lena Öhrlund studerat förslaget till ny översiktsplan. Nedan redovisas föreningens synpunkter samt en del idéer som framkommit tidigare och under detta arbete.

Processen och samrådshandlingen

Ledord som vi önskar ska prägla arbetet med översiktsplanen

Estetik — Hur upplevs Trollbäcken av dem som bor där, av dem som besöker och dem som bara kör igenom? Vi vill att en hög estetisk nivå skall genomsyra miljön i Trollbäcken, i allt från de arkitektoniska kraven som ställs på all nytt bebyggande, i planering och skötsel av utemiljö, skyltsystem och belysning, hur man välkomnas av blomsterarrangemang, hur planeringar görs för att bevara upp vuxen natur och topografi. Sätt höga estetiska mål för alla byggnader och planering av områden. För ett lyckat resultat gäller det mer kompetens än stora investeringar. Bygg inga baksidor.

Hållbarhet och tillgänglighet — Vi vill att Trollbäcken skall bli ett föredöme inom inte bara kommunen utan i hela Stockholmsregionen för hur ett hållbart småskaligt samhälle kan skapas. Hur ser tillgängligheten till arbete, fritid och service ut? Kan vi i största möjliga mån lämna bilen hemma och gå? Ta lärdom av de erfarenheter som finns inom t.ex. Transition Town rörelsen in England. Investera i försöksbilpooler och lådcykelpooler (se t.ex. experiment i Kärrtorp och Bagarmossen). Skapa pool./ resurscenter för sällan använda verktyg. Lokalisera kultur och bred service även i Trollbäcken. Starta försöksverksamhet med lokalproduktion i Fornuddsparken. Låt Trollbäcken bli ett experimentområde för

hållbara strategier. Varför inte med äldreboende och handelsträdgård i samverkan?

Social hållbarhet — Vi lever i ett ålders- och etniskt segregerat samhälle. Det skapar en stor social sårbarhet. Vi vill i Trollbäcken bygga broar mellan generationer och mellan individer. Vi vill öka interaktionen mellan de äldre i området och skolorna. Vi vill skapa en bred kulturell förståelse i Trollbäcken. Vi vill motverka den främlingsfientlighet som ökar i Europa, Sverige och faktiskt också just i Trollbäcken. Vi vill bygga integrerat istället för segregerat. Blanda funktioner och upplåtelseformer. Skapa mötesplatser där varje tillfälle ges t.ex. vid utbyggnad av äldreboende, av skola, av bostäder. Gör kulturen till mötesplats, satsa på bibliotek och andra funktioner i samhället där en daglig aktivitet pågår. Satsa på att tillgodose barns och ungdoms behov av lokaler, platser och stråk.

Fortsatt process

Samrådsredogörelse under våren och ett första förslag till ÖP under hösten 2015 med nytt samråd i 6 veckor. Granskningsförslag bör vara klart i augusti 2016 med samråd fram till 15 oktober. Slutlig ÖP bör kunna vara klar till november för beslut — den är ju ändå inte bindande. Nästa ÖP bör tas fram 2019-2021 och då omfatta 20+30-talet och till 2060.

20-årigt och 40-årigt perspektiv

Att upprätta en översiktsplan på endast 20 års sikt anser vi vara ett alldeles för kort framtidsperspektiv. Vårt förslag är att de mer kända nulägesbehoven beskrivs för perioden 2017 — 2035 och att ett mer visionärt synsätt anläggs för perioden 2035 — 2055 som samordnas med Södertörns och övrigas i Stockholmsregionen utvecklingsplaner. ÖP är ett levande dokument — inte läsande — det ska ses över och uppdateras varje mandatperiod om vart 4:e år.

Samrådshandlingen

Vi tolkar denna samrådshandling som ett bra programunderlag för kommande översiktsplan. ÖP förslaget behöver starkare inriktning på regional samverkan och orsakssammanhang. Tyresö blir en mer och mer integrerad del av Storstockholsregionen. I detta läge bör den regionala delen utsträcka sig in över våra grannkommuner och när det gäller infrastruktur omfatta hela Södertörn. Områdena Skrubba, Alta och Gudö-Vendelsö bör funktionsmässigt integreras med Tyresö kommun. Det skulle gynna Stockholms Stad om Skrubba förvaltades under Tyresö. Detta är inget nytt, utan har funnits i tankevärlden i minst 30 år — men ingen har tagit itu med genomförandet som bör bli en vinn-vinn situation för samtliga.

Likaså har vi den eftersatta utvecklingen av Södertörn — som har stora positiva utvecklingsmöjligheter kvar eftersom det mesta är orörd Södertörn har direkt behov av att väg 73 snarast öppnas till E4-Syd mellan Ösmo och Vagnhärad.

Kommentarer till Tyck om Tyresö allmänt

De tre visionerna

De båda alternativen "Sammanhållet" och "Stad och Land" skiljer sig åt genom graden av integritet i förhållande till stockholmsregionen. I alternativet "Sammanhållet" står Tyresö på egna ben och expansionen sker i kommunens alla delar. I "Stad och Land" relateras utvecklingen i Tyresö snarare till hela regionens förutsättningar. Expansionen sker i detta alternativ framförallt i Tyresö centrum och i mindre omfattning i kommunens satelliter.

Det tredje alternativet "Jämförelse" är just ett jämförelsealternativ där utbyggnaden sker ad hoc, som i dag, med små frimärksplaner där mark blir tillgänglig. Förslaget saknar visioner men kan vara användbart i begränsad omfattning.

Vi tycker att den beskrivna uppdelningen i de två första sinsemellan olika förslagen saknar relevans. Vi stöttar därför kommunens uppfattning om en syntes av de bägge alternativen där en utbyggnad av Tyresö centrum inte behöver motsättas av de för Trollbäcken framlagda idéerna av en utbyggnad av Alléplan och ett centrum i Skälsätra. Det samlade utbyggnadsförslaget skulle kunna karaktäriseras som "Ett lokalt fokus i ett regionalt perspektiv".

Beroendet av Stockholm kommer naturligtvis alltid att vara stort avseende dess utbud av arbete, handel, kultur och nöje. Men vi tror också att just närheten till storstan stimulerar utvecklingen även i Tyresö. Tyresö med sin närhet till orörd natur utgör en attraktiv boplats i en expanderande region. Med fler invånare i kommunen skapas underlag för utökad handel, närservice, skolor och fritidsaktiviteter och därmed också arbetsplatser.

Ökad kapacitet i kollektivtrafiken med tunnelbana till Tyresö kan bli en fysisk nödvändighet med en växande befolkning på Södertörn och Nynäsvägens begränsade kapacitet för bil- och busstrafik. Detta motsäger inte att kommunikationen mellan kommunens olika delar förbättras. Idag är t.ex. busstrafiken mellan Tyresö centrum och Trollbäcken så gles att den aldrig kan erbjuda ett reellt alternativ till privatbilismen. Det är av ytterst stor vikt att öka den interna kommunikationen för att minska privatbilismen på de korta distanserna och ge ungdomar större tillgång till fritidsutbud i Tyresö centrum.

Byggandet av stads- eller bygator längs vissa förbindelsestråk sympatiserar vi med. Längs dessa stråk kan en förtätning med flerfamiljshus ske som ett komplement till den utbredda villabebyggelsen. Om dessa gator kommer i konflikt med de två " gröna passager" som visas från Tyresö mot Nacka och Stockholm kan detta hanteras i den fysiska utformningen av bebyggelsen just i dessa avsnitt.

Skrubbatriangeln

Skrubbatriangelns industriområde ligger på Stockholms stads mark. Detta är inte logiskt. Området är naturligt knutet till Tyresö kommun och har t o m 135 som postnummer. Det är helt skilt från staden i övrigt. Vid en inkorporering med Tyresö kan det på ett än bättre sätt samplaneras med kommunen i övrigt och bereda plats för önskvärda omplaceringar av industrier. Även den nedlagda stenkrossen skulle med fördel kunna användas endera för industribyggelse eller en större infartsparkering, kanske båda. Tidigare försök till inkorporering förefaller inte ha varit väl underbyggda och motiverade varför de fallit. Ett nytt försök rekommenderas snarast.

Trollbäcken specifikt

Trollbäcken allmänt

Sätt höga estetiska mål för all byggnation och planering och kräv hög kompetens och realistiska alternativ. Trollbäcken är ett attraktivt trädgårds- och villasamhälle och föreningen anser det viktigt att denna karaktär på helheten vidmakthålls även vid en utveckling mot viss förtätning, varierad bebyggelse och olika byggnadstyper.

I Trollbäcken har tre förtätningstråk pekats ut i "Sammanhållet", Fomuddsvägen-Skogsängsvägen, Kärrvägen och Vendelsövägen. Fornuddsvägen anser vi ska inte ingå i detta. Dels utgör den en säckgata (en bro över Drev-viken löser inte detta problem, är överhuvudtaget ingen efterfrågad förbindelse och ska utgå som förslag) och dels ser vi utbyggnaden som ett hot mot Fornuddsparken. Förtätning i Gudö och Skälsätra med närservice uppfattar vi som positivt. I Skälsätra vill vi också förorda att man utreder en ny skola som alternativ till den utbyggnad som just nu planläggs i Fomuddsparken.

Detta ger en större spridning mellan kommunens centraliserade skolor, samt ger den skola åt Skälsätra som idag saknas.

I båda alternativen "Sammanhållet" och "Stad och land", utpekas Vendelsövägen som ett viktigt stråk med tät bebyggelse i form av en stadsgata. Nedan vill vi, under rubriken Vendelsövägen, ge ett konkret förslag på hur vi tycker att detta stråk kan utvecklas.

Fomuddsparken.

Fomuddsparken och dess närområde är en viktig grön oas inte bara för trollbäckenbor och den sträcker sig ända ner till och med Fornuddsgravarna. Parken bör bevaras och skall som park utvecklas, så att det även med fler boende i framtiden finns tillräckligt med gröna ytor för spontana aktiviteter och rekreation. För att minska bilåkandet till parken bör cykelparkeringar planeras där.

Som en av kommunens få riktiga parker, är det naturligtvis av största vikt att ingen ny yta av parken tas i anspråk för bebyggelse. Odlingslotter i en del av parken kan däremot vara ett positivt tillskott. Föreningen menar att ett programarbete för hela Fornuddsparksområdet med näromgivning bör göras och inarbetas i översiktsplanen.

Naturstrategi

Det är positivt att många som väljer att flytta till Tyresö väljer just Trollbäcken, men det betyder också att vi blir fler som vill besöka och vistas vid vattennära områden, i naturen och i de väldigt få "gröna rum" som vi har i Trollbäcken.

Kommunen behöver en tydlig strategi om hur vi ska bevara och utveckla de naturområden som finns i Trollbäcken. Det gäller att se om det går att skapa fler "gröna ytor" på outnyttjad mark och framförallt öka tillgängligheten. En besiktning av naturområden är nödvändig för att besluta om åtgärder som att rensa/ta bort buskar och träd som dött, ersätta dessa och samtidigt planera för ökad tillgänglighet. T ex ett promenadstråk från Fornuddsgravarna till Södra delen av Fornuddsparken delvis på en upphöjd träbrygga ovan

vassen. Utvecklingen av vattennära/gröna promenadstråk är mycket viktigt då Trollbäcken helt saknar strandskydd och att tillgängligheten till vatten är därmed mycket begränsad. För att få ett ökat engagemang i Trollbäcken tror vi att odlingslotter kan vara ett positivt tillskott/initiativ att värna om växter och natur.

Föreningens förslag - Nya Allén

Vi stödjer i överensstämmelse med förslaget till översiktsplan att stråket Drevviken-Alleplan-Södergården utvecklas, förtätas och förtydligas till en stadsgata med handel och bostäder och att det sker enligt idéerna i vårt förslag nedan. En förutsättning för ett lyckat resultat är en nersänkning av Gudöbroleden vid Alleplan vilket också ger nya byggrätter vid själva Alleplan. Vi anser att kommunen skall ta fram en fördjupad översiktsplan för detta område. Med planen som styrinstrument skapas förutsättningar att förverkliga ett nytt stråk "Nya Allen" till en samlande stadsgata mellan västra och östra Trollbäcken — en stadsgata med höga arkitektoniska kvaliteter.

Vendelsövägen

Norra delen domineras idag av handel och kontor och södra delen av institutioner så som Kumla skola, biblioteket, kyrkan, fritidsgården, en snabbtanksanläggning och en handelsträdgård. Vid Södergården finns fem restauranger och en drivmedelsanläggning. Bostadsbebyggelse ligger insprängd längs hela stråket och består i huvudsak av villor. Största delen av marken är privatägd.

Gatubredden norr om Alleplan ökas till 10-12m (två körfiler med kantstensparkering på ömse sidor). Trottoarer kantar gatan och alléträd ramar in trafiken. En karaktäristisk stadsgata med hög tillgänglighet. Söder om Alleplan räcker nuvarande bredd (ca 7m). Gatan kompletteras med trottoarer och alléträd. Hela Vendelsövägen behåller sin hastighetsbegränsning på 30 km/t och bilar och cyklar samsas på samma yta.

Området mellan Gudöbroleden och Vendelsövägen norr om Alleplan utvecklas till ett renodlat kvarter för kontor och handel (ev. studentbostäder). Genom ombildning av tomter eller servitut ordnas inlastning och personalparkering bakom byggnaderna. Längs Vendelsövägen utvecklas alternativa bostadsformer som komplement till Trollbäckens utbredda villabebyggelse. Vid Södergården förtätas med flerbostadshus på mark som idag upptas av parkering. Parkeringsgarage under mark ersätter. På lämpliga platser längs med hela Vendelsövägen kan med fördel en ny typ av stadsradhus införas.

Gudöbroleden

Idag delas Trollbäcken, på ett olyckligt sätt av Gudöbroleden, i en västlig och en östlig del. Detta fungerar kanske bra för biltrafiken men dåligt för fotgängare och cyklister (för att inte tala om boende längs leden som störs av höga buller). Mellan Skogsängsvägen i norr och Sofieberg i söder finns endast tre passager och alla under leden varav två vid Alleplan. Ur sambands-, miljö- och trygghetssynpunkt är detta en mycket påver lösning. Gudöbroleden, sänks som ett minimalalternativ från Orrvägen till mitt för Stamvägen och leds i en tunnel under Alleplan. Som ett mer omfattande alternativ sänks leden på en så lång sträcka att Orrvägen och Stamvägen talats korsa över Gudöbroleden. Det öppna vägschaktet utformas med stor omsorg (se t.ex. Nynäsvägen vid Globen), med planteringar och bullerdämpande åtgärder. En ny växtbevuxen mur föreslås som ett alternativ till dagens skräpiga plank mellan affärskvarterens baksida och leden.

Buss- och cykeltrafik längs Gudöbroleden leds upp på Alleplan. In och utfarterna från leden till Trollbäcken koncentreras till två punkter dvs. i vardera änden på Vendelsövägen vid Skogsängsvägen i norr och vid Sofiebergsvägen i söder. För att öka framkomligheten ordnas cirkulationsplatser med tillräcklig diameter för effektiva flöden. Dessa punkter utformas med stor omsorg och bildar infarter till Trollbäckens stadsgata - den nya Allen - förbi Torget Alleplan.

Torget Alléplan

Med Alleplan befriad från genomfartstrafik kan det bli ett torg som en attraktiv länk mellan Trollbäckens östra och västra delar. Vendelsövägen bildar ett obrutet stråk från norr till söder. Runt torget skapas nya byggrätter med plats för t.ex. bostäder, butiker, bibliotek, nytt seniorboende (nära vårdcentral, apotek och affärer) och gärna en plats för unga att samlas vid, dvs. ett torg för alla generationer.

En busshållplats ordnas tillgängligt och bekvämt under tak på en del av torgytan. Parkering kan med fördel förläggas under torget, enligt kommunens förslag till ÖP. En billigare lösning är att parkeringen finns kvar på torget men att en större bilfri zon skapas i södervänt läge för t.ex. torghandel och uteservering.

Två målpunkter

I början och slutet av det planerade stråket längs Vendelsövägen - den nya Allen - föreslår vi en målpunkt i vardera ända. Vid Södergården ligger idag fem restauranger. Varför inte låta detta utvecklas till ett restaurangtorg runt ett kringbyggt gårdsrum? I norr vid Drevviken på fastigheten som idag har en plastfabrik kan ett nytt sport-och kulturcentrum för Trollbäcken förläggas med park ner mot sjön. Gör en fin plats och ett utflyktsmål vid bryggan i slutet av stråket. Varför inte placera den ena av de två konsthallar ÖP förslaget menar att Tyresö har underlag för 2035? Tänk ett utflyktsmål för hela Stockholmsregionen när man åker skridskor på Drevviken på vintern eller paddlar kanot på sommaren, eller besöker konsthallen som helgutflykt.

Nytt stråk till Tyresö centrum

Dagens gång- och cykelvägar mellan Alleplan och Tyresö centrum utgörs av biltrafikerade leder i sicksack mellan områdena. Ett lugnare promenad- och cykelstråk med riktning närmaste vägen är önskvärt. Stråket utformas med enhetlig beläggning och god belysning. Ett sådant stråk skulle även kunna

trafikeras med en skyttel i form av en eldriven minibuss. Stråket startar från Alleplan och söker sig vidare genaste vägen mot Tyresö centrum.

Skälsätra

Skälsätra utpekas i framtidsbilden Sammanhållet och i Jämförelsealternativet som en tät bebyggelse vilket föreningen uppskattar och stödjer. Skälsätra hölls medvetet tillbaka i sin utveckling i Trollbäcken – liksom det mesta av Markis Lagergrens ägor öster om slottet, efter det att kommunen bildades 1935. Skälsätra bestod rätt länge av två stora stamfastigheter med trädgårdsmästerier, Skälsätra 1 och Skälsätra 2 som avstyckats från Kumla Herrgårds ägor redan på 1910-talet.

Att inte VA drogs fram förrän 1980 har hämmat Skälsättras utveckling fram till idag. Därför finns en hel del obebyggd mark ovanför Pelles väg och på båda sidor om Långsjövägens förlängning. Här bör en total översyn ske för ny bebyggelse med bostäder, skola, lekpark/park.

I närheten av Skälsättravägens slut vid Långsjövägen och i närheten av förskolan Kattfoten bör en ny skola 1-6 byggas, som avlastar både Sofiebergsskolan och Fornuddsskolan. En park med tillhörande lekpark bör anläggas.

Utöver detta ska nu busslinjen snarast börja trafikera Skälsättravägen - Långsjövägen. SL har varit med på detta i drygt 10 år nu, i avvaktan på Tyresö kommuns justering av Långsjövägen och komplettering med trottoar.

Helhetsperspektiv på gaturum och stråk

Gaturummet tillhör området och skapar också en identitet och karaktär. Bebyggelse i förhållande till gatuliv, vegetation samt belysning och trottoarer bidrar till gaturummets karaktär och identitet. Vid förtätning och avstyckning av villatomter kan ett gaturum förändras radikalt. Vid bygglov, bedöm

helheten, och inte bara tomten. En detaljplan för området bör utformas så att den följer varje delområdes karaktär och medverkar till att understödja denna.

Gång- och cykelstråk ska utformas med god arkitektur, bra ytskikt, god belysning och ändamålsenliga och vackra attribut som t.ex. papperskorgar, bänkar, räcken, belysning, skyltar. Gör belysningsplaner för Trollbäckens olika delar.

Kommentarer till vision & verklighet

Med naturen runt knuten

Det finns inga kommentarer om Trollbäcken. Vi anser att gång- och cykelstråk från Trollbäcken till sammanhängande naturområden inklusive Tyresta naturreservat bör skapas.

Aktuell statistik visar att majoriteten nyinflyttade till Tyresö kommun valt att flytta till Krusboda och Trollbäcken, vilket är väldigt positivt. Men det innebär också att vi blir fler som ska dela på de "gröna rum" och fina naturområden som finns tillgängliga. Till skillnad från området Krusboda som ligger i direkt anknäytning till stora Alby Fritidsområde som erbjuder stora gröna ytor för diverse rekreation — så har vi i Trollbäcken endast Fomuddsparken. Denna har nyligen fått ett uppskattat komplement med utegym och lekpark. De fria gräsytorerna som finns idag och används för spontana aktiviteter såsom brännbollspel, picknick, drakflygning och andra sociala aktiviteter behövs och får inte reduceras.

Vatten är en grundförutsättning

Vattnet i Tyresö 2035

Vi vill påpeka följande: Tyresås sjösystem är Södertörns största sammanhängande sjösystem och går genom många av Södertörns kommuner. Vattensystemet avskildes från Östersjöns vatten redan på bronsåldern

men har sedan svensk medeltid utnyttjats industriellt med påföljande utsläpp. Det senaste århundradets utsläpp från jordbruk, industrier, nerlagt kärnkraftverk och allmänna sanitetsanläggningar samt luftföroreningar och dagvatten har skapat ett övergött vattensystem med vissa mängder tungmetaller i framför allt Magelungen som nu sakta via sedimenten avsöndrar sig ut via Tyresö kommuns del av sjösystemet till Kalvfjärden och Östersjön. De flesta direkta utsläpp är sedan några år stoppade och sjösystemet är idag något bättre än för några årtionden sedan.

Tyresös sjöar i Tyresås slutdel av sjösystemet med Drevviken, Gudö Ä, Långsjön, Tyresö-Flaten, Nyfors och Albysjön är de mest förorenade och släpper ut sitt vatten i den känsliga Kalvfjärden som är en smal något tillsluten vik av Östersjön. Under 1920 och 1930-talet var sjöarna riktigt bra och var ett stort försäljningsargument när Kumla-Trollbäckenområdet styckades och exploaterades som villa- och fritidsområde. Sjöarna sågs som attraktiva badsjöar med simtävlingar och ett flertal anlagda badplatser och sjöarna var fulla av fisk och skaldjur (kräftor).

Alla har rätt till stränderna

Här nämns att strandskyddet skulle kunna återinföras eftersom Trollbäcken saknar sådant. Detta anser föreningen att man bör analysera i samband med inventering av idag allmänna platser vid stränderna. Under 1920- och 1930-talets avstyckningskartor och 1940- och 1950-talets byggnadsplaner avsattes mindre allmänningar som möjligheter för dem som inte hade sjötomt att ändå komma ner till sjösystemets stränder för bad, fiske och båtmöjlighet. Dessa små allmänningar har idag ofta vuxit igen med sly och använts som tipplats för trädgårdsavfall — de bör av kommunen idag rensas och rustas upp till parkmark. Se också ovan under Naturstrategi.

En aktiv kommun

Båtklubbar, båtliv, bryggliv

Föreningen vill framhålla: Beskrivningen av båtliv och problemanalys känns i stort sett riktig. Det som kallas gästhamn i Drevviken vid Fornudden är en förenings brygga. Vi ser dock gärna fram mot fler småbåtar och segeljollar på Drevviken och dess sjösystem.

Fler anläggningar för kultur och fritid

Föreningen instämmer i att biblioteket kan placeras intill nya Alleplan och ha en scen för det Lokala kulturlivet och i behovet av föreningsgård med samlingslokal. På fastigheten vid Drevviken som idag har en plastfabrik kan ett nytt sport- och naturcentrum för Trollbäcken förläggas med park ner mot sjön. En plats för alla i Tyresö och dess närhet för skridskoåkning, skridskosegling, kanotpaddling, segling med jollar mm.

Lekplatser och plaskdammar

Under denna rubrik står att det är bara Fornuddsparken, parken kring Tyresö slott och Stadsparken som är tydliga parker och att Fornuddsparken så långt möjligt bör bevaras och utvecklas. Detta håller föreningen med om eftersom parken är det enda gemensamma grönområdet i denna del av samhället.

Kulturmiljöer i samhällsbygget

I förslaget nämns inte Trollbäcken.

Kumla Herrgård

Kumla Herrgård är unik, den är en av kommunens två stamfastigheter och därmed har den ett stort kulturhistoriskt värde. Ett villasamhälle som Trollbäcken har kulturella värden som bör omhändertas i översiktsplanen. Fram till dess art Kumla Herrgård renoverades på ideell basis av Kumla Herrgårds Bygdegårdsförening under 80-talet var fastigheten övergiven och förfallen. 11,6 milj. av de ca 9,5 som restaureringen kostade svarade bygdegårdsföreningen för via egna lån, stort ideellt arbete och engagemang och dessutom 18 års ideell förvaltning.

Det är viktigt att Kumla Herrgård fortsätter att vara i kommunal ägo så att den insats som gjorts en gång nu förvaltas av kommunen för alla kommuninvånarens bästa och inte kapitaliseras i ett privat ägande. Föreningen motsäger sig å det bestämdaste ett privat ägande av denna fastighet. I dagsläget är Kumla Herrgård också en av få tillgängliga samlingslokaler i Trollbäcken, och bör så fortsätta att vara. Föreningen vill att kommunen tar ansvar för den omgivande park- och naturmarken och gör den till en tillgänglig och attraktiv plats för såväl fastigheten som för badgäster sommartid. Det är också viktigt att det stråk som idag går över fastigheten till Kumlabadet öppnas upp och görs som en tydlig tillgänglig väg för allmänheten. Vi motsäger oss att byggrätten i pågående detaljplaneförslag utnyttjas då park och promenadstråk därmed kapas av för allmänheten, samt att värdefull vegetation av gamla ekar ödeläggs. Den outnyttjade byggrätten bör tas bort ur planen.

Kumla Herrgårds Bygdegårdsförenings styrelse fick, vid förvaltningens överlåtelse till kommunen, starka uttalanden om kommunens avsikt att långsiktigt behålla herrgården med dess nuvarande inriktning. Föreningen vill slå vakt om herrgårdens säkrade framtid.

Bostäder till alla

I översiktsplanen från 2008 är ett mål att det ska finnas varierade bostadsområden och bebyggelse typer i Trollbäcken och det håller föreningen med om.

I förslaget till översiktsplan talas om att för kommunen planera för i genomsnitt minst 300 nya bostäder per år fram till 2035 för att klara en ökning från idag 45 000 till 60 000 år 2035. Hur många av dessa ska Trollbäcken svara för utan att karaktären av villasamhälle förändras? I ÖP 2008 stod det: "ca 100 bostäder de närmaste 15 åren dvs 2008 till 2023 i Trollbäcken.

Idag förtätas Trollbäcken intensivt med prefabricerad typhusbebyggelse. Områdets karaktär av blandad bebyggelse med stora träd och klippor, håller delvis på att gå förlorad. Tomter styckas av, klippor sprängs bort, stora träd och trädgångar fälls. Ny bebyggelse är sällan anpassad till platsens topografi och/eller karaktär.

Trollbäcken har idag ca 1/3 av invånarna (28% 2012) som bor på 1/8 av ytan (8km²/69km²). Föreningen anser därför att Trollbäcken inte kan svara för 1/3 av befolkningsökningen utan att på ett allvarligt negativt sätt ändra på Trollbäckens karaktär av villstad.

En framtida förtätning bör koncentreras till det nya stråket Drevviken-Alleplan-Södergården. Här kan också olika upplåtelseformer prövas.

Det behövs bostäder såväl för äldre som vill bo kvar i Trollbäcken som för ungdomar som just flyttat hemifrån. Alleplan är en bra plats att bo på om man bor smått. Förtäta t ex kring Alleplan. Förtäta också där det i dag är parkering längs Kumla Alle och utmed Vendelsövägen vid Shell och OKAS och i Skälsätra.

En översyn och uppdatering av de föråldrade gamla detaljplanerna (byggnadsplanerna) till nya tidsaktuella detaljplaner ser vi fram mot. Värna om den karaktäristiska villastrukturen som många uppskattar. Värna också om den karaktäristiska vegetationen och de stora träden. Skapa möjligheter för boende i parhus, kedjehus, atriumhus eller andra tätare bebyggelser där kvarteren tillåter det utan att helhetskaraktären av villasamhälle går förlorad.

Nära näringslivet

Industriområdet vid Trollbäckens IP bör inte omvandlas till bostäder som förslaget anger. Platsen lämpar sig för lokaler med småskalig verksamhet av hantverkstyp eller småkontor och svarar därför mot det som uttrycks i ÖP förslaget om "verksamheter som med fördel ligger i en stadsmiljö blandad

med bostäder." Om kraftledningen mellan Tyresö och Stockholm vid Skrubba Malmväg grävs ner skapas plats för nya funktioner t ex näringsliv och om kraftledningen över Fornuddens bebyggelse förläggs som sjöledning skapas nya byggmöjligheter.

Shoppingutbudet kan öka

En komplettering av närhandeln i Trollbäcken kan ske genom föreningens idéförslag — nya Allen inklusive torget Alleplan.

"Högt betyg till skolan" (2035!)

Att Tyresö 2014 enligt Lärarförbundet hade ranking 233 av landets 290 kommuner och året dessförinnan 225 visar att utvecklingen av skolresultaten går åt fel håll.

Tyresö har stora utmaningar för att vända den negativa trenden. Det behövs mindre klasser och skolenheter som gör att alla barn syns och får möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Fortsatt satsning på ökad idrott i skolan ökar barnens stimulans- och koncentrationsförmåga. Alla skolkök ska erbjuda Sveriges bästa skolmat. Ska Tyresö vara en attraktiv kommun framöver så är det ett måste att skolresultaten i Tyresös skolor ökar och därmed närmar sig snittet i Sverige. I översiktsplanen bör man skapa förutsättningar för att nya skolbyggnader placeras rätt med tillräckliga ytor för aktuella och framtida behov.

Nya tag behövs nu

Det föreslås en satsning på färre skolenheter men samtidigt att "alla barn ska ha nära till en skola". Föreningen anser att detta är motstridigt. Istället för att dubbla Fornuddsskolan vilket man håller på att planlägga kan man bygga nya skolor närmare barnen t.ex. i Skälsätra.

Fornuddens skola är nedgången och i behov av att ersättas med ny skola alternativt totalt byggas om. En fördubbling planeras. Att ta i anspråk mark

inom Fornuddsparken synes mindre väl genomtänkt. Bättre då' att renovera eller riva och ersätta på befintlig plats med tillfällig skolverksamhet i paviljonger uppställda på andra sidan vägen under byggtiden.

Tanken på koncentration till stora skolenheter på bekostnad av småskaligheten synes otidsenlig och domineras av ekonomiska synpunkter på bekostnad av elevernas studiemiljö. Inom Skälsätraområdet synes ett närliggande behov av skola behöva inplaneras, särskilt som bostadsbebyggelse också ska tillkomma. I närheten av Skälsättravägens slut vid Långsjövägen och i närheten av förskolan Kantaten bör en ny skola 1-6 byggas, som avlastar både Sofiebergsskolan och Fornuddsskolan. En park med tillhörande lekpark bör planeras in.

Fornuddens skola — Arkitektur och mötesplats.

När ombyggnad/nybyggnad sker av Fornuddens skola, satsa på högkvalitativ arkitektur. Fornudden, liksom så många andra skolor, är ett provisorium från 70-talet som permanentats till idag slitna lokaler. När skolan ska byggas ska det göras med krav på god arkitektur. Gärna arkitektävling i tidigt skede. Bygg en aula som kan dubbelanvändas som samlingshall av andra utanför skolan. Gör skolan till en samlingspunkt, också med en vacker ytttermiljö med belysning på skolgård i barnens höjd. Stor del av året är barnen i skolan i mörker — uppmuntra till utevistelse genom bra och inspirerande belysning. Stor uppmärksamhet riktas just nu mot skolor och lärande — gör Trollbäckens skolor till ett föredöme kring pedagogisk miljö och bra arkitektur. Men bygg inte i Fornudds parken.

Hållbara resor och transporter

Fler och bättre cykelvägar

Föreningen håller med om att tvärförbindelserna med cykel är bättre än med bil — exempelvis genom naturområdena mellan Tyresö Strand och Trollbäcken bör det bara finnas gång- och cykelvägar. För att minska

bilåkandet inom Trollbäcken bör cyklingsbefrämjande åtgärder göras tex planering av cykelparkeringar och cykelstråk. En ny led mellan Alleplan och Tyresö C bör skapas.

Gör en belysningsplan för Trollbäcken med vackert belysta huvudstråk, t ex stråket från Alleplan mot Fornuddens skola, och från Fornuddens skola upp mot Kumla Alle. Stråk som används av många barn och vuxna dagligen.

Högre kapacitet i kollektivtrafiken

Under denna rubrik står att de viktigaste knutpunkterna för busstrafik inom Tyresö kommun kommer att vara Tyresö centrum och Trollbäckens centrum vilket stämmer. Men platser för bussuppställning och tidreglering vid Alleplan kan bara bli i mycket liten omfattning. Det står också att det behövs många fler busskörfält inom kommunen, framför allt Längs Tyresövägen och Gudöbroleden. Detta betyder att Gudöbroleden på allvar måste utredas särskilt med tanke på att Länsstyrelsen rekommenderar Gudöbroleden, Skrubba Malmväg, Bollmoravägen som vägar för farligt gods.

Kollektivtrafiken på lång sikt

Under denna rubrik står det att skulle kunna bli så att vissa andra infartsparkeringar inte används så mycket och en del kan tas bort vilket ger mark att bygga på i Trollbäcken, Tyresö Strand och Östra Tyresö. Den vid Alleplan bör flyttas till Skrubbaområdet.

Det står i förslaget att tunnelbanan på sikt kan förlängas söderut mot Handen och att det skulle kunna ersätta mycket av busstrafiken som i dag går på Gudöbroleden. Detta kan ske i det långa perspektivet. Tunnelbanans framdraging i tunnel från Skarpnäck genom Tyresö är en regional fråga som främst hör ihop med utvecklingen av Vendelsö och Handen. En eventuell T-banestation i Trollbäcken påverkar givetvis Trollbäckens utveckling och bör

analyseras så art negativa och positiva sidor kommer fram tydligt för bedömning.

Teknisk försörjning

Trollbäckens kraftledning som ligger närmare bebyggelse än 100 meter bär snarast dras om och grävas ner eller läggs sjövägen från Trångsund och till ställverk m.m. Teleledningar och fiberkablar bör alltid grävas ner.

Med hälsan i behåll

Tyst i Tyresö?

Det står att finns höga bullernivåer främst längs Gudöbroleden och att kommunen ska göra ny bullerkartläggning som i det fortsatta arbetet blir underlag för ÖP och för åtgärder där buller sker över gränsvärdena. Föreningen anser att kommunen snarast ska göra bullerkonsekvenser särskilt för Gudöbroleden med olika antaganden om framtida befolkningsökning i Vendelsö/Haninge.

En riskanalys räcker hela vägen

Det står att Länsstyrelsen rekommenderar Gudöbroleden som väg för farligt gods och att bränsle till drivmedelsanläggningar i kommunen transporteras här. De två bensinmackarna vid gamla Vendelsövägen kan troligen komma att avvecklas. Vilket gör farliga transporter på Gudöbroleden till en regional fråga. Föreningen anser att kommunen snarast ska ta fram en riskanalys för farligt gods på Gudöbroleden med konsekvenser för närliggande bebyggelse och förutsättningarna för ny bebyggelse vid leden- Detta har stor betydelse för utvecklingen av sträckan Drevviken-Alleplan-Södergården.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Förslaget till ny översiktsplan har utvecklats till granskningen och har bland annat förtydligat tidsperspektivet i linje med föreningens yttrande. I granskningshandlingen arbetar kommunen vidare med kommunens identitet och stadsbyggnadsriktlinjer som ska förtydliga ambitionen kring bland annat estetik och hållbarhet. Varje kommundel har fått ett eget delkapitel som hållbarhetsbedömts – utifrån inte bara miljömässig hållbarhet utan även social.

FORNUDDENS SAMFÄLLIGHETSFÖRENING

Det råder oklarheter mellan Huddinge kommuns översiktsplan 2030 (vilken är antagen) och Tyresö kommuns förslag till översiktsplan 2035.

Huddinge kommun anger en gång och cykelbro mellan kommunerna där Trångsundet är som smalast. Denna bro kommer att bli detaljplanlagd, Tyresö kommun anger en gång, cykel och ev buss bro mellan Fornudden och Skogås badplats mitt över drevviken.

Fornuddsgränds samfällighet har inget att erinra mot det i Huddinge antagna förslaget till cykel och gångbro.

Vi förutsätter att Tyresö kommun har felmarkerat bron. Är så inte fallet vill vi lämna följande synpunkter:

1. Samfällighetsföreningen motsäger sig förslaget om broförbindelse.
2. Förslaget kommer att medföra ökad trafik till ett område som saknar nödvändig infrastruktur och inte är planerat för skydd mot det ökade buller som kommer att bli. I området bor många barn som går och/eller cyklar till och från skola/daghem. Det är inte länge sedan området fick trottoar utmed busstrafikerad gata (det krävdes ett dödsfall en pojke blev påkörd av en buss)

för att kommunen skulle vidtaga åtgärden. Trottoar saknas på Fornuddsvägen och Fornuddsgränd. Fornuddsvägen och Fornuddsgränd är inte i skick för utökad tung trafik.

3. Hela området är ett rekreationsområde med grönområden, båtklubb och badplatser. Vintertid används Drevviken flitigt för bland annat skridskoåkning. Planerad bro kommer att medföra att trafik leds rakt igenom hela rekreationsområdet.

4. Bullergränsvärden i bostadsområden 30 decibel inomhus, 40-55 decibel utomhus vilket den utökade trafiken kraftigt kommer att överstiga.

5. Försämrade luftkvalitet genom ökade utsläpp från trafik.

6. Vattenkvaliteten kommer att försämrats genom trafikens utsläpp på bron. Motsäger hela iden med ekoparkens rening av dagvatten.

7. Landskapsbilden kommer att bli avsevärt förändrad till det sämre. Hela området kommer att förstöras.

8. Delar av området är fornminne — vikingagravar

9. Vidare har kommunen anlagt en ekopark för uppsamling och rening av dagvatten för att förhindra att förorenat dagvatten släpps ut i Drevviken. Ekoparken har ett rikt fågelliv med bland annat änder som promenerar på vägen.

10. På Drevviken är båtmotorhästkrafter begränsat till 5 hästkrafter för att minimera belastning på naturlivet och utsläpp i vatten. Häckande sjöfåglar kommer att bli störda. Häger häckar bland annat.

11. Privat ägande av vattnet där bron är planerad. Fornuddsgränd är till 90% ägd av samfälligheten, kommunen underhåller inte vägen. Vägen saknar vidare vändplats

12. Sannolikt saknas förutsättningar för fundament genom Drevvikens bottensituation. Jämför här med Huddinge kommuns förslag till bro över Trångsundet.

13. Tyresö kommuns förslag kommer att ställa sig väsentligt mer kostsamt än Huddinge kommuns förslag.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Var en eventuell broförbindelse över Drevviken kan komma att gå måste utredas mer. Föreningens synpunkter noteras.

TYRESÖ KOLLEKTIVHUSFÖRENING

Här kommer ett förslag till hur Tyresö kan se ut 2035. Vi har lämnat in detta förslag redan i januari 2014, men då var det som ett yttrande om Nyforsplanen.

Detta sätt att bebygga känsliga delar av Tyresö Kommun när det gäller naturvärden och kulturella och historiska värden är en möjlighet som borde tas till vara.

Det är då viktigt att kommunen tänker på att människan är en viktig del i detta. Vikten av människor som vill leva hållbart, ta vara på det som finns i naturen och värna om naturen.

Dessa människor är inte alltid rika ekonomiskt, så därför är det viktigt att kommunen kan hyra ut marken istället för att sälja ut marken. Det är också ett sätt att bevara gamla kulturvärden, att ge bra förutsättningar.

Uddby Gård är ett exempel på hur en familj har haft möjlighet att arrendera mark i många år under bra förutsättningar. Nu försämrades förutsättningarna så mycket att de väljer att lämna gården, till stor förlust för många Tyresöbor. Vi tror att det måste finnas eldsjälur i sådana områden. En bonde arbetar dygnet runt och är inte lätt att ersättas.

Människor som väljer att bo i gemenskap, tar även ett stort ansvar för sitt gemensamma boende.

Då Tyresö Bostäder nu har hoppat av den del av Hasselbacken som skulle upplåtas till att bli Tyresös första

Kollektivhus, så hoppas vi nu att kommunen i framtiden ändå kan inse vikten av kollektiva gemensamhetsboenden.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! En variation av boendeformer är något som lyfts fram i granskningshandlingen.

ERSTAVIKS GODSFÖRVALTNING

Inkommer härmed på följande synpunkter på Tyresö Kommuns förslag på översiktsplan.

"Gröna samband-Tyrestakilen"

När man i regionala sammanhang diskuterar olika grönstrukturfrågor lyfts ofta de olika skiljor som finns i Stockholmsregionen fram. En av dessa är den skiljor Tyrestakilen som i teorin ska ge ett grönt stråk från Stockholms via Nacka-Tyresö ut mot Södertörn. I praktiken har detta stråk sedan länge försvagats kraftigt, i princip försvunnit helt. Orsaken till detta är främst bebyggelse inom Tyresö Kommun. Det senaste exemplet är den kraftiga förtätning av bebyggelse som pågår i Tyresö Strand.

Ägnö

Översiktsplanen ger mycket detaljerade instruktioner kring bevarande av en bebyggelse och naturmiljö som finns på Ägnö. Ägnö och de byggnader som finns på ön är privat egendom och omfattas inte av några reservatsföreskrifter eller andra liknande begränsningar. Även om ambitionen om bevarande som uttrycks i förslaget till översiktsplan kan vara rimlig är det tveksamt att ge så konkreta riktlinjer kring förvaltningen av privat egendom, särskilt som kommunen i dagsläget har en begränsad både befogenhet att se till att de efterlevs.

Napoleonviken på Ägnö är en av skärgårdens allra populäraste och mest frekventerade naturhamnar. Trycker från fritidsbåtar är oerhört stort sommartid vilket leder till omfattande problem med ordningshållning och slitage. Kommunen lägger idag inga resurser på att hantera dessa problem vilket är en stor brist ur ett naturvårdsperspektiv.

På flera av de öar som ligger runt Ägnö och som hör till Erstavik bedrivs båtverksamhet i form av sommarhamnar i regi av olika båtföreningar. Det är en viktig verksamhet för dessa föreningar och bör nämnas i översiktsplanen.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Båtlivet är en viktig fråga för kommunen och till granskningshandlingen har skrivningarna utvecklats.

GAMLA TYRESÖ CENTRUMS ANDELSÄGARFÖRENING

Styrelsen för Gamla Tyresö Centrums Andelsägarförening lämnar härmed nedanstående synpunkter på förslaget till översiktsplan.

Övergripande synpunkter

Föreningens medlemmar representerar 121 fastigheter i Gamla Tyresö och 204 fysiska personer som äger andelar i föreningens markområden.

Styrelsen företräder andelsägarna i kontakter med kommunen och större beslut föreläggs föreningens årsmöte för beslut en gång per år.

Översiktsplanen innehåller tre alternativ till framtida utveckling av Tyresö kommun. Andelsägarföreningens styrelse förordar inte något enskilt alternativ

i sin helhet utan hänvisar till varje medlems rätt att framföra sina egna synpunkter på planen.

Däremot vill vi med ledning av tidigare beslut på årsmöten framföra följande synpunkter på framtida användning av de markområden som ägs av föreningen och närmast angränsande områden.

Orrnäsbäret (lokalt även benämnt Bumleberget)

Detta område har tidigare varit föremål för diskussion med kommunen och inom föreningen. I beslut på årsmöte i GTCA har marken av medlemmarna i föreningen godkänts för utbyggnad med varierad bebyggelse, olika upplåtelseformer och för varierande åldersgrupper. (Se förslag insänt till byggnadsnämnden i november 2010 samt för kommunen presenterat materiel, se bilaga 1.)

Äldre och yngre boende i Gamla Tyresö som önskar sälja sina villor och ändå bo kvar i området skulle kunna erbjudas anpassat boende på Orrnäsbäret. GTCA:s styrelse önskar därför, beträffande just detta område, tillmötesgå översiktsplanens framtidsbild benämnd "Sammanhållet". Där skissas en "medeltät bebyggelse" som vi anser kan gälla Orrnäsbäret i samtliga tre redovisade förslag i underlaget till översiktsplan.

Byggnationen skulle kunna utnyttja senaste miljöanpassade teknik och kunna utgöra ett referensobjekt för den framtida visionen om klimatanpassad byggnation i Tyresö.

Avgränsning: Styrelsen lämnar endast synpunkter på området Orrnäsbäret som ingår i Andelsägarföreningens fastighet Tyresö 1:814, och som tidigare behandlats på årsmöte i föreningen.

Vi ser fram emot förnyad kontakt angående den framtida planeringen och utformning av detaljplaner i och omkring Gamla Tyresö centrum.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Bebyggelse på Orrnäsbäret har tidigare fått negativt planbesked och nuvarande inriktning är densamma.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN TYRESÖ

Yttrande över "Förslag till ny översiktsplan för Tyresö Kommun, feb. 2015"

Vi ser mycket positivt på kommunens höga ambition all med tidig dialog nå så många medborgare som möjligt med information om den nya översiktsplanen via "Rosa Byggboden", "Rosa Tidningen" och webb-enkäter mm.

Vi uppskattar också det gedigna fakta- och utredningsmaterialet som framtagits inför planarbetet. tex. Grönstrukturplanen och Blåplanen. Vi hoppas också att dessa dokument skall leva vidare och kontinuerligt kompletteras med de inventeringar, utredningar, kartläggningar och analyser som krävs.

Samråds process

Naturskyddsföreningen Tyresö uppfallar förslaget till ny översiktsplan som ett första skede samråds processen, där kommunen schematiskt redovisar olika strategier (framtidbilder) för kommunens utveckling d.v.s som ett diskussionsunderlag.

Det är svårt att förhålla sig till ett så allmänt hållet samrådsförslag eftersom materialet saknar tydliga förslag till ställningstaganden. Huruvida förslag till mark- och vattenanvändning i ett område är acceptabelt eller ej beror ju ofta på hur, var eller på vilka villkor det görs. Detta saknas i materialet.

Enligt vår uppfattning kan inte ett samrådsförslag till en översiktsplan bestå av flera olika alternativa förslag (framtidbilder).

“En översiktsplan ska kunna förstås och användas av många olika personer både av professionella och av privatpersoner. Det är viktigt att översiktsplanen är begriplig och överskådlig och att det går att skilja på vad som är ställningstagande och vad som är beslutsunderlag” Ur PBL kunskapsbanken. Della tycker vi brister förslaget.

Vi yrkar därför på att det följer ett andra skede i samrådsprocessen där förslaget konkretiseras och där man mer detaljerat redovisar den planerade mark- och vattenanvändningen i alla kommundelar, så att alla kommunmedborgare får möjlighet att bilda oss en uppfattning om planens verkliga konsekvenser och återigen yttra oss över den, annars urholkas den demokratiska processen.

Om inte detta sker föreslår vi att kommunen ger oss tillfälle att återkomma med synpunkter i samband med att utställningsförslaget utarbetas.

Befolkningsutveckling

samtliga framtidbilder förutsätts att kommunens invånarantal skall öka från ca 45.000 idag till 65.000 år 2035. Alltså 20.000 fler invånare. En ökning med 45%. Det är fyra gånger så stor ökning som i tidigare prognoser. 20.000 fler invånare innebär 45% ‘mer av allt’:

- 6000-7000 fler bostäder, kraftigt utbyggd kollektivtrafik med större bussdepå/T-banepå och mer biltrafik med p-platser.
- Fler/större förskolor, skolor med skolgårdar, bibliotek, idrottsanläggningar och lekplatser.
- Utbyggd vård och omsorg, service, handel och övriga kommersiella lokaler (större centrum) och föreningsverksamhet. Text motsvarar 20.000m² mer ytor

för handel, ca fyra fotbollsplaner och vid hängande parkeringsytor på 50.000m², ca 10 fotbollsplaner.

- Utbyggd infrastruktur med mer kraftnät/-stationer, större kretsloppscentral och fler återvinningsstationer, utbyggt Va-nät med nytt vattentorn på Östra Tyresö och utbyggd fjärrvärme.

Sammantaget riskerar detta medföra att ny mark (även grönområden) måste tas i anspråk när vi istället med ökad befolkning behöver mer närnatur, mer skyddad natur och utbyggd friluftsvksamhet.

Vi ser redan nu dessa händer i det aktuella planförslaget att bygga skola m.m. i Fornuddsparken. Trots att Fornuddsparken är Trollbäckens stadspark den kommunedel som har underskott på gemensamma grönområden. Detta visar hur lättvindigt bebyggelse prioriteras före grönområden när det blir ont om mark.

Vi bör inte heller upprepa misstagen från miljöprogramsåren på 1960 och -70 talen med en explosionsartad utbyggnad på fler än 20.000 nya invånare på 10 år då stora naturområden bebyggdes i kommunen och följden blev många svåruthyrda lägenheter.

Vi vill istället att Tyresö växer långsammare (max 1% per år= samma utvecklingstakt som vi haft de senaste åren) och utvecklar sina gröna kvaliteter och blir Stockholmsregionens förstklassiga rekreationsområde.

Grön- och Blåstrukturer

Se även punkt 1-3 i Grön Översiktsplan, Del 2

Orörda och tysta naturområden är exklusiva platser som kommer att betyda alltmer för allt fler en växande, förtätad Stockholmsregion.

Tyresö, med kopplingen till Nationalparken, kan bli Stockholmsregionens bästa rekreatiomsområde dit allt fler människor från hela regionen kan söka sig för återhämtning och naturupplevelser.

I kommunen finns goda förutsättningar för friluftaktiviteter lättillgängliga och natursköna områden med ett rikt djur- och växtliv. Tyresös natur och vallen inspirerar till utevistelse och motion.

De tätorts-/bostadsnära skogsområdena, som används för vardagsrekreation får med ökad befolkning också en allt större betydelse. Det är välkänt all närheten till grönska är en hälso- och trivselbefrämjande faktor som människor uppskallar. Men de är också viktiga för de ekosystemtjänster de utför. T.ex träd och växter som renar luft och regnvatten, reglerar temperatur och luftfuktighet, motverkar buller, jämnar ut dagvattenflöden och motverkar översvämningar i bostadsområden. Denna är inte minst viktigt inför den klimatförändring som är på gång. Dessa ekosystemtjänster som vi får gratis genom naturen påverkar både människors hälsa och kommunens ekonomi och bör därför skyddas och vårdas.

De tätorts-/bostadsnära skogsområdena får inte minskas eller exploateras!

De gröna sambanden i bland annat Wättingestråket, Västra Farmarstigstråket och Petterboda stråket har stor betydelse som förbindelselänkar för gång och cykling mellan olika kommundelar och som spridningskorridorer för växter och djur. De får ej försvagas utan bör förstärkas till förmån för en ökande befolkning. Se grönstrukturplanen.

Uddby gård är en ovärderlig tillgång främst för Tyresös, men även för regionens invånare, inte minst för barnen. En ekologisk gård måste själv producera det mesta av sill djurfoder. Därför är det viktigt all Uddby gårds nuvarande tillgång till jordbruksmark i kommunen säkras för framtiden.

I "Kyrkvägstriangeln", området mellan Tyresövägen och Kyrkvägen, utgör en viktig kulturmark som starkt påverkar landskapsbilden vid Riksintressena

Tyresö slott och kyrka. Där finns även en del av Uddby gårds odlingsmark (se ovan) som enl. ÖP 2008 inte ska minska i kommunen. Området ingår dessutom i 'Barnens närnatur, som bör respekteras vid all planering.

Petterbodastråket bör skyddas som naturpark i detaljplaner.

Kommunens parker bör utvecklas med blomsterprakt i varierande form.

Vi vill all den kommunala grönstrukturen, bestående av ett finmaskigt nät av parker, naturområden och större sammanhållna grönområden bevaras och stärks.

Vi uppskattar att Tyrestakilens viktiga samband och utveckling poängteras i Visionen.

Vi anser att Grönstrukturplanen och Blåplanen bär ha en mer styrande roll i arbetet med den nya översiktsplanen.

Bebyggelseutveckling

Se även punkt 4 i Grön Översiktsplan, Del 2

Det är svårt all tolka förslagets intentioner beträffande ny bebyggelse.

Vår åsikt är att nya bostäder skall tillkomma genom smarta förtätningar kollektivnära lägen och på redan ianspråktagen mark. Denna medför all de värdefulla naturmiljöer och friluftsområden som finns kan bevaras och utvecklas.

Vi anser att bebyggelse kan tillkomma längs det befintliga vägnätet där vissa vägar kan bli små stadsgator. Hänsyn måste dock tas till bevarandet av befintliga gröna spridningskorridorer.

Tråkiga garagelängor utefter våra infartsvägar kan ersättas av nya stadsradhus och mindre hyreshus med integrerade och attraktiva äldreboenden.

Centrala industriområden bör avvecklas och verksamheterna omlokaliseras och ersättas av nya bostadsområden med verksamheter som passar bostadsmiljöer och tidigare fanns industriområdet typ pizzor, skyltillverkare, cykelbutik, musikaffär, gym etc. bottenvåningarna.

Ingen ny tätare bostadsbebyggelse bör tillkomma i svåra kollektivtrafikområden eller på befintlig naturmark. Tex. Orrnäberget och Skälsätra.

Brevikshalvön bör behålla sin karaktär med gles villabebyggelse och fortsatt vara Tyresös "landsbygd". Ingen ytterligare förtätning på Brevik!

Kommunen behöver en strategi för markinköp av attraktiv ny mark för bostadsbebyggelse. tex. bef. industrimark och villatomter för förtätad bostadsbebyggelse.

Kollektivtrafik och kommunikationer mm

Se även punkt 5-7 i Grön Översiktsplan, Del 2

Vi anser inte all tunnelbana till Tyresö är ett relevant förslag i en översiktsplan som sträcker sig till 2035 eftersom Stockholms Läns Landsting inte har planer på en sådan linje före 2040.

Vi en utbyggd miljövänlig och tät kollektivtrafik med effektiva busslinjer, typ snabb-bussar, lokalbussar och små närbussar för att uppnå ett avsevärt minskat bilåkande.

För att få fler att resa kollektivt anser vi all kollektivtrafiken måste få kraftigt sänkta avgifter.

Vi tycker att kommunens prioritering av cykling och kollektivtrafik är positiv. En utveckling av cykelnätet och kollektiva tvärförbindelser är en förutsättning för minskad biltrafik.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Det är glädjande att föreningen ser positivt på kommunens ambition med dialogen under samrådet. Samrådsförslaget fokuserade på vilket inriktning framtidens Tyresö skulle ta – till granskningen har en utvecklingsstrategi formulerats och markanvändningsförslag ges utifrån det. Flera frågeställningar har utvecklats till granskningshandlingen.

De gröna värdena är en viktig del i Tyresös identitet och de kan fortsätta att utvecklas. I flera pågående projekt, exempelvis Norra Tyresö Centrum och Wättinge, visar kommunen på hur det är möjligt att utveckla och stärka gröna värden i samband med ny bebyggelse.

TROLLBÄCKENS BÅTSÄLLSKAP

I samband med det pågående arbetet med en ny översiktsplan och blåplan för Tyresö kommun har vi TBS—Trollbäckens båtsällskap nedanstående yttrande med kompletterande beskrivning/ fakta, överväganden och förslag till förändringar.

Vi Tyresöbor bor nära och delvis i direkt anslutning till en av Sveriges mest unika naturområden för rekreation. friluftsliv och turism, "Stockholms Skärgård", med dess 1000-tals öar.

Vår båtklubb, TBS, har vinleruppläggnings inne vid Storängen i Kalvfjärden/Storängsfladen inkl. en brygga för 60 småbåtar samt en hamn för 275 småbåtar på av kommunen arrenderad fastighet ute vid fastigheten Vissvass 1:6 vid Vissvassfjärden. TBS arrenderar del av kommunens

Vissvassfastighet 1:6 sedan klubben startades 1970 och vi ansvarar för skötsel och förvaltningen av småbåtshamnen.

Problem och överväganden

Vi anser all samrådshandlingen är ett bra programunderlag för kommande översiktsplan. TBS yttrande omfattar emellertid främst det som gäller båtlivet och de marina förutsättningarna.

Planens redovisning av fakta och problem kan vi i stort ställa upp på. Ett exempel finns i Blåplanens marina naturinventering där man om Vissvasshamnen konstaterar "inga svavelbakterier och bottenarna tycks vara tämligen välventilerade. Av bottenfauna observerades övstersjömusslor och hjärtmusslor. Mellan bryggorna rörde sig stim av vuxen mört och sarv. I det grunda området utanför vassarna iaktogs stim av årsyngel av aborre och även stubb".

TBS har praktiskt tagit väl hand om hamnområdena och möjliggjort att många Tyresöbor hittat sin plats och kunnat delta i båtlivet i kommunen. Detta har vi gemensamt med flera båtklubbar i kommunen.

Inför framtiden ser vi dock en del problem som kommunen bör uppmärksamma:

- Det ställs allt hårdare krav på båtlivet med anledning av den negativa miljöpåverkan som kan mätas i hamnar och vatten. Miljöorgan på stats- och lokal nivå skärper kraven på båtägare, hamnar och producenter. Här är det viktigt att känna till att båtklubbarna, inkl TBS, gör mycket för att efterleva dessa ambitioner. Däremot kan man av naturliga skäl inte vara lika säkra på de privata bryggorna och uppläggningsplatserna, som ju inte kontrolleras. En satsning på föreningarna med ökad kommunikation ger mera konkreta resultat. Därför välkomnar vi både mer dialog och närmare samarbete.

TBS anläggning har 2014 besiktigats av Södertörns miljö- och hälsoskyddsförhund och då fått få anmärkningar. Klubben avser nu att ta

fram en miljöplan som syftar till att minska de negativa miljöpåverkanerna avsevärt. Det handlar t. ex. om att medverka till att få bort gamla bottenfärg och använda båtbottnentvätt. Från 2016 är det förbjudet för våra medlemmar att måla båten med så kallade mjuka bottenfärger. Slipning och andra fysiska åtgärder ska ordnas med skydd mot mark och luft. Utsläpp och avlopp ska minimeras på mark och vid bryggor.

- Kommunen har, sedan TBS tog över förvaltning och utveckling 1970, fördubblat sitt invånarantal. Inom TBS har vi just nu en kölista på ca 200 sökande medlemmar som söker bryggplats/vinterplats.

Detta ställer krav på kommunen att medverka till utveckling båtlivet. TBS kan inte utan vidare expandera eller utöka sitt ansvar. Vi arbetar med ideella krafter och ekonomiska och praktiska bidrag från våra medlemmar.

Däremot behöver vi förbättra och effektivisera våra anläggningar för att underlätta arbetet och i slutändan kunna erbjuda några ytterligare bryggplatser. Se vårt förslag nedan.

- Det råder brist på möjligheter till teknisk service via varv eller liknande. Även tankning av drivmedel saknas i kommunen. När det gäller sjösättning av mindre båtar saknas det ramper som skulle göra det möjligt att förvara båten på tomt eller mindre uppläggnings platser. Vi får många förfrågningar om detta.

- Ett problem för oss (och kommunen) är att fastigheten 1:6 ingår i naturreservatet. Vid gränsdragningen av naturskyddsområdet togs det stor hänsyn till den privatägda marken inom Vissvass By men man glömde tydligen bort den tidigare privatägda marken för fastigheten Vissvass 1:6 som också traditionellt tillhör Vissvass By och som i något hundratals år använts som hamn och uppdragningsplats för säd och vedskutor. Marken ägs av Tyresö kommun men arrenderas av TBS.

Detta innebär vissa svårigheter för TBS när del gäller såväl skötsel som utveckling av båtlivet. Det handlar mer om byråkrati och oklart ansvar. Vi värnar om en öppen och tillgänglig båthamn för både medlemmar och allmänhet och självklart respekterar vi reservatets syn på natur- och friluftsliv i ekologisk balans. Men båthamnen och sjöfarten har funnits här mycket länge som nämnts ovan. Därför menar vi att hamnområdet borde undantas från reservatet för att möjliggöra ett mer direkt och utvecklande samarbete mellan kommunen och TBS.

Förslag till inriktning och åtgärder

1. Säkerställande av vår verksamhet.

TBS är ytterst mån om att kunna fortsätta med dagens verksamhet även i framtiden självklart anpassad till de gällande krav och regler som myndigheter kan ha på vår verksamhet.

I Vissvassfjärden har vi 275 bryggplatser som ligger öppna för vindar och vågor och som hotar våra förankringar. Vårt behov är en vågbrytande brygga strax sydväst om dagens fyra befintliga bryggor. Fastigheten kan också rymma ett par ytterligare bryggor, vilket också kan ge plats för ett mindre antal båtar.

När det gäller vinteruppläggningsplatser i Storängen tar vi idag inga möjligheter att ta emot fler båtar.

2. Tillgång till tekniskservice, drivmedel och färskvatten

Våra medlemmar efterfrågar service som färskvatten, drivmedel men också möjlighet till att få hjälp med reparationer mm av båt och dess tillbehör.

3. Teknisk och praktisk hjälp och samarbete för att minska den negativa miljöpåverkan

TBS är i behov av ett nära och gott samarbete med kommunen för att vi ska kunna vara effektiva i vårt miljöarbete. Vi tycker att kommunen ska utveckla en resurs för att hjälpa båtklubbarna i kommunen.

4. Förändring av naturreservatets gränser så att Vissvassfastigheterna lämnas utanför

För att underlätta för vår verksamhet i Vissvass tycker vi att vår fastighet 1:6 ska behandlas lika i detaljplanen som de övriga fastigheterna i Vissvass by.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! I granskningsförslaget är förtydligt att kommunen ser positivt på en utveckling av båtlivet i Vissvass.

ÅVA BÅTSÄLLSKAP

Angående skriften "Tyresö 2035" som har gått ut till kommuninvånarna, vill vi kommentera och ge våra synpunkter som berör båtlivet, framförallt vår hamnanläggning vid Vissvassfjärden. Vi i ÅBS - Åva Båtsällskap har i denna fråga samverkat med TBS - Trollbäckens Båtsällskap. TBS har genom sin hamnkaptan Kjell Fridlund gjort en genomarbetning av "Tyresö 2035"-dokumentet och vi har löpande fört en dialog med dem.

Det TBS berör i sin inlägga till Er gäller i stoft även oss varför vi inte upprepar hela deras skrivning utan hänvisar till denna.

Vi känner oss som en viktig länk till ett aktivt fritids-/båtliv inom Tyresö kommun och vi vill därför omnämna två väsentliga barriärer inkluderat miljöaspekten som bör hitta sin lösning för att klara behovet av utökad antalet båtplatser i kommunens yttre skärgård.

- Det behov av förbättrat vind- och vågskydd som TBS omnämner är även en stor angelägenhet för ÅBS. Tidigare skyddades vår hamn från besvärande vågbildning genom s.k. länsar av gamla ihopkopplade elstolpar som fungerade som vågbrytare. Dessa är numer borta dels av miljökrav (kresot) men också då de vattensjuka stolparna börjar sjunka. Länsar av miljögodkänt material alternativt en skyddande brygglösning ser vi nu av erfarenhet som helt nödvändig.

Metrologerna talar om "extremväder" i närtid, och att vindar på > 35m/s riskerar ge stora skador i vår hamn. Ett scenario med en havererad brygganläggning och skadade båtar skapar en miljökonsekvens i vår vik som vi måste undvika och hitta en positiv lösning på innan det sker. Dessvärre har vi idag begränsade möjligheter att lösa detta såväl finansiellt som tillståndsmässigt. Här behöver vi stöttning.

- Ett tillstånd för ombyggnad av vår hamn, med bättre skydd, ger samtidigt ökad möjlighet att erbjuda fler båtplatser och därmed hjälpa till att uppfylla er

Ambition i "Tyresö 2035". Även TBS svar till er anger "ge möjlighet för fler kommuninvånare att få tillgång till vår fina skärgård".

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! I granskningsförslaget är förtydligt att kommunen ser positivt på en utveckling av båtlivet i Vissvass.

VILLAÄGARNAS TYRESÖ-HANINGE

Samrådshandlingarna

Villaägarna Haninge Tyresökretsen (Villaägarna) är Tyresös största förening med drygt 2000 anslutna medlemshushåll. Vi har tagit del av planhandlingarna i samrådsskedet med beteckningen "Förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun". Villaägarna har granskat planhandlingarna, och ger här våra synpunkter.

"En översiktsplan ska vara vägledande för kommunens långsiktiga utveckling och ange grunddragen för utveckling och användning av mark och bebyggelse".

Handlingarna som skickats ut till alla hushåll i Tyresö kommun är mycket omfattande och innehåller bra information om dagens Tyresö. Villaägarna har ägnat mycket tid för att ta del av materialet i handlingarna, men konstaterar tyvärr att det finns allvarliga brister vad gäller läsbarheten.

Kartorna är till övervägande del oläsliga eller mycket svårlästa, eftersom de är för små. En del kartor och diagram är dessutom obegripliga, då färger och symboler inte är distinkta och möjliga att skilja från varandra. Vi bedömer också att handlingarna är så omfattande att allmänheten knappast orkar läsa dokumenten. Efter en egen muntlig liten enkät bedömer vi att storleksordningen någon procent av de som fått planhandlingarna har orkat läsa materialet, man har storknat inför omfattningen.

Ambitionen att de utskickade handlingarna skall bidra till en bred demokratisk förankring av planprocessen, uppnås därför inte. Efter att vi påpekat bristerna för kommunen har kartorna kommit ut på kommunens hemsida i ett större mer läsbart format.

Målsättningen att handlingarna skall vara förslag till ny översiktsplan i ett samrådsskede, uppfylls inte enligt vår bedömning, eftersom de tre alternativen till framtida utveckling som presenteras i handlingarna inte är tillräckligt konkreta för att kunna betecknas som samrådsförslag till ny översiktsplan. Vi tycker att handlingarna närmast är en ambitiös informations- och idéskrift om Tyresö nu och Tyresö 20 år framåt.

Grafiska sammanfattningar av de tre utvecklingsalternativen, "Sammanhållet", "Stad och land", och "Jämförelsealternativet", presenteras i så kallade "värderosor", som skall bedöma "hållbarheten" av alternativen utifrån flera perspektiv. Värderosorna i planhandlingarna sägs närmast vara en

utökad miljökonsekvensbeskrivning (MKB), där det nollalternativ som skall finnas i en MKB omdöpts till ”Jämförelsealternativet”.

Hållbarhet har blivit ett modeord från bedömningar som används i ekonomiska, ekologiska och sociala sammanhang, men som tyvärr ofta missbrukas. Hur bedömer man ”hållbarheten” i ”Kultur och möten”, ”Trygghet”, ”Rättvisa och jämlikhet”, ”Hälsa”, ”Sysselsättning och näringsliv” och ”Boendemiljö”?

Enligt samrådshandlingarna är en miljökonst med biologisk kompetens med två medarbetare, som också har miljöprofil i kompetensen, ansvariga för

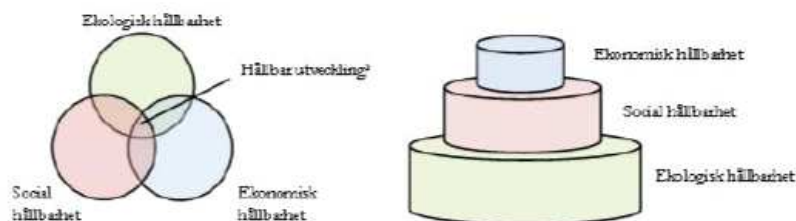

Fig 1. Källa KTH. Två olika sätt att bedöma hållbarhet. Bedömningarna i värderosorna i samrådshandlingarna verkar närmast ha skett som i den högra bilden som ett resultat av att samtliga ansvariga för hållbarhetsbedömningen i värderosorna har en miljöekologisk kompetensprofil. Villaägarna anser att en bedömning enligt den vänstra bilden är att föredra.

värderosornas bedömningar och kvalitetskontrollen av resultatet. Villaägarna anser att de subjektiva värderingarna i värderosorna gör att de blivit vilseledande, när man värderar och jämför de tre alternativen för kommunens utveckling.

Villaägarna avstår från att svara på webbenkäten, då vi är kritiska till hur frågorna ställs och också frågande inför hur resultatet kommer att användas för det fortsatta planarbetet.

Villaägarnas synpunkter på översiktplanen

Fler invånare

Villaägarna anser att en relevant fråga är inte bara var och hur folk skall bo i kommunen, utan också, hur mycket befolkningen bör och kan öka. En befolkningsökning på 20 000 invånare fram till 2035, som nämns i planhandlingarna, är en utveckling som vi starkt ifrågasätter. Erfarenheter från t.ex.

Södertälje kommun som haft en liknande befolkningsökning förskräcker. Hög arbetslöshet, stora sociala problem, segregation och extremt hög kriminalitet är resultatet.

Byggande

Det påstås att det finns lite bebyggbar mark för bostäder i kommunen speciellt i centrumnära lägen.

Vi tycker att industriområdet vid Vintervägen nära Tyresö centrum borde kunna flyttas för att bereda plats för många centrumnära bostäder med tillgång till bra kollektivtrafik. Skrubbaområdet bör införlivas i Tyresö kommun. Området lämpar sig väl för industriverksamhet.

Villaägarna anser att byggande av bostäder och centrumverksamhet bör ske främst vid Tyresö centrum, Alléplan, Strandtorget och till begränsad del i Trinntorp. Bostäder som är flera våningar högre än närliggande villor skall inte tillåtas när villasamhällen förtätas.

En vision som kommunen har är att antalet invånare som störs av trafikbuller skall minska. I praktiken verkar man dock försöka nå visionen främst genom att man höjer riktvärdena för när man är bullerstörd samt genom att införa undantag från riktvärdena, s.k avstegsfall. Villaägarna anser att när man t.ex. planerar att förtäta genom att bygga bostäder med fasaden några meter från

Tyresövägen eller Vendelsövägen blir det gravt bullerstört, alltså helt emot visionen.

Trafikförsörjning

I samrådshandlingarna sjungs generellt cykel- och kollektivtrafikens lov. Privatbilismen beskrivs främst som en miljöbov och trängselskapare. Vi uppskattar att år 2035 kommer merparten av alla bilar som säljs att vara eldrivna, med nära nollutsläpp av koldioxid från fossila källor. Vi bedömer att en stor andel villahushåll år 2035 kommer att ha två bilar, varav minst en är eldriven. I planhandlingarna beskrivs hur man ska begränsa bilanvändningen genom att begränsa parkeringsmöjligheterna och införa andra restriktioner. Det är vi generellt emot.

Villaägarna anser att speciellt arbetsresor skall ske snabbt och tillförlitligt, det duger t.ex. inte att komma för sent till jobbet var och varannan dag beroende på trafikstrul. Infartsparkeringar behöver byggas så att fler kan välja kollektiv transport till sitt arbete. Att cykla är bra för konditionen, och även för folkhälsan, om man inte kör omkull i snömodden eller grussträngen med ett barn i cykelsitsen och två matkassar på styret. Fler invånare i kommunen betyder ökad trafik. Vägarna och övrig infrastruktur måste klara den ökande bil- och busstrafiken. Det räcker inte att bara bygga gång och cykelbanor.

Trafikförsörjningen för Brevikshalvön öster om Strandtorget är ett speciellt problem. Bussarna har svårt att ta sig fram på vintern. SL är väl medveten om problemet men skriver att de kommer att fortsätta att köra med normalstora bussar som har sommardäck och som inte har drivning på tillräckligt många hjulpar för att klara ishala backar. Ett alternativ för att öka framkomligheten och säkerheten är att bygga om vägarna så att SL:s normala bussar kan ta sig fram. Villaägarna bedömer att kostnaderna för en sådan vägombyggnad skulle bli orealistiskt hög räknat per boende på Brevikshalvön. Villaägarna får intrycket att SL är ”sig selv nok”. Vi uppmanar kommunen att med kraft driva frågan om robustare bussar anpassade för Brevikshalvön.

Vi efterlyser bättre vägförbindelser och kollektivtrafik mot Älta och Sickla (väg 260). När Österleden kommer på plats kan man ta sig vidare norrut och mot Värmdö utan att behöva belasta Nynäsvägen och Essingeleden. Om inte Österleden byggs snart bedömer vi att Nynäsvägen kommer att bli en trafikpropp med svåra framkomlighetsproblem även för kollektivtrafiken.

Ekonomi i olika transportslag tycker vi behöver belysas. Det är inte billigt att åka kollektivt. Kostnaden för ett månadskort med SL i Tyresö är ca 800 kr för en person. För tre personer i ett hushåll blir summan 2400 kr per månad vilket är ungefär samma kostnad som för att använda en liten bil. Den verkliga kostnaden för tre personer att åka kollektivt är egentligen ca 5000 kr per månad eftersom SL:s trafik är skattesubventionerad till ca 50 %. Bilägarna betalar 10-15 kr per mil i skatter som räcker för att finansiera all vägbyggnad och allt vägunderhåll i Sverige.

Tunnelbana från Tyresö centrum mot Stockholm tror vi inte alls på. Busstransporter har flera fördelar genom sin flexibilitet, ekonomi och robusthet. Framtidens bussar kommer troligen att vara helt eldrivna eller av s.k. hybridtyp d.v.s. de har både en förbränningsmotor och en elektrisk motor driven av ett batteri och t.ex. strömavtagare liknande de gamla elektriska ”trädbussarna”.

Skärgård och vatten

Tyresö definierar sig själv som skärgårdskommun, men saknar en kommersiell marina som kan ge service till båtägare. En sådan marina tycker vi att det skall beredas plats för.

Vattenkvaliteten är ett problem i Kalvfjärden som tillförs för mycket näringsämnen och andra föroreningar. Erstaviken har bra vattenkvalitet bortsett från tillfällena när Nacka kommun dumpar stora mängder avloppsvatten från sitt kommunala avlopp orenat direkt ut i viken. Näringsämnena och föroreningarna i Kalvfjärden kommer huvudsakligen

från Tyresån som mynnar i fjärden. Att minska de skadliga utsläppen från Tyresån bör prioriteras för att ordentligt förbättra Kalvfjärdens vattenkvalité.

UTSKICKKKS

TYCKT AV KOMMUNALORGAN

Kommunens förbund bjöds in att lämna synpunkter på samrådsförslaget. De var även med i projektorganisationen och har bidragit i framtagandet av förslaget.

SÖDERTÖRNS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSFÖRBUND

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund beslutar att lämna följande yttrande:

1. En högre exploatering på Brevikshalvön kan få negativa miljökonsekvenser för det gröna sambandet som ska förena befintliga och föreslagna naturreservat, ex. i framtidsbilden "Stad och land" samt jämförelsealternativet. Exploaterings effekter på naturen bör utredas.
2. Tyresö kommun håller enligt uppgift på och tar fram en nulägeskartläggning avseende buller. Förbundet anser att en motsvarande kartläggning bör ske av aktuella vibrationskänsliga områden.
3. Eventuella bullerstörningar från ett "Utvecklingsområde för regionalt samarbete utanför kommunen" bör beaktas i fortsatt planering. Nya

industriverksamheter och trafikytor kan få konsekvenser för befintlig bebyggelse på Tyresö kommuns sida.

4. Förslaget säger inget om hur industriområdena Södra Lindalen och Petterboda kommer utvecklas i framtiden. Det är oklart hur en eventuell förtätning eller utvidgning ska ske. Även hur Bollmora industriområde ska utvecklas är oklart. Det bör förtydligas i översiktsplanen då denna typ av verksamheter kan påverka hälsa och miljön.

5. Rubriken "Tyst i Tyresö?" i avsnitt "Med hälsan i behåll" berör bullerproblematiken. Förbundet anser att planeringen av bebyggelse bör ske så att avsteg från bullerriktlinjerna förebyggs.

I det fall avsteg sker från fasadriktvärde bör kompensationsåtgärder vidtas så att en god ljudmiljö tryggas inomhus och Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent buller uppfylls. Sådan kompensation anordnas lämpligen genom att fasadisolering, fönster och uteluftdon garanterar en bättre invändig ljudmiljö än standard, ljudklass C. Synpunkten har stöd i länsstyrelsens rapport Trafikbuller och planering del IV.

6. Sett ur barnperspektiv är det viktigt att undervisningslokaler inte placeras i bullerstört läge, då det kan innebära risk för negativ påverkan på koncentrationsförmåga, prestation och inläring. Ekvivalent fasadriktvärde 55 dB(A) gäller även för dessa lokaler liksom för skolgård. Endast matsal, gymnastiksal eller mindre ljudkänsliga biutrymmen accepteras i bullerstörda lägen.

Vi vill samtidigt lyfta vikten av att tillräcklig yta för utomhusvistelse avsätts för skolor och förskolor. I studier har slutsatsen dragits att cirka 30 m² fria ytor per barn bör finnas för att fungera bra som lekmiljö för de mindre barnen. Kvaliteten på en eventuell skolgård är en viktig faktor att ha med i fortsatt planering, bland annat vegetation, topografi och tillgänglighet.

7. Kartan "Vattens kemiska och ekologiska status" i avsnitt "Vatten är en grundförutsättning" kan vara vilseledande eftersom den ekologiska statusen framställs med gröna färgnyanser oavsett nivå. Grön är inom vattenförvaltningen färgen för god status och den har endast Långsjön och Stensjön i Tyresta nationalpark. Förbundet anser att kartan bör ändras i enlighet med den gängse färgsättningen kopplat till vattendirektivet där måttlig status illustreras med gul färg och dålig status röd färg.

8. Översiktsplanen bör kompletteras med "icke-försämringskravet" i EU:s vattendirektiv som gäller alla vatten, även de utan miljö kvalitetsnorm. De vatten som har en sämre kvalitet än god ska förbättras. Det räcker inte med att bevara den måttliga, otillfredsställande eller dåliga statusen.

9. Under rubriken "Vattnet i Tyresö 2035" berörs inte anledningen till den dåliga ekologiska statusen i Tyresån och den ej goda kemiska statusen i Drevviken och Tyresån. Komplettering bör ske med en beskrivning av källorna till de näringsämnen och miljögifter som belastar sjösystemet såsom trafikdagvatten, utsläpp från miljöfarliga verksamheter och undermåliga enskilda avlopp.

10. Under rubriken "Båtklubbar, båtliv, bryggliv" ger kommunen förslag till båtplatser för vidare utredning. Särskilt två områden anser förbundet som mindre lämpliga:

- Vissvassfjärden är en känslig recipient enligt dagvattenriktlinjerna och ligger nästan helt i ett naturreservat.
- Kalvfjärden klassas i dagvattenriktlinjerna som en mycket känslig recipient och dessutom ett reproduktionsområde för fisk. Länsstyrelsen har tidigare avslagit en anmälan om att anlägga en badplats vid Brevik skolan med hänvisning till det.

Ett sätt att uppnå ett långsiktigt hållbart båtliv kan vara att se över arrendeavtalen mellan kommunen och de som driver småbåtshamnar och

båtoppläggningsplatser. Man skulle då kunna ställa vissa krav eller restriktioner vad gäller användning av miljö- och hälsofarliga båtvårdsprodukter och behandling av båtbottnar som är målade med biocidfärger. På sikt bör kommunen ta fram en policy avseende båtlivet och fritidsbåtar.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Till granskningsförslaget har flertalet synpunkter förtydligats.

TYCKT AV GRANNKOMMUNER

Kommunerna i Stockholms län bjöds in att lämna synpunkter under samrådet. Följande kommuner framförde synpunkter.

HUDDINGE

- GC-bro över Drevviken positivt – utred vidare

HANINGE

- föreslår snabbspårväg syd från Flemmingsberg via Haninge C och Brandbergen till Tyresö
- positivt med bostäder på industrimark vid Gudö å
- positivt med bro över Gudö å
- för samarbete för bättre vattenkvalitet i Tyresån och dagvattenhantering

STOCKHOLM

- verksamheter i Skrubba (eventuellt bostäder). Staden kommer att samråda med Tyresö om den framtida utvecklingen av området.

NYNÄSHAMN

- utveckla mellankommunala frågor, ex näringsliv och infrastruktur

BOTKYRKA

- ambitioner intressanta för hela Södertörns utveckling

NACKA

- driver ej t-bana genom Älta
- anser inte att spårväg är tillräckligt snabbt och kräver byte i Skarpnäck för att nå city

NYKVARN

- ambitiös process men i övrigt inga synpunkter

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Granskningsförslaget har utvecklats och beaktat synpunkterna.

TYCKT AV REGIONALA ORGAN

De regionala organen i Stockholms län bjöds in att lämna synpunkter under samrådet. Följande framförde synpunkter.

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Inledning

Tyresö kommun har för samråd remitterat förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun med remisstid till 20 april 2015.

Ärendet har beretts i samråd med landstingets trafikförvaltning som inte avger eget yttrande. Det här yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån landstingets roll som regionplaneorgan, som ansvarig för kollektivtrafiken i länet och för landstingets övergripande trafikpolitik.

Planförslaget

Stockholms läns landsting är positivt till att kommunen har tagit fram ett samrådsförslag till ny översiktsplan. Tyresö översiktsplan beskriver översiktligt mark- och vattenanvändningen år 2035 i tre framtidsbilder, Sammanhållet, Stad och land samt Jämförelse. I bilaga till samrådsförslaget

finns dokumentet planeringsunderlag och hållbarhetsbedömning Vision och verklighet.

Materialet är informativt och pedagogiskt för att kunna engagera och fortsätta den medborgardialog som kommunen bedrivit under planarbetet. Nämnden ser samtidigt att riktlinjer, strategier eller förslag i planeringsunderlaget Vision och verklighet skulle tjäna på att förtydligas till utställningshandlingen.

Bebyggelse och trafik

Scenario Sammanhållet har en föreslagen bebyggelseutveckling som mestadels är fokuserad i kommunens fyra tyngdpunkter, Tyresö centrum, Tyresö strand, Krusboda och Trollbäcken. Tillkomsten av fler bostäder i starka stråk är positivt för kollektivtrafikens möjligheter och utveckling.

Koncentration av tillkommande bebyggelse i scenario Stad och land är fokuserad till centrala Tyresö. Detta är en mycket gynnsam utveckling för kollektivtrafiken och stärker dess möjligheter att erbjuda ett konkurrenskraftigt alternativ till bilen.

I både Stad och land och Sammanhållet finns en del förslag på bebyggelseutveckling som ligger utanför kollektivtrafikstråken såsom Raksta, Brevik och Skälsåtra. Viss bebyggelseutveckling utgår från kommunens förslag att förlänga stomtrafiken till områden med, trots förmodad utveckling, ett lågt resandeunderlag och en bristande vägstandard.

Scenariot Jämförelse redovisar en spridd bebyggelseutveckling där en utveckling finns föreslagen utanför stomlinjenätet. Denna utveckling är negativ för kollektivtrafikens utveckling och försämrar dess möjligheter att erbjuda ett konkurrenskraftigt alternativ till bilen. Nämnden anser att översiktsplanen snarare ska ha som ansats att styra kommunens utveckling och peka på vikten av en integrerad samhällsplanering

Förtättningsområdena i båda framtidsbilderna överensstämmer i stora drag med RUFSS 2010. Tyresö centrum redovisas som regional stadsbygd med utvecklingspotential i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFSS 2010. Det är områden med hög regional tillgänglighet. Det är områden som människor kan nå med matarbus, cykel eller till fots inom 1200 m från stationer eller större bussterminaler. Här bör enligt RUFSS huvuddelen av nya bostäder och lokaler tillkomma.

Områden som i RUFSS 2010 redovisas som Övrig regional stadsbygd har i samrådsförslaget angetts som områden där ingen förtätning ska ske. Dessa områden ska enligt RUFSS utgöra områden med lägre tillgänglighet till kollektivtrafik. Bebyggelsen bör därför ges en täthet och omfattning som ger förutsättningar för kollektivtrafikförsörjning och effektiv energiförsörjning.

Samrådsförslaget anger en inriktning på ett bostadstillskott på 300 lägenheter per år vilket överensstämmer med nivån i landstingets redovisning av regeringens bostadsuppdrag 2012.

Kollektivtrafik

Idag har Tyresö en bussbaserad kollektivtrafikförsörjning som bygger på att busslinjer fångar upp resenärerna i kommunens olika delar och sedan fortsätter på väg 229 och väg 73 till en halvcentral bytespunkt (Gullmarsplan) och en central bytespunkt (Stockholm C). Bussarna passerar Tyresö C. Busstrafiken kan fungera både som radiella förbindelser in mot Stockholms innerstad och lokala förbindelser till kommuncentrum. Trafiken ger direktresor till välbelägna bytespunkter, där omstigning kan ske till spårtrafiknätet och andra målpunkter.

Översiktplanen kan med fördel kompletteras med mer och fördjupade inriktningar för busstrafik och för framkomlighet för all närma sig en BRT

trafik (Bus rapid transit). Det är befogat att utgå från att busstrafiken under en lång tidsperiod framöver kommer att försörja kommunen med kollektivtrafik. Därmed bör den få mer utrymme i översiktplanen och komplettera de goda intentioner som redan finns i materialet. Detta är särskilt viktigt för att inte binda upp inriktningen i översiktplanen på en spårutbyggnad som trots allt i dagsläget är kopplad till mycket stora osäkerheter.

Stomlinjenätet som redovisas i Sammanhållet avviker från motsvarande linjer i landstingets stomnätplan. En av stomlinjernas funktioner är att sammankoppla kommundelar med kommuncentrum, därmed är en stomlinjedragning norr om Tyresö centrum inte aktuell utifrån dagens logik för stomnätet. En förlängning av stomlinjen söder och öster om Tyresö kyrka är troligen inte aktuellt ens efter 2030 då potentialen för tillkommande befolkning i Raksta och på Brevikshalvön torde vara låg. Ingen av stomlinjerna i stomnätplanen är planerade att trafikera Gudöbroleden mot Trollbäcken eftersom en sådan linjesträckning saknar kontakt med kommuncentrum.

Landstinget hanterar idag planering av den tunnelbaneutbyggnad som är överenskommen i Stockholmsförhandlingen 2013. Tyresös långsiktiga kollektivtrafikförsörjning är enligt stomnätplanen föreslagen att utgöras av busstrafik.

Koncentration av tillkommande bebyggelse i scenario Stad och land är fokuserad till centrala Tyresö. Tunnelbana till Tyresö centrum föreslås i detta scenario. Nämnden anser att övervägande om en spårutbyggnad till Tyresö bör utgå från ett systemperspektiv. En eventuell spårutbyggnad ska, som en del av länets kollektivtrafiknät, fungera bättre än dagens system i Tyresö. En rad olika aspekter behöver då analyseras, däribland medelhastighet, kostnader och potentiella förändringar i busstrafikens upplägg. För att med ett trafikslagsövergripande perspektiv bedöma hur Tyresö långsiktigt kan kollektivtrafikförsörjas bör kommunen därför initiera en åtgärdsvalsstudie. Studien bör ha ett översiktligt systemperspektiv och samlat bedöma vilka

åtgärder som möter kommunens och regionens behov. Det finns stora fördelar med att genomföra en åtgärdsvalsstudie samt att slutföra den innan översiktsplanen ställs ut på granskning. Resultatet av åtgärdsvalsstudien kan i ett sådant fall utgöra delar av översiktsplanens innehåll.

Det kan även nämnas att för närvarande pågår Sverigeförhandlingen som bland annat innehåller uppdrag att öka kollektivtrafiken, förbättra tillgängligheten och öka bostadsbyggandet i till exempel Stockholm.

Spårväg

Trafikförvaltningen har i dagsläget inga planer på att utreda en spårvägsdragning i ett stråk längs väg 229. Trafikförvaltningens utredning om Spårväg syd inkluderar inte en utbyggnad mot Skarpnäck/Tyresö. Kommunen bör istället för denna inriktning i samråd med Landstingets trafikförvaltning identifiera, utreda och genomföra steg mot en Bus rapid transit (BRT)-trafik.

Nämnden vill peka på vikten av att hantera lågfrekvent buller, vibrationer samt utrop från fordon och hållplatser i den fysiska planeringen.

All planering, oavsett framtidsbild, som stärker möjligheter för kollektivtrafik och cykel är positiv för att möta framtida utmaningar. Inriktningen i översiktsplanen för cykel och bilparkering är positiva.

Det finns i dagsläget inte några planer på en ny tunnelbaneupp gång i Skarpnäck. Om detta ska komma till stånd bör en diskussion föras om kostnader och ansvar tillsammans med Stockholms stad. Även effekter på kollektivtrafiksystemet behöver analyseras.

Nämnden ser inga behov av att flytta bussdepån från Petterboda. Det kan dock uppstå behov av nya mindre anläggningar för exempelvis uppställning

av bussar. Det finns idag inte några planer på att införa mindre bussar i en större skala i länets kollektivtrafik.

Bytespunkter behöver, utöver de funktioner som beskrivs i översiktsplanen,

Grönstruktur, vatten mm

Nämnden noterar att samrådsförslaget redovisar den regionala grönstrukturen enligt RUF2010. De svaga gröna samband som RUF2010 pekar ut redovisas på markanvändningskartan för framtidsbilderna.

I planeringsunderlaget Vision och verklighet finns förhållningssätt för småbåtshamnar och båtliv vilket är förenligt med RUF2010 och den Delregionala utvecklingsplanen för Stockholms kust och skärgård.

Samrådsförslaget behandlar vatten på ett bra sätt och hänvisar bl.a. till den regionala miljöstrategin för vatten.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Det är glädjande att landstinget bedömer att vatten behandlas på ett bra sätt och att förslaget i stort är förenligt med RUF2010. Kommunen följer arbetet med den nya regionplanen och hur det kan komma att påverka kommunens planering till antagandet av den nya översiktsplanen. Till granskningen har förslaget kompletterats med tydligare riktlinjer och markanvändningsförslag. Nya bostäder är i förslaget koncentrerade främst till kollektivtrafikenära lägen även utanför kärnor och utvecklingsstråk. Det i regionplanen utpekade svaga gröna sambandet är förtydligat och kompletterat av den kommunal grönstruktur.

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

I samrådsförslaget till ny översiktsplan redogör Tyresö kommun för sin historiska utveckling på ett strukturerat och tydligt sätt. Den genomgång av utvecklingen som tillsammans med kartor illustrerar koncentrationen av bebyggelsen till vissa delar av kommunen skapar en bra förståelse för de förutsättningar som har varit och som till stora delar även gäller idag. Tyresö kommun visar också att man är väl medveten om sin kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse genom att redovisa för de olika tidsepokerna och exempel på olika typer av bebyggelse i bilagan till översiktsplanen. Där lyfter man även fram ambitionen att förmedla det byggda kulturarvet till invånarna genom olika insatser samt likställer begreppen kultur, ekonomi, sociala förhållanden och miljö och deras betydelse vid en hållbar stadutveckling.

Den översiktliga kulturmiljöinventeringen i fyra delar som tagits fram som ett planeringsunderlag inför arbetet med översiktsplanen anser läns museet innehålla väl utvalda exempel på kulturhistoriska miljöer som representerar kommunens bebyggda historia. Inventeringen är pedagogiskt uppbyggd och presenterad samt innehåller bra riktlinjer för ett fortsatt planarbete med skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Dock saknar läns museet en kommunövergripande strategi för hur kommunen tänker arbeta med sina kulturmiljöer. De två framtidsbilderna, "Sammanhållet" och "Stad och land", lyfter inte på något sätt fram kommunens kulturhistoriska miljöer eller hur de kan komma att påverkas av de båda förslagen. Detta ser läns museet som olyckligt. Särskilt då det är tydligt att kommunen är väl medveten om de skyddsvärda miljöerna och redovisar för dem i ovan nämnda inventering.

En annan utmaning som finns, och som kan vara problematisk, är att kommunen till så stor del behöver förlita sig på utvecklingsinitiativ från privata markägare. Detta kan komma att sätta hårdare tryck på de kulturhistoriskt värdefulla områdena och läns museet önskar därför att

kommunen presenterar en strategi i översiktsplanen för hur detta skulle kunna hanteras vid en eventuell konflikt.

Läns museet önskar även en tydligare koppling mellan översiktsplanen och RUFs samt en redogörelse för hur det kan komma att påverka kulturmiljöerna.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Det är glädjande att museet anser att den översiktliga kulturmiljöinventeringen är pedagogisk och innehåller bra riktlinjer för fortsatt planarbete. Granskningshandlingen är kompletterad för att tydligare visa hur kommunen tänker arbeta med kulturmiljöer.

TYCKT AV STATLIGA ORGAN

Flera statliga organ bjöds in att lämna synpunkter under samrådet. Följande framförde synpunkter.

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Länsstyrelsen i Stockholms län bjöds in att lämna synpunkter under samrådet. Sammanfattningsvis efterfrågades:

- Generellt tydligare riktlinjer
- Positivt med det regionala perspektivet
- Höj ambitionen om MKN
- Komplettera kulturmiljöer inkl vattenmiljöer
- Tydligare ställningstaganden om utveckling där strandskydd
- Var restriktiv med att ge tillstånd till nya bryggor
- Främja kvarvarande jordbruk
- Komplettera med mål om underlätta inträde på bostadsmarknaden, ex genom det kommunala bostadsbolagets regler om inkomstkav.
- Förtydliga risker kring farligt gods, verksamheter samt klimatförändringar och naturolyckor.

I sin helhet framförde länsstyrelsen följande:

Förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun

Tyresö kommun har översänt förslag till ny översiktsplan till Länsstyrelsen, för samråd enligt 3 kap. 9 § plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

Länsstyrelsens uppdrag

Statens inflytande och påverkan i den kommunala översiktsplaneringen ska utövas främst under samrådet. Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt ta tillvara och samordna statens intressen, tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om allmänna intressen enligt 2 kapitlet PBL. Länsstyrelsen ska vidare särskilt verka för att riksintressen enligt miljöbalken tillgodoses, att miljö-kvalitetsnormer enligt miljöbalken följs, att mellankommunala frågor samordnas på ett lämpligt sätt och att bebyggelse inte blir olämplig med hänsyn till männ-iskors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

I rollen att samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från Försvarmakten och Trafikverket Region Stockholm. Inkomna yttranden bifogas. Länsstyrelsen har även tagit del av yttrande från Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, Stockholms läns landsting.

Yttrandet inleds med övergripande synpunkter. Därefter följer yttrandet i stort samrådshandlingens indelning.

LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER

Övergripande synpunkter

Allmänt om planförslaget

Det är positivt att kommunen går ut brett med att informera om översiktsplanen och att kommuninvånarna på olika sätt involveras i processen. I samrådsförslaget presenterar kommunen tre olika framtidsbilder för år 2035. Länsstyrelsen ser bilderna Sammanhållet, Stad & land samt Jämförelse som ett bra sätt att föra dialog om framtida bebyggelseutveckling i kommunen. Till viss del minskar dock möjligheterna att utläsa konsekvenser och avvägningsfrågor kan återstå och bli tydliga första i utställningsskedet. Länsstyrelsen välkomnar därför en fortsatt dialog i utarbetandet av översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser vidare att planförslaget har en bra bredd gällande de allmänna intressen som ska uppmärksammas i fysisk planering och i tillståndsprövning. Planförslaget behöver dock i flera avsnitt kompletteras med riktlinjer för att den slutliga översiktsplanen ska ge vägledning för beslut om mark- och vattenanvänd-

ning, samt bevarande och utveckling av bebyggelsen. Genom att klarare skilja på vad som utgör beskrivningar av nuläget och förutsättningar, och vad som utgör direkta vägledningar för hur kommunen avser tillgodose olika allmänna intressen, kan översiktsplanens intentioner tydliggöras.

Tyresö i regionen

Stockholmsregionen utvecklas idag starkt och prognoser pekar på en fortsatt kraftig tillväxt. Detta ställer krav på att planera för en hållbar utveckling av regionens fysiska miljö för att hantera en ökad befolkning. En hög befolkningstillväxt har föranlett Landstinget att göra reviderade

framskrivningar av länets befolkning för 2030 och 2050. Dessa framskrivningar har legat till grund för en regional bedömning av behovet av nya bostäder i länet fram till 2030. För Tyresö kommun innebär det mellan 150-300 bostäder/år fram till 2030. Det är därför mycket positivt att Tyresö kommun tar fram en ny kommunomfattande översiktsplan för att möta denna utveckling.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att planförslaget tar utgångspunkt i RUFSS 2010. Länsstyrelsen anser att RUFSS 2010 är uttryck för vad som är lämplig sam-ordning av mark- och vattenanvändningsfrågor med mellankommunal räckvidd. Det gäller främst för frågor om bebyggelsestruktur, grönstruktur, infrastruktur, teknisk försörjning och bostadsförsörjning. Länsstyrelsen anser därmed att det är bra att i översiktsplanen följa upp den regionala planens förhållningssätt till dessa frågor.

I planförslaget redovisas även flera kommunövergripande samarbeten som har betydelse för mark- och vattenanvändning i kommunen.

Kartredovisning

För att underlätta granskning är det positivt om man i utställningsskedet gör kartmaterialet digitalt tillgängligt från början. Om kommunen ser ett behov av att utveckla denna del finns många exempel från kommuner som jobbar digitalt med översiktsplanen. Ett exempel är Malmö stad som antog sin översiktsplan i maj 2014 och som även kopplat planeringsriktlinjer och ställningstaganden gällande riksintressen till kartverket.

Med naturen runt knuten

Den regionala grönstrukturen

Det är positivt att kommunen ser sina gröna områden i ett regionalt sammanhang och att man har startat upp ett regionalt samarbete kring Tyrestakilen för att stärka gröna svaga samband.

I samrådsförslaget redogörs för tre svaga samband i grönstrukturen. Länsstyrelsen arbetar med att ta fram en länstäckande biotopdatabas, ett planeringsunderlag som möjliggör en mängd ytterligare analyser och ett verktyg för arbete med exempel-vis ekologiska samband. I kombination med lägesbunden kunskap om historisk markanvändning kan detta ge mer konkret vägledning för prioritering i planering-en för att främja olika ekosystemtjänster. I detta sammanhang kan hållbarhetsbe-dömningens resonemang om ekologiska konsekvenser kring risken för barriär-effekter breddas. Planering av bebyggelses skala, placering, utformning och gestaltning kan anpassas till framtida behov av konnektivitet om kunskaps-underlag kring detta finns.

Skyddad natur

Klövberget på Brevik ska bli naturreservat. Samtidigt kan en förtätning av Brevikshalvön bli aktuell. Konsekvenserna för naturreservatet, som en del i ett grönt samband, behöver analyseras i utarbetande av ett utställningsförslag.

Det anges att biotopskyddsområden inte finns i kommunen. Länsstyrelsen vill dock framhålla att det generella biotopskyddet, enligt 7 kap. 11 § första stycket punkt 1 miljöbalken, råder även i Tyresö kommun. Vidare behöver kartredovis-ningarna tydliggöras gällande vad som är skydd och inte. Exempelvis är inte nyckelbiotoper och sumpskogar områdesskydd.

Vattnet är en grundförutsättning

Miljö kvalitetsnormer (MKN) vatten

Miljö kvalitetsnormerna är bindande för kommuner och myndigheter. Miljö kvali-tetsnormerna innebär ett skarpt icke-försämringskrav och att de allra flesta vatten måste förbättras för att följa normerna. I de fall då den ekologiska eller kemiska statusen är sämre än god måste åtgärder genomföras inom vattenförekomstens avrinningsområde för att förbättra vattenkvaliteten så att god status uppnås, och därigenom även miljö kvalitetsnormerna.

I Tyresö har de flesta vattenförekomster övergödningsproblem och sämre än god ekologisk status. Kommunen har goda kunskaper om dagsläget och påverkan, och i många fall pågår även åtgärder. För kemisk status är kunskapsläget sämre och i många fall har vattenförekomsternas kemiska status klassats som god på grund av brist på information. Risken att status försämrats är stor när man får bättre kunskap om förekomsten av miljögifter. Man har också problem med förändrade habitat genom fysisk påverkan i sjöar och vattendrag i form av bland annat vandrings-hinder.

Länsstyrelsen anser att en övergripande målsättning för Tyresö kommun måste vara att alla sjöar, vattendrag och kustvattenförekomster, även så kallade "övriga vatten" som inte omfattas av vattenförvaltningens miljö kvalitetsnormer, får en minskad påverkan om statusen inte redan är god och MKN uppnådd. Det behöver uppmärksammas i översiktsplanen att det inte räcker att hindra en ökning av näringsämnen och andra föroreningar. Utsläpp av dessa ämnen måste minskas från dagvatten, avlopp, jordbruk och hästhållning för att en god vattenkavalitet och MKN ska uppnås. Det kommer krävas att kommunen tillsammans med andra aktörer bedriver ett aktivt arbete inom kommunen för att uppnå detta.

De få sjöar och vattendrag som fortfarande har relativt god vattenkvalitet måste visas särskild hänsyn, så att belastningen av näringsämnen, tungmetaller

och organiska miljögifter inte ökar i takt med bebyggelseutvecklingen i kommunen. Man bör även minimera den fysiska påverkan genom t.ex. utformningen av vägtrummor. Eftersom kustvattnet i Stockholm är så övergött är det olämpligt att tillåta tillfälliga lösningar som innebär ökade utsläpp till kustvattnen.

Kulturmiljöer och vatten

Länsstyrelsen vill framhålla att det är av stor vikt att åtgärder för att förbättra vattenmiljön planeras så att kulturhistoriska värden inte skadas eller går förlorade. Det finns flera lämningar av stort kulturhistoriskt värde längs med vattendrag i Tyresö. Flera av dem är registrerade fornlämningar och flera, ännu inte registre-rade, fornlämningar kan tillkomma.

Strandskydd

Avgränsningar i en översiktsplan blir på grund av skalan schematiska. Samråds-förslaget markerar ett antal områden i strandnära lägen för bebyggelseutveckling. Kommunens ambition är att tillgängliggöra stränderna för allmänheten där det inte kommer i konflikt med privata tomter eller höga naturvärden. I kommande utställ-ningsskede efterfrågar Länsstyrelsen därför tydligare ställningstaganden till hur kommunen ser på utvecklingen av dessa områden i förhållande till strandskyddet. Om bebyggelseutveckling ska vara genomförbar behöver man följa strandskydd-ets syften för att upphävande eller dispens från strandskyddet ska vara möjlig. Därtill kommer risken för översvämning, se synpunkter gällande klimatföränd-ringar, översvämningar, ras och skred.

Strandskyddsredovisningen behöver i vissa delar korrigeras mot Länsstyrelsens beslut 2014-11-18 gällande utvidgat strandskydd.

Kustområdet och skärgården, riksintresse 4 kap. 1, 2, 4 §§ miljöbalken

Kommunen har i samrådsförslaget på karta markerat ett område av riksintresse för kustområde och skärgård ett för högexploaterad kust enligt 4

kap. miljöbalken. Den avgränsning av området som framgår av Länsstyrelsens GIS-karta för riksintresse kustområde och skärgård är schematisk och gäller både det rörliga friluftslivet, enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, och högexploaterad kust, enligt 4 kapitlet 4 § miljöbalken. Denna avgränsning överensstämmer med område markerat som riksintresse för högexploaterad kust. Markeringen för riksintresse kustområde och skärgård stämmer överens med kommunens gällande översikts-plan. Med den underhandsinformationen Länsstyrelsen fått så avser kommunen att förhålla sig till den avgränsning som redovisas i Länsstyrelsens GIS-karta.

Kommunen skriver i samrådsförslaget att riksintresset tillgodoses genom att större delar är skyddade genom naturreservat. Detta stämmer dock inte med den avgränsning man tänker sig enligt ovan. Däremot berörs de större öarna inom avgränsningen av utvidgat strandskydd, vilket innebär en tydlig reglering för bebyggelseutvecklingen.

Hur kommunen ska tillgodose riksintresse i sin planering behöver utifrån ovan-stående tydliggöras. Enligt Länsstyrelsens uppfattning innebär bestämmelserna i miljöbalkens fjärde kapitel att sammanhållna och idag orörda markområden inte bör tas i anspråk för bebyggelse m.m., att ny bebyggelse bör tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och att kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden värnas vid förändringar.

En aktiv kommun

Båtplatser

Det är positivt, och nödvändigt, att kommunen strävar efter att koncentrera båt-platser till några få ställen samt att man har förslag till alternativ till egen båtplats genom exempelvis iläggningsplatser och båtpool. Man bör vara restriktiv med att ge tillstånd till nya bryggor.

Friluftsliv – förslag till områden av riksintresse

Det är positivt att kommunen i samrådsförslaget uppmärksammar på förslag till utökning av riksintresset för friluftsliv i kommunen, och att man ser området som en viktig del i ett mellankommunalt rekreationsstråk. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten arbetar nu utifrån länsstyrelsernas förslag vidare för att peka ut riksintresseområdena enligt översynen och hushållningsförordningen.

Kulturmiljöer i samhällsbygget

Från 2014 finns nya nationella kulturmiljömål som man på alla nivåer i samhället ska förhålla sig till. Kulturmiljömålen nämns i samrådsförslaget liksom att kultur-miljöerna är en resurs som ska tas tillvara och en viktig parameter för en hållbar stadsutveckling. Det är dock otydligt vilka avtryck dessa ställningstaganden har satt vid utarbetandet av samrådsförslaget. Till utställningsskedet efterfrågas därför tydligare riktlinjer för efterföljande planering. Exempelvis framgår av samråds-förslaget att förtätning kommer att ske inom kulturhistoriskt värdefulla områden och att det är viktigt att kulturmiljöerna inte förlorar sin karaktär. Detta är ett värdefullt ställningstagande som bör konkretiseras i översiktsplanen.

Länsstyrelsen kan konstatera att flera av utvecklingsområdena berör fornlämningar men samrådsförslaget saknar förhållningssätt till dessa. I kommande detaljplaneplanering kan områdena bli föremål för arkeologisk utredning för att fastställa att inte oupptäckta fornlämningar kommer att beröras.

Riksintressen 3 kap. 6 § miljöbalken

Om bebyggelseutveckling är aktuell i närheten av Tyresö slott behöver kommun-en redovisa hur man förhåller sig till riksintresset så att dess värden bevaras.

Precis norr om kommungränsen, i Nacka kommun, ligger riksintresset Erstavik herrgårdsmiljö, vilket också är av värde för Tyresöborna. Detta bör beaktas i översiktsplanarbetet.

Kulturmiljöprogram

Kulturmiljöprogrammet för Tyresö kommun är drygt 35 år gammalt. Det innebär att såväl de faktiska förhållanden som beskrivs, liksom synen på kulturmiljöer och vad som är värdefullt, har förändrats. I samband med arbetet med översiktsplanen har en översiktlig kulturmiljöinventering tagits fram. Den behandlar dock endast den byggda miljön varför namnet kulturmiljöinventering är missvisande.

Länsstyrelsen anser att inventeringen är utförd på ett bra sätt och att det är mycket bra att bebyggelsemiljöer från efterkrigstiden finns med. Länsstyrelsen anser dock att de kulturmiljöer som berör fornlämningar eller andra kulturhistoriska värden i det obebbyggda landskapet också bör uppdateras. Ett nytt kulturmiljöunderlag för hela kommunen vore därför önskvärt. Ett exempel är kulturmiljöwebben som Vallentuna kommun har. Denna är även användbar för bedömningar avseende andra värden såsom t.ex. biologisk mångfald.

Jordbruk

Det finns endast två jordbruksföretag kvar i kommunen. För att upprätthålla och utveckla nödvändiga ekosystemtjänster i regionen behöver de få kvarvarande jordbruken främjas. Länsstyrelsen efterfrågar därför ett mer aktivt förhållningssätt till jordbruksföretagandet i översiktsplaneringen, utifrån dess värden och behov. Många av de ekosystemtjänster vi behöver nu och i framtiden har en tydlig koppling till och är format av ett månghundraårigt småskaligt jordbruk med djurhållning. Därför är det viktigt att förutsättningar finns för fortsatt brukande.

Bostäder till alla

Samrådsförslaget innehåller Tyresö kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning. Länsstyrelsen anser att riktlinjerna uppfyller kraven enligt lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar. Dock efterfrågas ett ytterligare mål kring att underlätta inträdet på bostadsmarknaden för de ekonomiskt svagaste grupperna. Till detta kan kopplas de regler som det kommunala bostadsbolaget, Tyresö Bostäder AB, tillämpar gällande inkomst. Allmännyttan i Stockholm stad har exempelvis på försök slopat inkomstkravet om 3 x årslön samt godkänner försörjningsstöd som inkomst. Försöket ska utvärderas under 2016. Vidare efterfrågas vilka rutiner kommunen har kring försökslagenheter och erbjudande om övertagande av lägenhetskontrakt.

Den förra regeringen gav i januari 2012 samtliga länsstyrelser ett treårigt uppdrag att stödja kommunerna i planeringen av arbetet med att motverka hemlöshet, det så kallade hemlöshetsuppdraget. Uppdraget är nu slutfört och redovisas i rapporten Hemlöshet – en fråga om bostäder. I denna finns också förslag på åtgärder att jobba med för att underlätta inträdet på bostadsmarknaden.

Hållbara resor och transporter

Avsnittet kring hållbara resor och transporter är innehållsrikt och har en bra bredd. Kommunens goda ambitioner behöver dock tydligare omsättas till konkreta åtgärder för den fysiska planeringen. Exempelvis gällande avstånd till kollektivtrafik med god tillgänglighet och lämpliga lägen för infartsparkeringar och cykel-parkeringar i anslutning till kollektivtrafik. Länsstyrelsen anser vidare att flera åtgärder kan vidtas för att minska bilanvändandet; som till exempel en tydlig parkeringsstrategi för bil och cykel, en sänkning av parkeringsnormer, genom ekonomiska styrmedel och prioritering av kollektiv- och nyttotrafik i särskilda körfält.

I samrådsförslaget presenteras olika alternativ för utveckling av kollektivtrafiken kopplat till bebyggelseutvecklingen, däribland förlängning av tunnelbanan till Tyresö centrum samt förlängning av Spårväg syd till Skarpnäck/Tyresö. Det finns idag inget beslut eller planer om en tunnelbaneförbindelse från Skarpnäck till Tyresö centrum eller förlängning av Spårväg syd enligt översiktsplanens förslag. De är inte heller prioriterade satsningar och ligger därmed långt fram i tiden.

Väg 26/Gudöbroleden och väg 229/Tyresövägen är primära länsvägar och utgör viktiga delar i regionens transportsystem. Delar av väg 260 och 229 ingår i det primära vägnätet i Stockholms län. Trafikverket har tagit fram ett framkomlig-hetsprogram för det primära vägnätet där ett antal inriktningar presenteras för att uppnå en effektivare vägtrafik som bör beaktas i arbetet med översiktsplanen. Exempel på dessa inriktningar är att kollektivtrafikens och nyttotrafikens framkomlighet ska prioriteras samt att ny bebyggelse ska planeras utifrån kollektivtrafik, gång och cykel. Det är även viktigt att kommunens vägnät kan hantera den lokala trafiken så att lokala resor undviks på det regionala vägnätet.

Det pågår en åtgärdsvalstudie kring förbättrad framkomlighet i stombusslinjenätet på sträckan Gullmarsplan – Norra Sköndal. Resultatet av denna bör beaktas i översiktsplanen. Vidare finns i länsplanen objektet Vendelsestråket – Skrubba, som syftar till att underlätta cykeltrafik mellan 260/Skrubba Malmväg och Skrubba trafikplats. En åtgärdsvalsstudie ska genomföras för detta objekt.

Kommunen lyfter i samrådsförslaget olika lösningar för att öka kapaciteten i kollektivtrafiken. Med koppling till ovanstående, och utifrån den bebyggelseutveckling man önskar, behöver lösningar för hållbara resor och transporter studeras vidare i utarbetandet av översiktsplanen. Kommunen bör initiera en åtgärdsvalsstudie för att samlat bedöma vilka åtgärder som möter kommunens och regionens behov.

Med hälsan i behåll

Inför utställningsskedet anser Länsstyrelsen att kommunen behöver förtydliga de avsnitt som berör risker kopplat till farligt gods, farliga verksamheter samt risker kopplat till klimatförändringar och naturolyckor. I utarbetandet av ny översikts-plan för kommunen bör det även framgå huruvida föreslagen bebyggelseutveckling står i konflikt med exempelvis verksamheter som hanterar farliga ämnen, farligt godsleder, etc., och konsekvenser av detta i händelse av en olycka.

MKN luft

Tyresö kommun når redan idag miljö kvalitetsnormerna för PM10 och NO2. Där-för bör man fokusera på att nå miljömålet Frisk luft och presentera i översikts-planen hur man kan nå dit. Ett bra samarbete med närliggande kommuner för att klara av framtida trafikförsörjning är viktigt för en god luftkvalitet. Ett ökat bil-åkande innebär ökade utsläpp till luften.

Buller

Avsnittet om buller behöver utvecklas med tydligare underlag och riktlinjer för hur bullerfrågan ska hanteras.

Den 2 januari 2015 skedde ändringar i miljöbalken och plan- och bygglagen (SFS 2014:902 och SFS 2014:901). Avsikten med ändringarna är att tillämpningen ska bli mer tydlig och förutsägbar samt att skapa förutsättningar för ett ökat bostads-byggande i bullerutsatta områden utan att riskera påverkan på människors hälsa. Ändringarna innebar bland annat nya krav i plan- och bygglagen på förebyggande av olägenhet för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller vid lokalisering, utformning och placering av bostadsbyggnader.

Regeringen har därtill i april 2015 beslutat om en förordning som innehåller nya riktvärden för utomhusbuller. Förordningen innehåller riktvärden för buller utom-hus från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbyggnader. De nya riktvärdena träder i kraft den 1 juni 2015. Förordningen kommer att gälla

såväl vid tillämpning i planskedet enligt plan- och bygglagen som vid tillståndsprovningar enligt miljöbalken. Dessutom har regeringen beslutat om lagrådsremissen Nya steg för en effektivare plan- och bygglag och ökad rättsäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbuller. Lagrådsremissen innehåller förslag på förändringar i miljöbalk-en som innebär ökad rättsäkerhet för industrier, flygplatser med flera i samband med att nya bostäder uppförs i närheten av dessa verksamheter.

Boverket har tillsammans med Naturvårdsverket tagit fram ett gemensamt utkast till samordnade vägledning om industri- och verksamhetsbuller. Vägledningen, med allmänna råd, planerar att färdigställas under 2015.

Farligt gods

I samrådsförslaget anges att en riskanalys för det rekommenderade transportnätet för farligt gods kan tas fram. Om kommunen avser ta fram en övergripande risk-analys så tas den lämpligen fram innan utställningsskedet. En sådan analys skulle visa vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas för bebyggelse samt olämplig loka-lisering av farlig verksamhet, såsom bensinstationer med vissa typer av drivmedel.

Länsstyrelsen anser vidare att kommunen i översiktsplaneringen bör utgå från rekommenderade skyddsavstånd för ny bebyggelse, både gällande transportleder och för bensinstationer, samt beakta eventuella framtida behov av vägar för farligt gods. Valet av skyddsåtgärder bör anpassas efter de förutsättningar som finns vid planläggning av ny bebyggelse, och tas lämpligen på detaljplanenivå.

Bebyggelsefritt avstånd

För att möjliggöra viss utveckling av vägar och att minska risker vid olyckor och överskridande av riktvärden för exempelvis luftkvalitet behövs ett byggnadsfritt avstånd mellan väg och ny bebyggelse. Länsstyrelsens beslut om utökat byggnadsfritt avstånd enligt 47 § väglagen ska också beaktas i bygglov och detaljplaner. Se vidare information i Trafikverkets yttrande.

Luftfart

Höga objekt ska av flygsäkerhetsskäl även meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning. Som högt objekt räknas föremål som är 20 m eller högre. Mer information finns på Trafikverkets webbplats.

Klimatförändringar, översvämningar, ras och skred

Det är positivt att det tydligt framgår att bebyggelse inte tillåts i områden med dålig eller obefintlig avrinning av dagvatten. Det framgår dock inte av samråds-förslaget huruvida kommunen kommer att tillåta bebyggelse under 3 metersnivån, enligt höjdsystem RH2000, p.g.a. eventuella konsekvenser av översvämning.

Länsstyrelsen anser att text om att vind leder till erosion med ras och skred som följd kan tas bort eller förtydligas. Enligt klimatforskning saknas fakta om att landet kommer att drabbas av starkare vindar. Däremot kan ett blötare och varmare klimat påverka bland annat markstabiliteten.

Kommunen lyfter i samrådsförslaget att det finns riskkartor för översvämning-hotade områden, där bland annat Tyresån och delar av kommunen påverkas. Dessa kartor kan med fördel tas med i översiktsplanen. Länsstyrelsen samordnar en uppföljning av riskkartorna genom framtagandet av riskhanteringsplaner. Arbetet ska vara klart i slutet av 2015 och kan vara till användning till utställningsskedet av översiktsplanen.

Riksintresse 3 kap. 9 § miljöbalken, Totalförsvaret

I Tyresö kommun finns inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del. I Tyresö kommun är det framförallt höga objekt, exempelvis vindkraftverk, som kan påverka riskintresset för totalförsvaret negativt. Samrådsförslaget skrivelse gällande riksintresset bör kompletteras enligt Försvarmaktens förslag, se bifogat yttrande.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Granskningsförslaget är kompletterat i linje med Länsstyrelsens yttrande.

FÖRSVARSMAKTEN

Samråd förslag till översiktsplan för Tyresö kommun, Stockholms län

Försvarmakten har inget att erinra överlag i rubricerat ärende.

I Tyresö kommun finns inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del. I Tyresö kommun är det framför allt höga objekt, exempelvis vindkraftverk, som kan påverka riskintresset för totalförsvaret negativt. En generell text om riksintresset bör införas i plandokumentet och Försvarmakten visar på ett förslag att tillägga till översiktsplanedokumentet enligt nedan:

Riksintresset för totalförsvarets militära del

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresse.

I Tyresö kommun finns inga riksintressen som kan redovisas öppet. Inom kommunen kan det generella riksintresset framför allt påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som master och vindkraftverk.

Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför. och högre än 45 in om. sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till försvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införandet av höga objekt i landets flyghinderdatabas.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Granskningsförslaget är kompletterat i linje med Försvarsmaktens yttrande.

SJÖFARTSVERKET

Sjöfartsverket har ansvar för tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet i svenska farleder och farvatten. Sjöfartsverket arbetar dessutom för hög transportkvalitet, god miljö, regional utveckling och ett jämställt transportsystem. I Sjöfartsverkets uppdrag ingår att bevaka sjöfartens transportleder och hamnterminaler inklusive dess anslutningar till landbaserad infrastruktur.

Yttrande

Sjöfartsverket har inget att erinra vad gäller Tyresö kommuns översiktsplan 2035. De områden inom Tyresö kommun som berör sjöfarten är främst utveckling av fritidsbåttrafiken i de kustnära området, dessa områden anses ha omhändertagits i planen.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Det är glädjande att verket bedömer att frågorna är väl omhändertagna i förslaget.

VATTENFALL

Yttrande angående förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun

Vattenfall Eldistribution AB, nedan kallad Vattenfall har tagit del av samrådshandlingarna avseende förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun och lämnar följande yttrande.

Vattenfall har nätanläggningar från 0,4 kV till 24 kV för elförsörjning till hushåll och industrier, lokalt elnät, samt nätanläggningar från 24 kV till 77 kV för elförsörjning till större transformatorstationer samt stora industrier, regionalt elnät, inom Tyresö kommun. Det lokala elnätet är utfört med både luftledning markkabel medan det regionala ledningsnätet är utfört med luftledning.

Till det regionala ledningsnätet har Vattenfall två större transformatorstation och fyra mindre transformatorstationer inom kommunen.

Vid exploatering av nya planområden och komplettering vid befintliga planområden:

- ska hänsyn tas till befintliga nätanläggningar så att nya vägområden placeras på betryggande avstånd från Vattenfalls nätanläggning detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.
- ska hänsyn tas till befintliga nätanläggningar så att ny bebyggelse eller annan anläggning placeras på betryggande avstånd från Vattenfalls nätanläggning

detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk för att inga olyckor ska kunna inträffa.

- ska lös egendom och anläggningar invid Vattenfalls nätanläggningar placeras så att drift- och underhållsarbeten för Vattenfalls nätanläggning inte försvåras och så att de inte inkräktar på de bestämmelser som finns i gällande servitut och ledningsrätter.
- ska hänsyn tas till befintliga nätanläggningar så förändring av markanvändningen eller marknivå inte sker. Om en förändring av markanvändningen ska ske måste en överenskommelse om detta träffas med Vattenfall.
- ska hänsyn tas till att Vattenfall kan behöva ytor inom nya och förändrade exploateringsområden för nya nätanläggningar eller ombyggnad av befintliga nät- anläggningar. Detta för att Vattenfall ska ha möjlighet att tillgodose framtida behov avseende elförsörjning och motverka driftstörningar. Detta gäller både för nätanläggningar med lokalnätkaraktär och nätanläggningar med regionnätskaraktär.

För övrigt gäller följande:

- Då arbete planeras invid Vattenfalls nätanläggning ska alltid Vattenfall kontaktas.
- Vid framtagning av nya och reviderade detaljplaner ska alltid samråd ske med Vattenfall för att bestämma var restriktionsområden för Vattenfalls nätanläggningar ska markeras i kommande detaljplaner.
- En eventuell flytt/förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall men bekostas av exploatören.
- Offert på eventuella el-serviser, både byggkraft och permanent servis, beställs via www.vattenfall.se/svianslutningtill-elnatet.htm.

• Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning begäras, Detta beställs via Post och telestyrelsens www.ledningskollen.se.

• Befintliga elanläggningar måste hållas tillgängliga under alla skeden av plangenomförandet.

• Vattenfalls markförlagda kablar får inte byggas över och Vattenfalls anläggningar måste uppfylla det säkerhetsavstånd som framgår av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Vid fortsatt planering tas hänsyn till de aspekter som tas upp i yttrandet och samråds med Vattenfall.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI)

Yttrande över samrådshandling upprättad 2015

Statens geotekniska institut (SGI) har från Tyresö kommun erhållit rubricerad översiktsplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande omfattar bedömning av hur planförslagen beaktar geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, berggras och geotekniska säkerhetsrisker i samband med översvämning). Miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Underlag:

- Förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun, "Tyck om Tyresö 2035" upprättad av Tyresö kommun 2015.

SGI:s överväganden

I samrådshandlingen finns en övergripande beskrivning beträffande effekten av klimatförändringen i kommunen. Till dessa hör stigande havsnivåer, ökad

nederbörd, översvämning vid instängda områden, skred, ras och erosion. Enligt planhandlingen ska kommunen med hjälp av översikts- och detaljplanering styra ny bebyggelse till områden som anses mindre sårbara. Faktorer som styr detta är huvudskaligen förutsättningar för skred, ras, erosion och översämning vid ett förändrat klimat.

SGI anser att kommun har belyst ovanstående geotekniska säkerhetsfrågor på ett föredömligt sätt och vi har inga synpunkter avseende beskrivning i planhandlingen. Dock är den Översiktliga kartredovisningen i planen något otydlig och bör justeras.

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL. Vi vill också framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten. Översvämningsförebyggande åtgärder, t.ex. uppfyllnader och vallar, kan medföra geotekniska konsekvenser vilket i detaljplaneläggning måste beaktas.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack – det är glädjande att SGI finner att de geotekniska säkerhetsfrågorna belyst på ett föredömligt sätt! Vid fortsatt planering tas hänsyn till de aspekter som tas upp i yttrandet.

TRAFIKVERKET

Trafikverket Region Stockholm har mottagit samrådshandling för översiktsplan för Tyresö kommun 2035 och vill lämna följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Trafikverket anser att förslaget till översiktsplanen tar ett bra och ambitiöst grepp på frågor som stödjer en utveckling mot ett långsiktigt hållbart transportsystem. Planen presenteras på ett trevligt sätt. Kartor skulle dock kunna förtydligas så att exempelvis vägsystemet framgår tydligare. Det bör även framgå tydligare hur många bostäder och verksamheter som planeras tillkomma i de olika utvecklingsområdena. I avsnitt om bebyggelseutveckling och hållbara resor och transporter skulle mer konkreta riktlinjer för hur mål ska uppnås kunna utarbetas. Trafikeffekterna på det statliga vägnätet utifrån de olika utvecklingsscenarierna bör framgå tydligare.

Riksintresse

Inom Tyresö kommun finns som nämns i planhandlingarna en farled som är av riksintresse för kommunikationer och som ska skyddas mot åtgärder som kan försvåra utnyttjandet.

Bebyggelseutveckling

Tyresö kommun har idag ca 44000 invånare och om trenden för befolkningsutvecklingen fortsätter kommer Tyresö ha 65000 invånare 2035. Översiktsplanen anger tre framtidsbilder som visar möjliga inriktningar för fortsatt bebyggelseutveckling.

Framtidsbilden *Sammanhållet* redovisar en bebyggelseutveckling som är relativt spridd men där en koncentration av bostäder och service styrs till exempelvis Trollbäcken och Tyresö centrum, även mer perifera lägen som exempelvis Brevikshalvön bebyggs ytterligare. Vad gäller kollektivtrafik ser kommunen att ett BRT- system har införts. Gång- och cykelmöjligheterna ska vara goda. I framtidsbilden *Stad och Land* sker bebyggelseutvecklingen främst kring Tyresö centrum som utvecklas till en stadsmiljö. I detta scenario anges att tunnelbana har byggts ut som ansluter till Tyresö centrum. I

jämförelsealternativet sker en bebyggelseutveckling utan tydlig strategi. Vad gäller kollektivtrafik anges att spårväg har byggts ut.

Trafikverket anser att bebyggelseutvecklingen ska stödja ett långsiktigt hållbart transportsystem i enlighet med de transportpolitiska målen. Väggkapaciteten i kommunen på exempelvis väg260- Gudöbroleden är begränsad och idag finns viss trängselproblematik. Det finns även en bullerproblematik utmed Gudöbroleden. Det är viktigt att bebyggelseutveckling sker på ett sätt som minskar bilberoendet genom att närhet till väl utbyggd kollektivtrafik och goda gång- och cykelmöjligheter säkerställs.

Utifrån detta perspektiv bör en tät bebyggelse som ger nödvändigt underlag för servicefunktioner och investeringar eftersträvas.

Både bilderna Stad och Land och Sammanhållet har goda ambitioner vad gäller förtätning i kollektivtrafiknära lägen. Framförallt skulle en utveckling i linje med Stad och Land bidra till en effektivisering av transportsystemet. Stad och Land redovisar en lägre grad av exploatering kring väg260- Gudöbroleden vilket är positivt sett till nuvarande situation och den problematik kring framkomlighets- och bullerproblematik som riskerar att förvärras med ökad trafik. Stad och Land innebär även ingen ytterligare storskalig bebyggelse på Brevikshalvön och andra mer perifera lägen vilket är positivt utifrån möjligheten att minska bilberoendet. Den broförbindelse som illustreras över Drevviken är intressant med dess koppling till pendeltågsstation.

Det är bra att kapacitetsstark kollektivtrafik finns med i samtliga framtidsbilder och Trafikverket vill framhålla vikten av att en tillräckligt attraktiv och kapacitetsstark kollektivtrafik säkerställs samordnat med bebyggelseutvecklingen. I de fall där statliga vägar berörs såsom 260- Gudöbroleden och och 229 Tyresövägen behöver underlag utvecklas och

åtgärdsvalsstudier blir nödvändiga att genomföra. Trafikverket kan inte idag ta ställning till åtgärdernas genomförbarhet.

Det vore en fördel om planen tydligare kunde beskriva inriktningen för hur många bostäder och andra verksamheter som ska tillkomma i de olika utvecklingsområdena. Kartorna bör göras tydligare så att exempelvis vägsystemet blir tydligare illustrerat. De utvecklingsområden som nämns i texten kunde kopplas ihop till kartan med ett nummer för att ge en tydligare bild.

De mål och strategier som presenteras i avsnittet Bostäder till alla skulle kunna kompletteras med riktlinjer för hur ny bebyggelse kan stödja hållbara resor och transporter. Exempelvis vad gäller avstånd till kollektivtrafik och parkeringstal med mera. En definition av god kollektivtrafik skulle i det sammanhanget vara bra.

Trafik

Vägar

Trafikverket är väghållare för väg260- Gudöbroleden och väg 229- Tyresövägen inom Tyresö kommun. Båda vägarna är primära länsvägar och utgör viktiga delar i regionens transportsystem. delar av väg260 och229 ingår i det primära vägnätet i Stockholms län. Det primära vägnätet utgörs av ett huvudstråk av vägar som binder samman regionens delar och är av särskild betydelse för tillgänglighet i regionen. I delar av nätet räcker kapaciteten vid högtrafik inte till vilket skapar trängselproblem. Trafikverket har tagit fram ett framkomlighetsprogram för det primära vägnätet som kommuniceras med länets kommuner med flera.

En slutsats som görs i programmet är att det inre motorvägssystemet med Essingeleden, Södra- och Norra länken och dess anslutande leder till stora delar är att betrakta som färdigbyggda. Ökat trafiktryck in mot centrum är

olämpligt och kraftfulla kapacitetshöjande åtgärder på exempelvis Gudöbroleden och Tyresöväien i riktning in mot det inre systemet som leder till ökat trafiktryck är därför inte önskvärt. Åtgärder bör inriktas på att utnyttja befintligt utrymme effektivare och säkra framkomligheten för kollektivtrafik och nyttotrafik. I rapporten presenterar Trafikverket ett antal inriktningar för att uppnå en effektivare vägtrafik som bör beaktas i arbetet med översiktsplanen. Exempel på dessa inriktningar är som nämns ovan att kollektivtrafikens och nyttotrafikens framkomlighet ska prioriteras samt all ny bebyggelse ska planeras utifrån kollektivtrafik, gång och cykel. Det är även viktigt att kommunens vägnät kan hantera den lokala trafiken så att lokala resor undviks på det regionala vägnätet.

Rapporten finns att hämta på Trafikverkets hemsida. Det förs ett bra resonemang i översiktsplanen om vilka åtgärder och planeringsprinciper som är viktiga att vidta för att minska en ökning av biltrafiken. Många principer ligger i linje med inriktningar i framkomlighetsprogrammet som nämns ovan. Trafikverket anser dock att översiktsplanen på ett tydligare sätt skulle beskriva transportsystemets förmåga att hantera den trafik som en utveckling enligt översiktsplanens inriktningar innebär. Resultat från trafikanalys skulle med fördel kunna presenteras i översiktsplanen som stöd för föreslagen inriktning och för att tydliggöra vilka trafikfrågor som måste hanteras. Det är exempelvis viktigt att klargöra Gudöbroledens förmåga att hantera efterfrågad trafik. I översiktsplanen nämns att antalet kollektivtrafikkörfält på Gudöbroleden behöver öka och att kollektivtrafikens bytespunkter behöver utvecklas. Det förs även ett resonemang om en ny koppling till Skarpnäcks tunnelbanestation från väg 229. Som nämns under avsnittet om bebyggelseutveckling behöver underlag utvecklas kring åtgärder som påverkar Trafikverkets anläggningar och åtgärdsvalsstudier behöver genomföras. Trafikverket kan idag inte göra en bedömning om förslagets genomförbarhet.

Kollektivtrafikens framkomlighet är som nämns i planmaterialet en viktig fråga. I åtgärdsvalsstudien om förbättrad framkomlighet i stombusslinjenätet

utreds sträckan Gullmarsplan- Norra Sköndal vars resultat bör beaktas i översiktsplanen.

Vad gäller gång- och cykeltrafik finns ett objekt med i länsplanen kallat Vendelsöstråket - Skrubba som syftar till underlätta cykeltrafik mellan 260/Skrubba Malmväg och Skrubba trafikplats vilket bör beaktas i översiktsplanen. En åtgärdsvalsstudie ska genomföras för detta objekt.

Det är positivt att Tyresö kommun tillämpar fyrstegsprincipen. Avsnittet om hållbara resor och transporter skulle dock kunna kompletteras med tydligare riktlinjer för hur trafikfrågorna ska hanteras i bebyggelseplaneringen. Exempelvis vad gäller avstånd till kollektivtrafik med god tillgänglighet.

Bebyggelsefritt avstånd

För att möjliggöra viss utveckling av vägar och att minska risker vid olyckor och överskridande av riktvärden för exempelvis luftkvalitet behövs ett byggnadsfritt avstånd mellan väg och ny bebyggelse. Trafikverket region Stockholm hävdar att följande avstånd ska uppnås.

Avstånd mellan väg och byggnad delas upp i två olika mått:

- a) beläggningkant och kvadersgräns
- b) kvartersgräns och byggnad.

För dessa gäller olika mått för olika typer av vägar:

Vägtyp	Km/h	a)	b)	Totalt
Motorväg		25 m	10 m	35 m
Ramper		15 m	10 m	25 m
Primära länsvägar och riksvägar	80-100	15 m	10 m	25 m
	60-70	10 m	5 m	15 m
	40-50	8 m	5 m	13 m
Övriga länsvägar	60-70	8 m	3 m	11 m
	40-50	5 m	3 m	8 m

Ytterligare avstånd kan krävas utifrån risk och säkerhet samt möjligheter att klara riktvärden för buller och luftkvalitet. Om planerade utbyggnader av vägen finns ska även avstånd utifrån dessa hanteras.

Länsstyrelsens beslut om utökad byggnadsfritt avstånd enligt 47 § väglagen ska också beaktas i bygglov och detaljplaner. Väg 229 och väg 260 omfattas av ett utökad byggnadsfritt avstånd om 30 meter.

Luftfart

Byggnader över 20 meter kan påverka luftfarten. Om det planeras för byggnader över 20 meter bör det i planprocessen genomföras en flyghinderanalys vilket utförs av LFV. Försvarsmakten bör även ges tillfälle att yttra sig. Mer information finns på Trafikverkets hemsida.

Miljö och hälsa

Buller

Avsnittet om buller skulle kunna utvecklas med tydligare underlag och riktlinjer för hur bullerfrågan ska hanteras. Det är bra att en ny bullerkartläggning och bullerstrategi tas fram. Dessa kan ligga till grund för bedömning om lämplig lokalisering av bostäder samt var kommunen anser att avsteg kan vara motiverat med mera. Dessa kan med fördel redovisas i översiktsplanen.

Trafikverket anser att riksdagens riktvärden för trafikbuller enligt prop. 1996/97:53 ska följas vid nybyggnad av bostäder. Samma riktvärden som för bostäder bör även gälla för förskolor, skolor och vårdlokaler.

Kommunen är planerande myndighet och kan i vissa lägen och under vissa förutsättningar göra avsteg från gällande riktvärden. Trafikverket anser att det kan vara acceptabelt så länge en god boendemiljö fortfarande kan uppnås. Om avsteg från riktvärdena tillämpas anser Trafikverket att kommunen har ett ansvar för eventuella störningar.

Trafikverket anser vidare att skrivningarna om buller i avsnittet med hälsan i behåll bör utvecklas. Exempelvis bör förutsättningarna för när avsteg från riktvärdena kan vara acceptabelt beskrivas utförligare då det finns fler kriterier än tyst sida som bör uppfyllas. Trafikverket vill även kommentera skrivningen om väghållarens ansvar att bekosta bullerskydd. I befintlig miljö arbetar Trafikverket för att åtgärda de värst utsatta miljöerna. Vid nybyggnad ska dock riktvärdena uppfyllas och då menar Trafikverket att det är kommunen som i planarbete och bygglovshantering ska säkerställa att bullerstörningar inte uppstår.

I Trafikverkets interna riktlinje finns en närmare beskrivning av Trafikverkets syn på vilka kriterier som vi anser ska uppfyllas för att avsteg ska vara motiverat. I riktlinjen finns även en närmare beskrivning av hur vi anser

bullerutredningar ska genomföras med mera samt viss information om vibrationer och stomljud. Se länk nedan.

FÖRVALTNINGENS KOMMENTARER

Tack! Till granskningsförslaget har förtydligats att ny bebyggelse främst bör tillkomma i kärnor, utvecklingsstråk och därutöver i kollektivtrafikenära lägen samt om miljö- och hälsoaspekter. Kommunen arbetar i pågående projekt Tyresövägen med att bland annat förbättra framkomligheten för cyklister och kollektivtrafik. Inom ramen för projektet har exempelvis ett så kallat testresenärprojekt genomförts i samarbete med landstingets trafikförvaltning för att öka andelen kollektivtrafikresenärer. Riktlinjerna för bebyggelsefritt avstånd beaktas i kommande mer detaljerad planering.

FÖRTECKNING ÖVER YTTRANDEN

Följande har lämnat synpunkter under samrådet om ny översiktsplan.

TYRESÖBOR

1. 926 yttranden via webbenkäten
2. Anders Fällgren
3. Anders Grundås
4. Anders Ring och Anette Sjöstedt Ring
5. Anders Williamsson
6. Angelica Wilén
7. Ann-Charlotte Vallejo
8. Anneli Lindmark
9. Barbro Bohman
10. Bengt Stenström, ledamot av KRF Kommunala rådet för funktionsfrågor
11. Benny Johansson
12. Bertil Bondesson
13. Birgitta Lindström
14. Britta och Kristian Stenius
15. Calle Lindström
16. Carl af Petersens, Erstaviks godsförvaltning
17. Carl Lindström
18. Carl Welinder
19. Christin och Peter Åhlén
20. Christine Andersson
21. Dan och Catharina Stenius
22. Elisabeth Zachrisson
23. Eva Otter
24. Familjen Hjelméus
25. Fredrika Hemtke och Bjöm Kassman
26. Gunnar Berndtson
27. Hans och Monica Löfgren
28. Hans Strandell
29. Helena Granting
30. Heléne Tryding
31. Henrik Berg
32. Inger Carlsson och Christer Rosenström
33. Inger och Leif Westerström
34. Jan Starck
35. Jasmin Palm
36. Jill Westermark
37. Johan af Petersens
38. Johanna Ågren
39. Jonas Leijon
40. Karl-Ivar Henriksson
41. Kjell Fridlund
42. Lars Solin
43. Lars-Åke Svärdsten
44. Lazze Nilsson
45. Marianne Lundin
46. Marit och Christer Magnergård
47. Markus Gylling
48. Sara Månsson
49. Stig Lundgren
50. Sylvia Isaksson

51. Veronika Ekström
52. Örjan och Kristina Gribbe

75. Statens geotekniska institut (SGI)
76. Trafikverket
77. Vattenfall Eldistribution AB

FÖRENINGAR MFL

53. Fornuddsgränds Samfällighetsförening
54. Gamla Tyresö Centrums Andelsägarförening (GTCA)
55. Naturskyddsföreningen i Tyresö
56. Friluftsförbundet i Tyresö
57. Trollbäckens båtsällskap
58. Trollbäckens Egnahemsförening
59. Tyresö Dyviksudds tomtägarförening
60. Tyresö Kollektivhusförening
61. Tyresö församling, Svenska kyrkan
62. Villaägarna Haninge-Tyresö
63. Åva Båtsällskap

GRANNKOMMUNER

64. Huddinge kommun
65. Nacka kommun
66. Nykvarns kommun
67. Nynäshamns kommun
68. Stockholm stad

REGIONALA ORGAN

69. Länsstyrelsen i Stockholms län
70. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, SMOHF
71. Stockholms läns landsting
72. Stockholms läns museum

STATLIGA ORGAN

73. Försvarsmakten
74. Sjöfartsverket

SÄNDLISTA

Följande har fått inbjudan att delta i samrådet om ny översiktsplan.

1. Arbetsgruppen Dyviks Lövängar
2. Botkyrka kommun
3. Boverket
4. Båtrådet
5. Erstaviks godsförvaltning
6. Friluftsförbundet i Tyresö
7. Företagarna i Tyresö
8. Förpacknings- och Tidningsinsamling
9. Försvarsmakten
10. Försvarsmakten
11. Haninge kommun
12. Havs och vatten myndigheten
13. Huddinge kommun
14. Hyresgästföreningen Tyresö
15. Kommunala Pensionärsrådet (KPR)
16. Kommunala rådet för funktionshinderfrågor
17. Kommunförbundet Stockholms län
18. Krusboda Scoutkår
19. Kulturella Folkdansgillet
20. Lantmäterimyndigheten Stockholms län
21. LRF Mälardalen
22. Länsstyrelsen i Stockholms län
23. Nacka kommun
24. Nattvandrama i Tyresö
25. Naturskyddsföreningen
26. Newsec Tyresö
27. Nordiska Museet
28. Nykvarns kommun
29. Nynäshamns kommun
30. Polisen, Södertörns polismästardistrikt
31. *Politiska partier i Tyresö kommuns kommunfullmäktige*
32. PRO Tyresö Pensionärsförening
33. *Samtliga boställ i Tyresö kommun (skrivna i kommunen)*
34. Salems kommun
35. SeniorNet Tyresö
36. SGI
37. Sjöfartsverket
38. Skogsstyrelsen
39. SPF Tyresö Seniorer
40. SRV återvinning AB
41. Stockholm läns landsting, SL
42. Stockholm läns landsting, TMR
43. Stockholm vatten AB
44. Stockholms Handelskammare
45. Stockholms läns museum
46. Stockholms stad
47. Svensk Handel Region Stockholm
48. Sveriges kommuner och Landsting
49. Södertälje kommun
50. Södertörns Brandförsvarsförbund
51. Södertörns fågelklubb
52. Södertörns jaktvårdsförening
53. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund
54. Södertörns överförmyndarnämnd
55. TeliaSonera Skanova Access AB
56. Trafikverket region Stockholm
57. Trollbäckens BC - Boule

58. Trollbäckens Scoutkår
59. Trollbäckens Tennisklubb
60. Tyresö bostäder
61. Tyresö Brukshundklubb
62. Tyresö Bågskyttar
63. Tyresö centrums företagarförening
64. Tyresö Civilförsvarsförening
65. Tyresö Fiskevårdsförening
66. Tyresö församling
67. Tyresö Hembygdsförening
68. Tyresö KFUM-KFUK Scoutkår
69. Tyresö Kulturskola
70. Tyresö Kvinno- och tjejjour
71. Tyresö Miljövårdsförening
72. Tyresö naturskyddsförening
73. Tyresö Post Nord AB
74. Tyresö Postens företagscenter
75. Tyresö Rid- och körsällskap
76. Tyresö Ryttarförening
77. Tyresös företagarföreningar
78. Tyresbåns vattenvårdsförbund
79. Vattenfall AB Heat Nordic Drefviken
80. Vattenfall Eldistribution AB
81. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt
82. Värmdö kommun